

วารสารไทย
THAI JOURNAL

“...ในฐานะที่เป็นคนไทยที่เป็นผู้ใหญ่ แล้วช่วยกันให้ความรู้แก่ผู้ที่มีความรู้น้อยกว่า ให้ความสะดวก
ให้ผู้อื่นเป็นสุขกันได้ ซึ่งจะเป็นการดีมาก และต่อไปก็ต้องใช้สิ่งนี้รักษาสิ่งนี้ไว้เท่าที่จะทำได้ เพื่อที่บ้าน
ของเราอยู่ด้วยการปกครองที่เป็นประชาธิปไตยโดยแท้ตามจุดประสงค์ ตามหัวใจของประชาชนทั่วไป ไม่ใช่ตาม
หนังสือ....”

พระราชดำรัสในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลปัจจุบัน

พระราชทานแก่คณะกรรมการจัดงานวัน “นิติศาสตร์จุฬา”

ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน

13 มีนาคม 2512

จากปก

พระบรมราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ประดิษฐานอยู่หน้า
ที่รัฐสภา ถนนอุทองใน เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร

อภินันทนาการ
จาก
สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี

สารบัญ

จากบรรณาธิการ	๒
พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าฯ กับประชาธิปไตย	๓
รู้จักประชาธิปไตย	๗
ปีใหม่ถึงไหว้พระหน้าแล้ง	๑๒
ตามเสด็จฯ	๑๕
การบูชา	๒๓
เลขไทย -เอกลักษณ์ของชาติที่กำลังจะสาบสูญ	๒๕
คุยกับ พล.อ.อ.สิทธิ เสวตศิลา	๒๗
มาส่งเสริมศิลปาชีพพิเศษกันเถอะ	๓๒
ศาสนาในบ้านเรา	๓๕
อย่ากลัวศาล	๓๘
กินผักหรือกินยาฆ่าแมลง	๔๒
จะใช้สอยอย่างไรจึงจะประหยัด	๔๕
ไฟ-ไม้เอนกประสงค์	๕๔
นายหนู นาคศรี -ประชาชนตัวอย่าง	๖๑

จากบรรณานิติการ

ประวัติศาสตร์ชาติไทยย่อมยืนยันได้ว่า เมื่อใดเราแตกความสามัคคี อัจฉาริษยาภักดิ์และกัน คิดร้ายต่อกัน ต่างคนต่างอยู่ ต่างเอาตัวรอด มุ่งรักษาแต่ผลประโยชน์ของตัวเอง เมื่อนั้นความพินาศก็จะมาถึง

ฉะนั้น การละความมักได้ เลิกเบียดเบียนกันเอง แต่หันหน้าเข้าหากัน ช่วยเหลือเกื้อกูล บำเพ็ญประโยชน์ต่อกัน ช่วยกันประสานประโยชน์ จึงเป็นทางรอดสุดท้ายของเรา หากทำได้ก็จะนำไปสู่ความเป็นปึกแผ่นมั่นคงและความเจริญรุ่งเรืองของประเทศชาติ

การช่วยเหลือกันในด้านความรู้ คือผู้มีความรู้มากแบ่งปันความรู้ให้แก่ผู้ที่ยังน้อยกว่า เป็นการบำเพ็ญประโยชน์ต่อกันแบบหนึ่งที่มีความสำคัญยิ่ง สมดังพระราชดำรัสในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่ได้อัญเชิญมาไว้ ณ ปกหน้าด้านใน ทั้งนี้เพราะการให้ความรู้ที่เป็นสาระและในทางสร้างสรรค์นั้น นอกจากจะเป็นประโยชน์โดยตรงต่อประชาชนแล้ว ความรู้ต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ย่อมช่วยเสริมสร้างการปกครองระบอบนี้ของเราให้เป็นปึกแผ่นมั่นคงขึ้นได้

วารสารไทย ซึ่งปรากฏแก่สายตาของท่าน ณ บัดนี้ จึงถือกำเนิดขึ้นมาในฐานะเวทีที่ท่านผู้รู้ทั้งหลาย จะได้ใช้เผยแพร่ข้อมูลความรู้และข้อคิดเห็นในเชิงสร้างสรรค์ที่เป็นประโยชน์ต่อพี่น้องเพื่อนร่วมชาติ เพื่อความสามัคคี และส่งเสริมให้คนทำดี และโดยเหตุที่รสนิยมของท่านผู้อ่านทั้งหลายย่อมผิดแผกแตกต่างกัน คณะผู้จัดทำ...จึงพยายามจัดหาเรื่องที่น่าสนใจที่เป็นสาระน่าสนใจต่างๆ มาเสนอท่านหลาย ๆ ประเภท

มีเรื่องต่างๆ ที่เกี่ยวกับการดำรงชีวิตประจำวัน เรื่องเศรษฐกิจและปากท้องประชาชน บุคคลตัวอย่าง ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม และทางประชาธิปไตย กฎหมายน่ารู้ กระบวนการยุติธรรม ไปจนกระทั่งผู้แทนราษฎร รัฐสภา และที่จะขาดเสียมิได้คือ เรื่องที่น่ารู้เกี่ยวกับสถาบันพระมหากษัตริย์ อันเป็นเอกลักษณ์ที่สำคัญ เป็นสถาบันรากฐานของสังคมไทย

วารสารไทย จัดทำขึ้นเพื่อการเผยแพร่แก่ประชาชนทั่วไประชากรต่าง ๆ ห้องสมุด หน่วยงานปกครองระดับตำบลและสี่มุมชน ผู้เขียนบทความทุกท่านก็คือประชาชน เสนอไปยังผู้อ่านซึ่งเป็นประชาชน

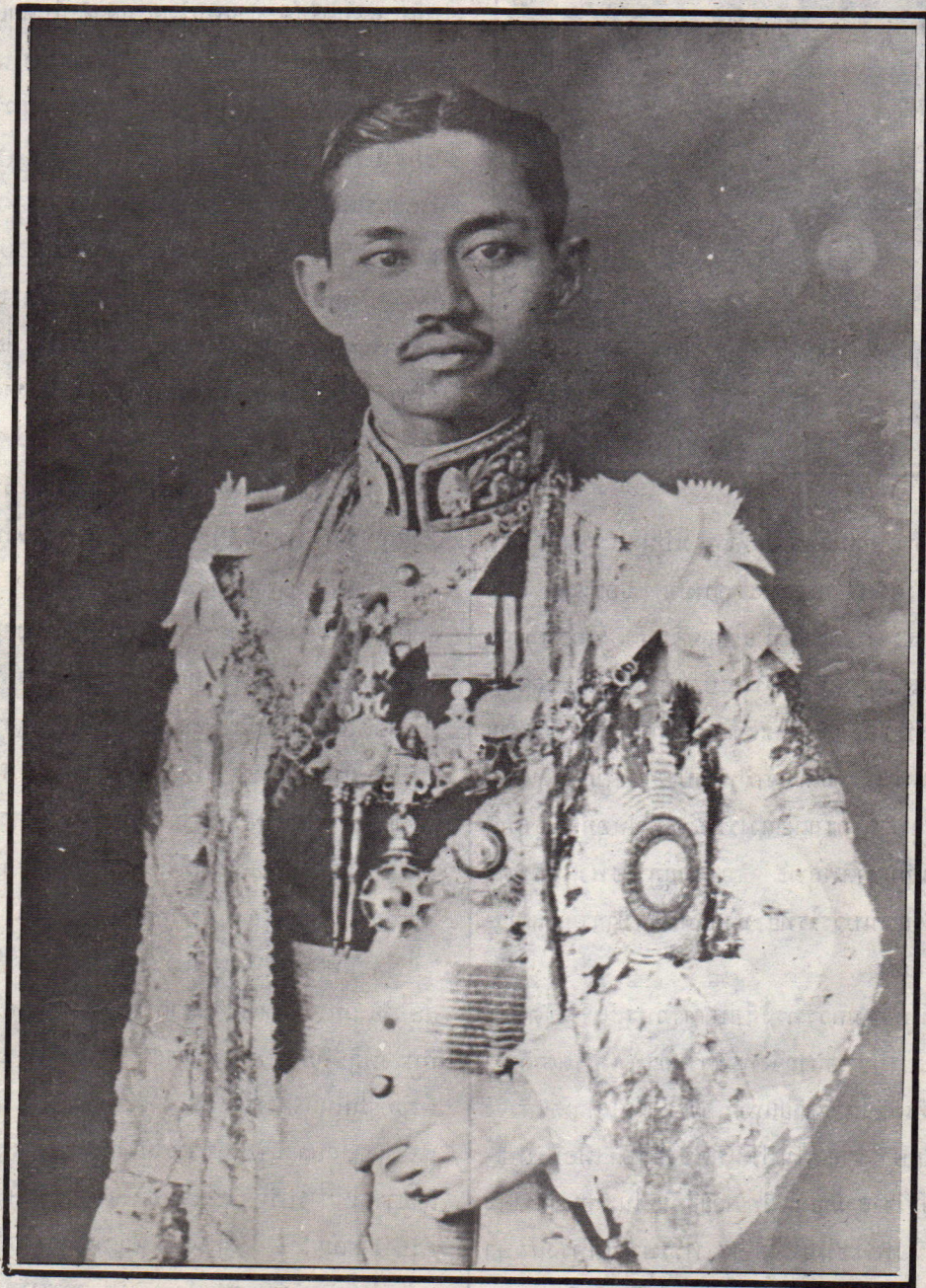
ผู้จัดทำวารสารก็มุ่งประโยชน์ที่จะเกิดแก่ประชาชนเป็นสำคัญ ชาติอีกอย่างเดียวนคือ ความร่วมมือจากประชาชนซึ่งเป็นผู้อ่านวารสาร คณะผู้จัดทำจะมีความยินดีและรู้สึกเป็นพระคุณ ถ้าท่านผู้อ่านจะเสาะเวลาอันมีค่าของท่านเขียนถึงบรรณาธิการบ้าง เมื่อท่านมีข้อเสนอละติ ชม ต่าง ๆ วารสารนี้จะได้ทำหน้าที่เป็นสื่อสัมพันธ์เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจอันดีต่อกันได้ดียิ่งขึ้น

ข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม ไม่ว่าในลักษณะข้อเสนอแนะหรือคำถาม จะได้รับการคัดเลือกและนำมาตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารฉบับต่อไป

ในวาระขึ้นปีใหม่ปีนี้ คณะผู้จัดทำวารสารขอส่งความปรารถนามายังท่านผู้อ่าน ขอให้ท่านประสบแต่ความสุขสวัสดิ์ตลอดปีใหม่นี้ท่านเทอดถุ

คณะผู้จัดทำ.....ใครขอขอบคุณธนาคารอาคราสงเคราะห์และธนาคารออมสิน ที่ได้กรุณาให้การสนับสนุน วารสารไทย เป็นผลให้การดำเนินงานสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดียิ่งขึ้น

พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าฯ กับประชาธิปไตย

บุรีรักษ์ นามวัฒน์

พระองค์เป็นมหาบุรุษไทยผู้รักษาบ้านเมืองจริง ๆ เมื่อสถานการณ์ปรากฏว่าพระองค์จะต้องสละก็ทรงสละ
ไม่ทรงเกี่ยวข้องกับการบริหารบ้านเมืองต่อไป

พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงเป็นพระเจ้าแผ่นดินองค์ที่ 7 ของพระราชวงศ์จักรี ทรงพระราชสมภพเมื่อวันพุธ แรม 14 ค่ำ เดือน 11 ปีมะเส็ง ตรงกับวันที่ 8 พฤศจิกายน พุทธศักราช 2436 เป็นพระราชโอรสองค์สุดท้ายในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 5) กับพระศรีพัชรินทราบรมราชินีนาถ ได้รับพระราชทานพระนามว่า สมเด็จพระเจ้าพี่ชายประชาธิปกคัตติเดชรัชนนครมหาราชาธิบดีราช จุฬาลงกรณนาถไวโรธ อุดมยศอุกฤษฐศักดิ์อุภัยปักชนาวิล อสัมภินชาติพิสุทธิ มหามกุฏราชพงศบริพัตรบรมชัตติยมหารัชฎาภิพินิจนบวรโรทัย มงคลสมัยสมากร สถาวรวารัชนีรยคุณ อุดลยราชกุมาร

เมื่อเจริญพระชันษาสมควรทรงศึกษาตามประเพณีชัตติยราชกุมาร สมเด็จพระบรมชนกนาถจึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เป็นนักเรียนนายร้อยพิเศษในโรงเรียนนายร้อย เมื่อโสกันต์แล้วจึงโปรดให้เสด็จไปทรงศึกษาวิชาการในประเทศอังกฤษ เมื่อปีพุทธศักราช 2448 ทรงศึกษาวิชาสามัญ ณ วิทยาลัยอีตัน ในเดือนมกราคม ปีพุทธศักราช 2454 เมื่อพระชนมายุได้ 17 พรรษา ได้ทรงศึกษาวิชาการทหารที่โรงเรียนนายร้อย ณ เมืองวูลลิช ในแผนกวิชาทหารปืนใหญ่เมื่อทรงสำเร็จการศึกษาแล้วทรงรับสัญญาบัตรเป็นนายร้อยตรีที่ตติยศักดิ์แห่งกองทัพบกอังกฤษ ต่อจากนั้นทรงเข้าศึกษาต่อในโรงเรียนนายทหารม้าที่อัลเคอซอท ทรงจบการศึกษาในปีพุทธศักราช 2457 ทรงรับพระยศเป็นนายร้อยโท ทหารปืนใหญ่นอกกรมของอังกฤษ เสด็จกลับประเทศไทยเมื่อปลายปีพุทธศักราช 2457

เมื่อเสด็จกลับประเทศไทย ทรงรับราชการเป็นนายทหารคนสนิทพิเศษของ จอมพลสมเด็จพระอนุชาธิราชเจ้าฟ้ากรมหลวงพิษณุโลกประชานาถ เสนาธิการทหารบก แล้วเลื่อนเป็นผู้บังคับการกองร้อย ทหารปืนใหญ่รักษาพระองค์มีพระยศเป็นนายร้อยเอก ต่อมาโปรดเกล้าฯ ให้เสด็จไปรับราชการประจำกรมบัญชาการกองทัพอากาศที่ 2 ในตำแหน่งนายทหารฝ่ายเสนาธิการเลื่อนพระยศเป็นนายพันตรีและนายพันโทตามลำดับในตำแหน่งผู้บังคับการโรงเรียนนายร้อยชั้นประถม ทรงปฏิบัติราชการในตำแหน่งหน้าที่ต่าง ๆ มาโดยเรียบร้อยแต่เกิดประชวร จึงทรงถวายบังคมลาพักราชการเสด็จไปรักษาพระองค์ ณ ทวีปยุโรป เมื่อ พ.ศ. 2463 เมื่อหายประชวรแล้วได้ทรงเข้าศึกษาในโรงเรียนเสนาธิการ Ecole de Guerre ณ กรุงปารีส ประเทศฝรั่งเศส เสด็จกลับประเทศไทยในปีพุทธศักราช 2467 ได้ทรงศึกษาประเพณีการปกครองบ้านเมืองและราชการแผ่นดิน ทั้งนี้เพราะสมเด็จพระเจ้าพี่ยาเธอทั้งสามพระองค์ซึ่งทรงอยู่ในตำแหน่งรัชทายาทได้เสด็จทิวคตไปตามลำดับ

ทรงผนวชเมื่อพุทธศักราช 2460 และทรงอภิเษกสมรสกับหม่อมเจ้าหญิง ราไพพรรณี เมื่อวันที่ 25 สิงหาคม พุทธศักราช 2461

เมื่อพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าฯ เสด็จสวรรคตในเดือนพฤศจิกายน พุทธศักราช 2468 พระบรมวงศานุวงศ์ เสนาบดี อันมีสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอเจ้าฟ้ากรมพระยาภาณุพันธุวงศ์วรเดชเป็นประธานได้ประชุมกันในคอนค็อก วันที่ 26 พฤศจิกายน นั้นเอง ที่ประชุมได้พิจารณาให้พระราชประสงค์ของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ความที่ได้มีพระราชหัตถเลขาณัติกรมไว้ ส่อให้เห็นว่าทรงไว้วางพระราชหฤทัยในสมเด็จพระราชอนุชาทุกประการ จึงมีความเห็นเป็นเอกฉันท์อัญเชิญพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าฯ ขึ้นครองราชย์

เมื่อพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าฯ ทรงรับหน้าที่เป็นพระมหากษัตริย์ ก็ทรงพยายามศึกษากิจการบ้านเมืองด้วยพระอุทิศตน ในช่วงที่ทรงปฏิบัติภารกิจแทนพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าฯ ทรงเอาพระทัยใส่ในกิจการบ้านเมืองและปัญหาของประเทศเป็นอย่างยิ่ง ทรงพิจารณาสอบสวนข้อราชการในทุกแห่งทุกมุมและได้ทรงแสดงพระปรีชาสามารถในการบริหารประเทศเป็นที่ประจักษ์โดยทั่วไป ครั้นเสด็จขึ้นครองราชสมบัติ ก็ทรงบำเพ็ญพระราชกรณียกิจในหน้าที่พระมหากษัตริย์โดยมิได้ทรงย่อท้อหวั่นไหว ซึ่งเป็นเวลาที่บ้านเมืองกำลังประสบปัญหาอย่างหนักทั้งทางการเมืองและการคลัง

ปัญหาเรื่องแนวความคิดในการเปลี่ยนแปลงการปกครองประเทศได้เริ่มมาตั้งแต่รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ซึ่งเป็นสมัยที่ไทยต้องเผชิญกับลัทธิจักรวรรดินิยมตะวันตก อารยธรรมตะวันตกแผ่แพร่เข้ามาทั้งในค่านิยมเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง จนทำให้เกิด

ปัญหาของการรับและการผสมผสานอารยธรรมเหล่านั้นเข้ากับอารยธรรมไทย

ในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระองค์ท่านทรงเห็นว่าการปกครองด้วยระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ เป็นการปกครองที่มีรูปแบบเหมาะสมที่สุดสำหรับเมืองไทย เนื่องจากคนไทยไม่มีคุณลักษณะเหมือนชาวตะวันตก ฉะนั้น การปกครองที่ชาวตะวันตกใช้อยู่คือ การปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตยจึงยังไม่เหมาะสมกับคนไทย และเมื่อเป็นกันี้ระบอบประชาธิปไตยจะไม่นำผลดีมาสู่เมืองไทยในขณะนั้น หากแต่จะนำมาซึ่งความยุ่งยาก แคบอย่างไรก็ตามนโยบายพัฒนาคน เพื่อจะได้เป็นกำลังพัฒนาประเทศของพระองค์นั้น ได้กลายมาเป็นปัจจัยสำคัญที่จะก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงทางด้านการเมือง ซึ่งจะเห็นได้ในรัชสมัยของพระองค์ท่านและจะทวีขึ้นในสมัยต่อ ๆ มา

เมื่อปีพุทธศักราช 2427 หรือปีรัตนโกสินทร์ศก 103 ได้มีคณะบุคคลซึ่งประกอบด้วยเจ้านายและข้าราชการ ได้พร้อมกันกราบบังคมทูลถวายความเห็นเรื่อง การเปลี่ยนแปลงการปกครองขึ้นเป็นครั้งแรกหากแต่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าฯ ทรงมีพระบรมราชธิบายพร้อมด้วยการยกเหตุผลประกอบว่า ยังไม่ถึงเวลาสำหรับเมืองไทยในขณะนั้น แนวความคิดทางการเปลี่ยนแปลงการปกครองครั้งที่สองเกิดขึ้นเมื่อปีพุทธศักราช 2454 (ร.ศ. 130) ในต้นรัชกาลของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว เรียกกันว่า "กบฏ ร.ศ. 130" แนวความคิดทางการเปลี่ยนแปลงการปกครองครั้งหลังนี้รุนแรงกว่าครั้งแรกมาก หากจะพิจารณาในที่เจตนา แนวความคิดทางการเปลี่ยนแปลงการปกครองครั้งแรกมีเจตนาเพียงเพื่อบอกถึงปัญหาและแนะวิธีแก้ไข แต่แนวความคิดทางการเปลี่ยนแปลงการปกครองครั้งหลังมีเจตนามากกว่านั้น กล่าวคือประการแรกจะเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็นระบอบประชาธิปไตย ซึ่งมีพระมหากษัตริย์อยู่ใต้กฎหมายรัฐธรรมนูญ ประการที่สอง เปลี่ยนแปลงการปกครองให้เป็นระบบสาธารณรัฐ แต่ทว่าการกระทำครั้งนี้ต้องล้มเหลวเพราะมีเจตนาขัดแย้งไม่เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันเป็นสำคัญ เจตนาของกบฏ ร.ศ. 130 ที่ว่าจะทำการเปลี่ยนแปลงการปกครองให้เป็นระบบสาธารณรัฐนี้แสดงให้เห็นถึงแนวความคิดอีกแนวหนึ่งซึ่ง เพิ่งอุบัติในเมืองไทยนั่นคือ แนวความคิดแบบสาธารณรัฐประชาธิปไตย ซึ่งต่างไปจากแนวความคิดทางการเมืองของไทยที่มีมาแต่ก่อน คือแนวความคิดในระบอบประชาธิปไตยแบบรัฐสภา ฉะนั้น เมื่อมาถึงรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว จึงอาจกล่าวได้ว่าบรรยากาศทางการเปลี่ยนแปลงการปกครองและการเมืองจึงเครียดมากยิ่งขึ้น เนื่องจากต้องเผชิญกับแนวความคิดทางการเมือง 2 แนว คือ แนวทางประชาธิปไตยแบบรัฐสภา กับแนวทางสาธารณรัฐประชาธิปไตย ในขณะที่เมืองไทยยังดำรงอยู่ในแนวของสมบูรณาญาสิทธิราชย์

ปัญหาสำคัญในขณะนั้นอีกเรื่องหนึ่งคือ ปัญหาเรื่องการเศรษฐกิจ พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวเสด็จขึ้นครองราชย์เมื่อต้นปีพุทธศักราช 2468 ซึ่งเป็นระยะเวลาที่สงครามโลกครั้งที่ 1 ยุติมาแล้วประมาณ 7 ปี แต่กระนั้นก็ตามก็อย่างหนึ่งจากสงครามครั้งนั้นก็ยังคุกคามนานาชาติต้อย นั่นคือภัยทางเศรษฐกิจที่คุกคามทั่วโลก รวมทั้งประเทศไทยด้วย แต่สำหรับกรณีของประเทศไทย ปัญหา

เรื่องเศรษฐกิจตกต่ำนี้หาใช่เป็นเพราะผลสะท้อนจากสงครามโลกครั้งที่ 1 อย่างเดียวไม่ ยังเป็นผลมาจากการที่งบประมาณประเทศในสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวมีรายจ่ายสูงกว่ารายรับ

จากการที่พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงได้รับการศึกษาอบรมในประเทศอังกฤษทำให้ทรงเข้าพระทัยในแนวความคิดแบบประชาธิปไตยเป็นอย่างดี ทรงยอมรับข้อบกพร่องของระบอบการปกครองแบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ เพราะในขณะที่ระบอบนี้ให้อำนาจสิทธิ์ขาดแก่พระมหากษัตริย์ซึ่งทรงพระราชดำริว่าเป็นสิ่งที่เหมาะสมกับสภาพของประเทศซึ่งประชาชนยังไม่พร้อมที่จะปกครองตนเอง แต่ข้อจำกัดของการปกครองระบอบนี้ก็คือ ไม่สามารถให้หลักประกันได้ว่าจะมีพระมหากษัตริย์ที่ดีเสมอไป

ในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวเป็นยุคหัวเลี้ยวหัวต่อของแนวความคิดทางการเปลี่ยนแปลงการปกครอง มีการเรียกร้องที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารประเทศมาก อาทิ เช่น ปรากฏว่ามีผู้ใช้นามแฝงถวายฎีกาขอพระราชทานรัฐธรรมนูญ หนังสือพิมพ์ลงบทความเร่งเร้าให้ตั้งรัฐมนตรีสภา (Parliament) เหตุการณ์เหล่านี้กระตุ้นให้รัฐบาลต้องตัดสินใจในเรื่องระบอบการปกครองประเทศ

ความอ่อนโยนไม่ตื้อตึงถืออิทธิพลตามอำเภอพระทัย ทั้ง ๆ ที่ในแง่ของระบอบการปกครองที่ทรงคิดว่าเหมาะสมสำหรับประเทศไทยนั้น ทรงนิยมในระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มากกว่าระบอบประชาธิปไตยแต่การที่ทรงตระหนักถึงความเคลื่อนไหวในทางความคิดทางการเมืองของคนในชาติ จึงทำให้ทรงหันมาปรับปรุงหลักการของระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์เสียใหม่ให้เหมาะสมกับภาวะการณ์ในขณะนั้นจากจุดนี้เองที่แสดงให้เห็นว่าพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงเป็นนักประชาธิปไตยอย่างแท้จริง

กลไกสำคัญในการกำหนดนโยบายของรัฐในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าฯ คืออภิรัฐมนตรี ซึ่งเป็นสถาบันใหม่ตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 28 พฤศจิกายน พ.ศ. 2468 คือ ภายหลังจากพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าฯ ขึ้นครองราชย์ได้เพียง 2 วัน โดยทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตั้งอภิรัฐมนตรีสภาขึ้น

ในระหว่างเดือนมีนาคม พ.ศ. 2473-ตุลาคม พ.ศ. 2474 พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าฯ ได้เสด็จประพาสประเทศสหรัฐอเมริกา เพื่อทรงรับการรักษาทรงพระประชวร ในระหว่างที่ประทับอยู่ในประเทศนั้นพระองค์ได้พระราชทานสัมภาษณ์หนังสือพิมพ์ในหลายโอกาสว่า กำลังทรงเตรียมการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองตนเองมากขึ้น โดยในขั้นแรกให้มีการเลือกตั้งในเขตของสภาเทศบาลเสียก่อนซึ่งจะเป็นบทเรียนที่ดีสำหรับการศึกษาประชาธิปไตยและเป็นพื้นฐานของการปกครองตนเองโดยสมบูรณ์ นอกจากนี้พระบาท

สมเด็จพระปกเกล้า ฯ ยังทรงแสดงความสนพระทัยที่จะทรงศึกษา และสังเกตการณ์วิธีการเลือกตั้งของประเทศสหรัฐอเมริกา จึงเป็นที่เข้าใจกันโดยทั่วไปว่ามีแนวพระราชดำรินิยมเอียงไปในทางประชาธิปไตย หลังจากเสด็จกลับประเทศไทย พระบาทสมเด็จพระปกเกล้า ฯ ได้ทรงมีพระบรมราชโองการให้กรมหมื่นเทววงศ์วโรปการ เสนาบดีกระทรวงการต่างประเทศดำเนินการเกี่ยวกับการร่างรัฐธรรมนูญเพื่อพระราชทานแก่พสกนิกรชาวไทย เนื่องในวันครบรอบ 150 ปีของราชวงศ์จักรี ซึ่งตรงกับวันที่ 6 เมษายน พ.ศ. 2475 บุคคลผู้รับผิดชอบในการร่างรัฐธรรมนูญตามพระบรมราชโองการในครั้งนี้ อย่างแท้จริงคือ พระยาศรีวิศาลวาจา ปลัดทูลฉลองกระทรวงการต่างประเทศ และนายเรย์มอนด์ บี. สตีเวนส์ (Raymond B. Stevens) ที่ปรึกษากระทรวงการต่างประเทศชาวอเมริกัน

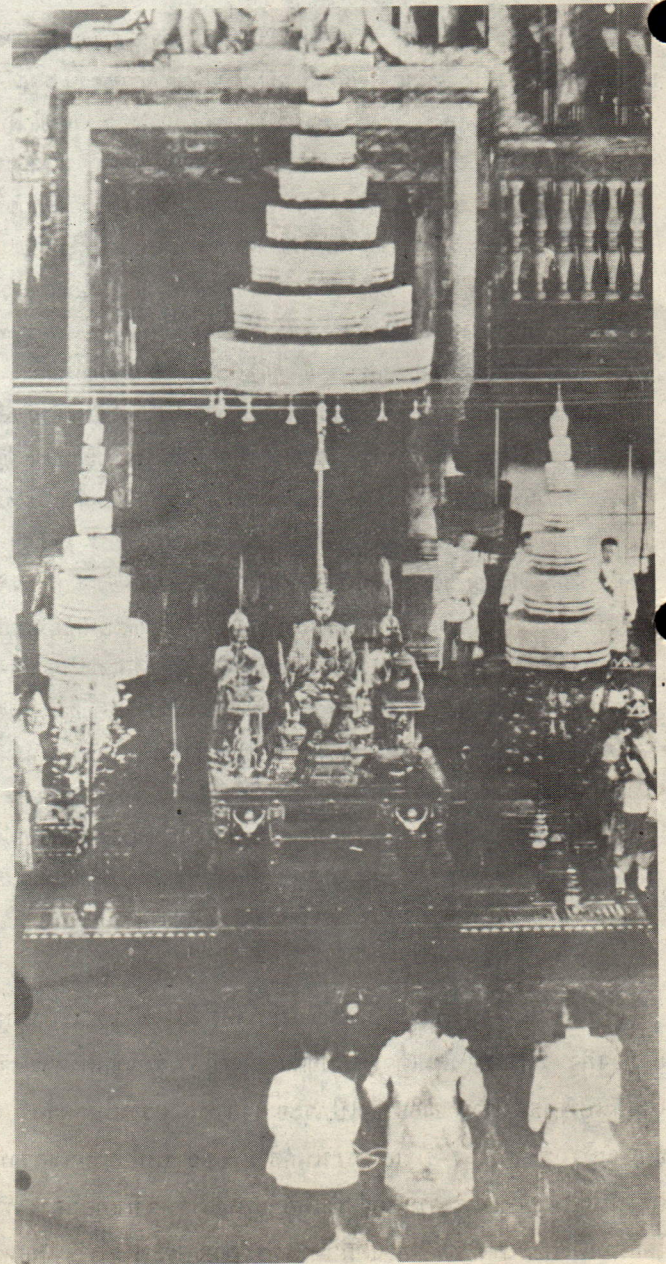
ในต้นเดือนมีนาคม พ.ศ. 2474 พระยาศรีวิศาลวาจา และนายสตีเวนส์ ได้ทูลเกล้า ฯ ถวายบันทึก "An Outline of Changes in the Form of the Government" หรือเค้าโครงการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการปกครอง และมีบันทึกความเห็นประกอบของบุคคลทั้งสองอีก 2 ฉบับ เค้าโครงการเปลี่ยนแปลงการปกครองเป็นหลักการเกี่ยวกับ "การเริ่มต้นของการปกครองระบอบรัฐสภา" โดยกล่าวถึงอำนาจหน้าที่และความสัมพันธ์ระหว่างฝ่ายบริหารและฝ่ายนิติบัญญัติ เป็นเค้าโครงการกว้าง ๆ มิได้แบ่งเป็นรายมาตรา กลไกบริหารประเทศประกอบด้วย พระมหากษัตริย์ซึ่งทรงดำรงตำแหน่งประมุขทั้งฝ่ายบริหารและนิติบัญญัติ พระมหากษัตริย์จะทรงแต่งตั้งและถอดถอนนายกรัฐมนตรีเพื่อทำหน้าที่บริหารประเทศแทนพระองค์ นายกรัฐมนตรีมีอำนาจแต่งตั้งคณะรัฐมนตรีเพื่อช่วยในการบริหาร องค์กรฝ่ายนิติบัญญัติ ได้แก่ สภาซึ่งประกอบด้วยสมาชิก 2 ประเภท คือ สมาชิกที่มาจากการแต่งตั้งโดยพระบรมราชโองการและสมาชิกที่มาจากการเลือกตั้ง สภานิติบัญญัติมีอำนาจควบคุมฝ่ายบริหารโดยตั้งกระทู้ถามในเรื่องใด ๆ เกี่ยวกับการปฏิบัติงานของคณะรัฐมนตรีและมีสิทธิเปิดอภิปรายลงมติไม่ไว้วางใจคณะรัฐมนตรีด้วยคะแนนเสียง 2 ใน 3 ของสภา

หนึ่ง "เค้าโครงการร่างรัฐธรรมนูญ" ยังกำหนดหน้าที่ของอภิรัฐมนตรีสภาว่าเป็นองค์กรที่ปรึกษาของพระมหากษัตริย์ แต่ไม่มีอำนาจทางการบริการแต่อย่างใด เป็นที่น่าสังเกตว่าหลักการส่วนใหญ่ของร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้มีความคล้ายคลึงกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2475 คงแตกต่างกันในสาระสำคัญของบางประการเท่านั้น

ในบันทึกความเห็นประกอบเกี่ยวกับเรื่อง "เค้าโครงการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการปกครอง" ของ นายสตีเวนส์ และพระยาศรีวิศาลวาจา บุคคลทั้งสองได้เสนอความเห็นตรงกันข้ามว่ายังไม่

สมควรที่จะเปลี่ยนแปลงการปกครองในขณะนั้น เพราะประชาชนยังขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องการปกครองตนเอง จึงควรจะให้การศึกษาในด้านนั้นเสียก่อน

อนึ่ง ทั้งนายสตีเวนส์และพระยาศรีวิศาลวาจามีความเห็นว่าวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจทำให้เสถียรภาพของรัฐบาลไม่สู้มั่นคงนัก จึงยังไม่ควรมีการเปลี่ยนแปลงใด ๆ ที่จะทำให้อำนาจรัฐอ่อนแอลงไปอีก นายสตีเวนส์ ได้กล่าวต่อไปว่า ความไม่พึงพอใจรัฐบาลในประการสำคัญเกิดขึ้นจากปัญหาเศรษฐกิจ มิใช่เกิดจากปัญหาเรื่องรูปแบบการปกครอง เนื่องจากแนวความคิดประชาธิปไตยยังไม่แพร่หลายในหมู่คนไทยส่วนมาก ซึ่งยังคงจงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์

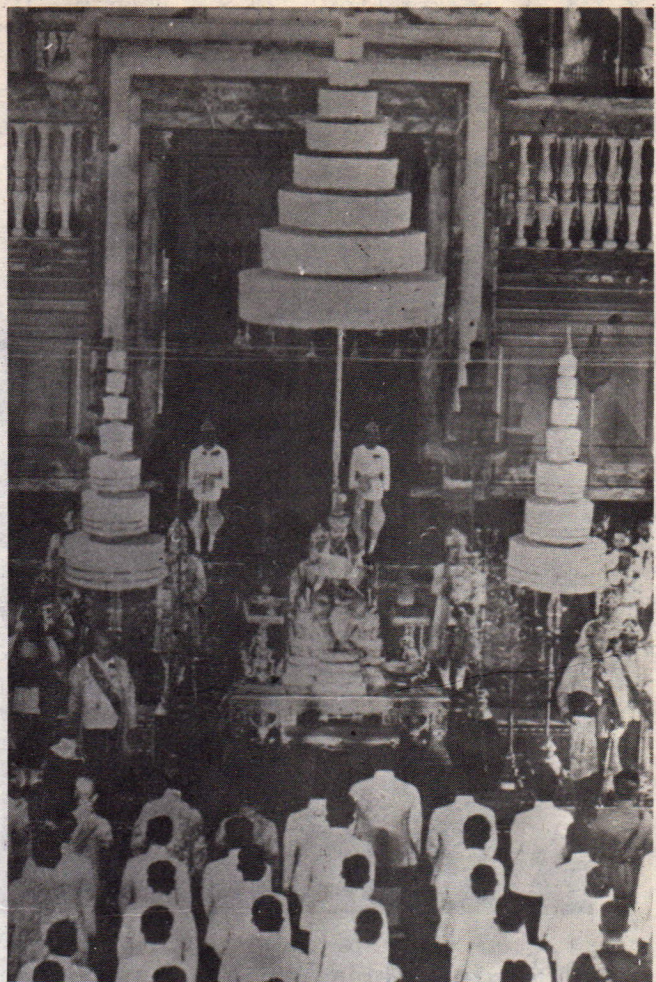

จากเอกสารส่วนพระองค์ของกรมพระยาดำรงราชานุภาพ
ปรากฏหลักฐานว่าในวันที่ 12 มีนาคม พ.ศ. 2475 ได้มีพระบรม
โองการให้ถวายสำเนาบันทึกความเห็นของเสนาบดีกระทรวง
การต่างประเทศ นายเรย์มอนด์ บี. สตีเวนส์ และพระยาตรีวิศาลวาจา
เกี่ยวกับการปกครองเพื่อให้กรมพระยาดำรงฯ “...ทรงพิจารณา
สำหรับการปรึกษาในที่ประชุมอภิรัฐมนตรี” และจากการที่มีหลักฐานยืนยัน
ยืนยันว่าพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าฯ ทรงมีพระราชประสงค์ที่จะ
พระราชทานรัฐธรรมนูญในวันที่ 6 เมษายน พ.ศ. 2475 ทำให้อาจ
สันนิษฐานได้ว่า น่าจะมีการปรึกษาหารือเกี่ยวกับเรื่องนี้ในอภิ
รัฐมนตรีสภาในช่วงระหว่างวันที่ 13 มีนาคม-5 เมษายน พ.ศ. 2475
และแม้ว่าจะไม่ปรากฏเอกสารรายงานการประชุมอภิรัฐมนตรีครั้ง
นั้น แต่จากหลักฐานประกอบด้านอื่น ทำให้ทราบว่อภิรัฐมนตรี
หลายพระองค์ได้ทรงคัดค้านพระราชดำริที่จะพระราชทานรัฐธรรมนูญ
จนโครงการนั้นต้องล้มเลิกไป

เวลาย่ำรุ่งของวันที่ 24 มิถุนายน 2475 ตรงกับวันศุกร์ แรม 6
เดือน 7 ปีวอก จุลศักราช 1294 ได้มีคณะบุคคลคณะหนึ่ง ประ
กอบด้วยข้าราชการฝ่ายทหารบก ทหารเรือ พลเรือน ซึ่งใช้นามว่า
“คณะราษฎร” ได้ร่วมกันทำการยึดอำนาจการปกครองประเทศ
เพื่อเปลี่ยนแปลงการปกครองเป็นระบอบประชาธิปไตย โดยมีรัฐ
ธรรมนูญเป็นหลักในการปกครองประเทศ

ในวันที่ 27 มิถุนายน ได้ทรงลงพระปรมาภิไธยในพระราช
บัญญัติธรรมนูญการปกครองแผ่นดินสยามชั่วคราว พระราชทาน
ให้แก่คณะราษฎรตามที่เสนอขอพระราชทานไป จึงถือได้ว่าประเทศ
สยามได้มีรัฐธรรมนูญการปกครองประเทศเป็นฉบับแรกตั้งแต่วัน
นั้น

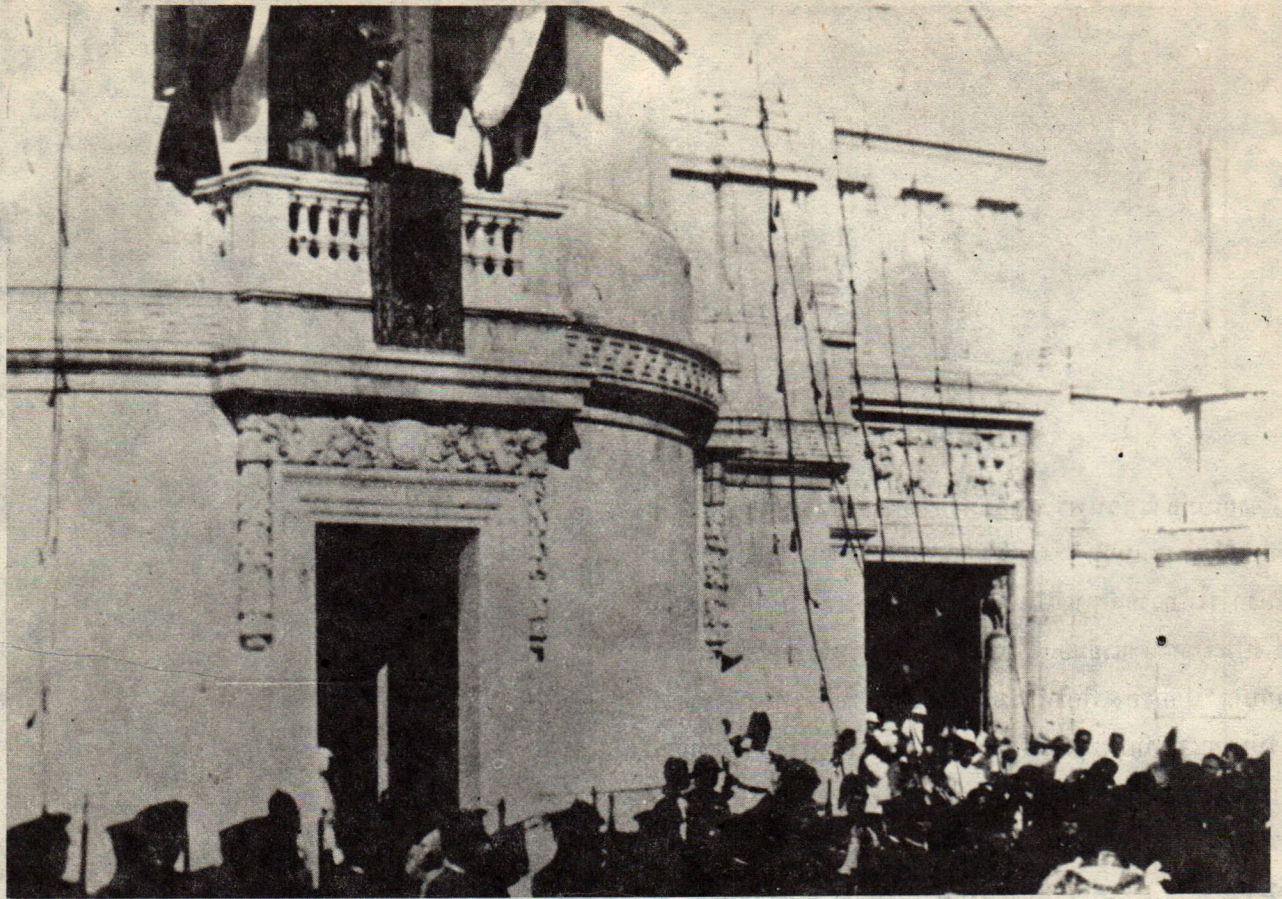
ในวันที่ 10 ธันวาคม พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว
ได้เสด็จออก ณ พระที่นั่งอนันตสมาคมในพระราชพิธีพระราชทาน
รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรสยาม พุทธศักราช 2475 เวลา 10.00 น.
ท่ามกลางอุดมสันนิบาต มีพระบรมวงศานุวงศ์ และทูตานุทูต ผู้แทน

นานาชาติ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เสนาบดีราชบริพาร
เฝ้าเบื้องบาททรงพรังพร้อมกัน อาลัยกษัตริย์ได้อ่านพระราชปรารภ
ในการพระราชทานรัฐธรรมนูญว่า “ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม
ให้ประกาศความพระราชปรารภว่า ข้าราชการทหาร พลเรือน และอาณาประช
ราษฎรของพระองค์ได้นำความขึ้นกราบบังคมทูลพระกรุณาขอพระราชทานรัฐ
ธรรมนูญ เพื่อให้สยามราชอาณาจักรได้มีการปกครองตามวิสัยอารยประเทศในสมัย
ปัจจุบัน”

ในกาลต่อมา ปีพุทธศักราช 2477 ซึ่งเป็นเวลา 2 ปี นับแต่
เปลี่ยนแปลงการปกครองเมื่อปรากฏว่าความเห็นของรัฐบาลผู้ดำเนินการ
ปกครองยังขัดแย้งกันอยู่กับพระรัฐประศาสนโอบาย แทนที่จะ
คิดขัดขึ้น พระองค์ทรงมีพระราชหฤทัยโอบอ้อมอารี ทรงยอมถอย
ออกจากเวทีการเมืองโดยสละราชสมบัติ ประทับอยู่ในประเทศ
อังกฤษจนถึง พ.ศ. 2484 จึงเสด็จสวรรคตและได้ถวายพระเพลิง
เสร็จวันที่ 3 มิถุนายน 2484 ในประเทศอังกฤษ

มีผู้สรรเสริญว่า การปฏิวัติอันใหญ่หลวงในชีวิตของประเทศ
ชาติในรัชสมัยของพระองค์เมื่อ พ.ศ. 2475 เป็นการไม่นองเลือด
ได้ก็เพราะพระองค์ทรงเสียสละ และได้มีผู้กล่าวถึงเหตุการณ์และ
ภาวะที่ทำให้ต้องเสด็จไปต่างประเทศของพระองค์ว่า

“ใช่ว่าพระองค์จะไม่มีสาวก ไม่มีผู้พร้อมที่จะหลังเลือด
ถวายเป็น.....ทำไมจึงไม่ปรากฏว่าคนไทยต้องเสียเลือดแม่
แต่น้อยเพื่อพระองค์ ทั้งนี้เพราะพระองค์เป็นมหาบุรุษไทยผู้
รักษาบ้านเมืองจริง ๆ เมื่อสถานการณ์ปรากฏว่าพระองค์จะ
ต้องสละก็ทรงสละ ไม่ทรงเกี่ยวข้องกับการบริหารบ้านเมือง
ต่อไปอีกโดยเด็ดขาด ด้วยเกรงว่าเลือดของผู้หวังดีของราช
เสวกของพระองค์ไม่ว่าตลอดจนแม่ผู้ที่เกี่ยวข้องซึ่งมุ่งมาดร้าย
ต่อพระองค์จะต้องหลังไหล เพราะทรงเห็นว่าเลือดเนื้อของเขา
ทั้งสิ้นไม่ว่าจะเป็นมิตรหรือศัตรูก็ตามแต่ก็เป็นเลือดของคน
ไทย นี่จึงว่าเป็นพฤติกรรมของมหาบุรุษผู้เห็นแก่ประชาชน
โดยแท้ และในที่สุดก็ได้เสด็จสู่สวรรคต ทั้งพระราชประวัติ
ชาวสะออดสมควรจะเป็นที่เคารพนับถือของประชาชนทั่วไป
แม้แต่ผู้ที่เคยเกลียดชังพระองค์ก็ต้องโน้มน้าวที่ระงับลงถวายเป็น
ความสักการะ.....”

ต่อมารัฐบาลก็ได้กราบบังคมทูลขอเชิญเสด็จสมเด็จพระอัคร
มเหสี ให้ทรงเชิญพระบรมอัฐิของพระองค์กลับมาสู่พระนคร
เพื่ออัญเชิญขึ้นประดิษฐานไว้ในที่อันควรแก่พระบรมราชอิศริยยศ
ร่วมกันกับสมเด็จพระบูรพมหากษัตริย์ราชเจ้าเพื่อเป็นศรีสวัสดิ
มงคลแก่ชาติไทยสืบไป

ธำจักษุประชาธิปไตย

ดร.สมบูรณ สุขสำราญ

หลักการประชาธิปไตย

ในบรรดาประเทศที่เจริญแล้วทั้งหลาย การปกครองระบอบประชาธิปไตยได้รับการยอมรับว่าเป็นระบบการปกครองที่พึงประสงค์ ทั้งนี้เพราะเป็นระบบการปกครองที่ยึดหลักการที่ว่าประชาชนเป็นเจ้าของอำนาจสูงสุดในการปกครองประเทศ และยังคงยึดในคุณค่าตลอดจนเคารพในศักดิ์ศรีของมนุษย์ เชิดชูหลักความเสมอภาคและเสรีภาพของมนุษย์ กล่าวคือ คุณค่าและศักดิ์ศรีของมนุษย์ มีรากฐานสำคัญอยู่ที่การรู้จักใช้วิจารณ์ญาณของตนเอง และสามารถกำหนดวิถีชีวิตของตนเองได้ โดยปราศจากการบงการ หรือการใช้กำลังบังคับให้ปฏิบัติตามโดยกลุ่มบุคคล หรือคณะบุคคลที่ใช้อำนาจเผด็จการ การปกครองในระบอบประชาธิปไตยนี้จึงให้ความสำคัญและนับถือคุณค่าของมนุษย์เหนือสิ่ง

หัวใจของประชาธิปไตยอยู่ที่การปฏิบัติตามหลักการและวิธีการของประชาธิปไตย ประชาชนจะต้องมีอุดมการณ์ และวิถีชีวิตของประชาธิปไตย

อินโด ดังนั้น องค์การของรัฐ เช่น รัฐสภา รัฐบาล และหน่วยงานของรัฐ ตลอดจนผู้ปฏิบัติงานในองค์กรเหล่านี้ จะมีความหมาย และมีค่าก็ต่อเมื่อจัดตั้งขึ้นหรือมีอยู่เพื่อยังประโยชน์ให้แก่ประชาชนโดยส่วนรวม สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชน ซึ่งจะทำให้ได้ก็ต่อเมื่อประชาชนเป็นเจ้าของอำนาจสูงสุดในการปกครองประเทศ อันหมายถึงการที่ประชาชนมีอำนาจในการออกกฎหมายโดยผ่านทางฝ่ายนิติบัญญัติ หรือรัฐสภา และฝ่ายบริหารหรือคณะรัฐมนตรีนี้จะใช้ อำนาจได้ก็ต่อเมื่อได้รับความยินยอมจากประชาชนซึ่งจะแสดงออกโดยการเลือกตั้ง ฉะนั้น รัฐบาลหรือฝ่ายบริหารนี้จึงมีใครอื่น ที่แท้ก็คือคณะบุคคลที่ได้รับมอบหมายจากประชาชนผู้อยู่ใต้ปกครองให้ดำเนินการบริหารประเทศนั่นเอง

อุดมการณ์ประชาธิปไตย

การปกครองในระบบประชาธิปไตย จำเป็นจะต้องมีอุดมการณ์ที่เป็นประชาธิปไตย ด้วย ซึ่งอุดมการณ์ประชาธิปไตยจักต้องประกอบด้วย

1. การมีศรัทธาในความสามารถของมนุษย์ มีศรัทธาในสติปัญญา ในการที่มนุษย์สามารถร่วมมือร่วมใจกันทำงาน และการรู้จักหาเหตุผลความถูกต้องของมนุษย์
2. อุดมการณ์ประชาธิปไตยต้องสนับสนุนสิทธิ และเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น โดยการเปิดโอกาสให้ทุก ๆ ฝ่ายเสนอข้อเท็จจริง เหตุผล และความคิดเกี่ยวกับปัญหาที่กำลังพิจารณาอยู่ให้หมดเสียก่อน จึงค่อยร่วมกันตัดสินใจ จากหลักการข้อนี้ จึงเกิดการประกันสิทธิเสรีภาพทางการพูด การพิมพ์โฆษณา การประชุม ตลอดจนเสรีภาพในการรวมกลุ่มจัดตั้งสมาคม และพรรคการเมือง
3. เชื่อว่า มนุษย์ทุกคนมีความเท่าเทียมกัน หรือมีความเสมอภาคกัน ถือว่า ประชาชนมีความเสมอภาคกันทั้งทางสังคม เศรษฐกิจ

และการเมือง กล่าวคือ ในทางสังคมจะต้องถือว่า ประชาชนมีฐานะเท่าเทียมกัน แต่ละบุคคลได้รับการนับถือ และปฏิบัติต่อกัน โดยเท่าเทียมกับบุคคลอื่น ไม่มีความเหลื่อมล้ำต่ำสูงในเรื่องฐานะของบุคคล ไม่ว่าชาติวุฒิ วัยวุฒิ หรือคุณวุฒิ จะเป็นอย่างไร ส่วนความเสมอภาคในทางเศรษฐกิจในระบบประชาธิปไตย หมายความว่า จะต้องมีการกระจายความมั่งคั่งไปสู่ส่วนต่าง ๆ ของสังคมอย่างเสมอหน้ากัน สำหรับความเสมอภาคในทางการเมืองนั้น หมายความว่า ประชาชนทุกคนมีสิทธิ และได้รับความคุ้มครองเท่าเทียมกันภายใต้กฎหมาย ทั้งในการดำรงชีวิต ในการแสวงหาความสุข ในการใช้เสรีภาพและในการมีส่วนร่วมทางการเมือง

4. เชื่อว่าอำนาจทางการเมืองปกครองของรัฐบาลนั้น เกิดขึ้นจากความยินยอมของประชาชนผู้อยู่ใต้ปกครอง การให้ความยินยอมเท่าเทียมกันเป็นการสร้างความชอบธรรมให้กับกำลังหรืออำนาจ ฉะนั้น รัฐบาลที่ชอบธรรม จึงได้แก่รัฐบาลที่เป็นตัวแทนของประชาชน

5. เชื่อว่า สถาบันทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมที่เป็นกลไกในการปกครองของรัฐบาลนั้น มีอยู่เพื่อรับใช้ประชาชนโดยส่วนรวม ฉะนั้นเสรีภาพส่วนบุคคลจึงเป็นสิ่งสำคัญ โดยรัฐควรจะมีข้อจำกัดสิทธิเสรีภาพนั้นให้เป็นไปเพื่อประโยชน์สุขของชนส่วนรวม

6. เนื่องจากความเชื่อดังกล่าวที่ว่า รัฐเป็นเพียงเครื่องมือที่ช่วยให้คนในสังคมมีความสุขสมบูรณ์ และรัฐก็อยู่ได้ด้วยเป้าหมายที่จะคุ้มครองชีวิต ทรัพย์สิน และการแสวงหาความสุขของคนในสังคม ฉะนั้น ประชาชนจึงมีสิทธิอันชอบธรรมที่จะทำการท้วงติงรัฐบาลที่ไม่ปฏิบัติตามจุดมุ่งหมายดังกล่าว

7. อุดมการณ์ประชาธิปไตย เคารพในการตัดสินใจ ถือมติของเสียงข้างมาก และพิทักษ์ความคิดเห็นและผลประโยชน์ของ

เสียงข้างน้อยด้วย

อุดมคติของการปกครองแบบประชาธิปไตย ทั้ง 7 ข้อนี้ ในความเป็นจริงแล้ว ยังมีได้เกิดขึ้นในทุก ๆ สังคม แต่การที่จะบรรลุถึงอุดมคตินี้ได้ นั้น รัฐบาลและประชาชนจะต้องมีความเชื่อร่วมกัน มีอุดมคติร่วมกันเสียก่อนว่า อุดมการณ์เหล่านี้เป็นสิ่งที่สังคมเราปรารถนา และจะต้องมุ่งมั่นพยายามที่จะขจัดอุปสรรคที่จะมาขัดขวางหลักการเหล่านี้ด้วย อุดมการณ์ประชาธิปไตย จึงจะกลายเป็นจริงได้

หัวใจของประชาธิปไตยอยู่ที่การปฏิบัติตามหลักการและวิธีการของประชาธิปไตย มิใช่อยู่ที่การเขียนหลักการสำคัญดังกล่าวไว้ในรัฐธรรมนูญ หรือกฎหมายของประเทศชาติแต่เพียงอย่างเดียว ตรงกันข้าม ถ้าประเทศชาติมีแต่เพียงรัฐธรรมนูญ และกฎหมายที่บัญญัติถึงหลักการประชาธิปไตยอย่างครบถ้วน แต่ประชาชนไม่ได้ปฏิบัติตามตามกฎหมาย มีการฝ่าฝืน หรือ เลือกปฏิบัติ แต่ในสิ่งที่จะเป็นประโยชน์กับตนเองเท่านั้น โดยไม่ได้คำนึงถึงว่า จะเป็นการเสียหายต่อผู้อื่นหรือสังคมส่วนรวมอย่างไร ก็ยอมไม่ถือว่าเป็นประชาธิปไตย ฉะนั้นหัวใจของประชาธิปไตยนั้น นอกจากจะมีกฎหมายที่กำหนดหลักการสำคัญของประชาธิปไตยแล้ว ประชาชนจะต้องมีอุดมการณ์ และวิถีชีวิตของประชาธิปไตยด้วย มิฉะนั้นแล้ว ประชาธิปไตยก็จะไม่มีความหมาย การสร้างอุดมการณ์และวิถีชีวิตของประชาธิปไตยจะต้องกระทำกันอย่างจริงจัง นับตั้งแต่ในครอบครัว โรงเรียน หน่วยงาน กลุ่ม และสถาบันต่าง ๆ ของเราด้วย สิทธิและหน้าที่ของประชาชน

ในระบบประชาธิปไตย สิทธิและหน้าที่เป็นของคู่กัน กล่าวคือ ประชาชนจะต้องมีทั้งการได้รับสิทธิ และการมีหน้าที่ไปพร้อมกัน ผู้ใดจะรับเอาแต่เฉพาะสิทธิ แต่ปฏิเสธการมีหน้าที่ต่อรัฐไม่ได้ เพราะ

จะเป็นการเอาเปรียบประชาชนคนอื่นไป โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในระบอบประชาธิปไตย นั้นถือว่าประชาชนทุกคนต่างล้วนเป็นเจ้าของประเทศด้วยกันทั้งนั้น ประชาชนทุกคนจึงต้องรับเอาไปทั้งสิทธิและหน้าที่ ซึ่งรัฐจะ ได้กำหนดไว้ในกฎหมายและกฎหมายที่ บัญญัติเกี่ยวกับสิทธิและหน้าที่ของประชาชน ที่สำคัญก็ได้แก่รัฐธรรมนูญนั่นเอง

สิทธิของประชาชน หมายถึง ความ คู่กันทางกฎหมายของคน ๆ หนึ่งที่ไม่ให้ คนอื่นเข้ามาทำลายโดยไม่มีเหตุผลอันชอบธรรม สิทธิของประชาชนเป็นสิทธิเฉพาะบุคคล และมีอยู่ควบคู่กับตัวบุคคลมาตั้งแต่เกิด ดังนั้นคนที่เกิดมาเป็นมนุษย์ และมีชีวิต อยู่รอดมาถึงทุกวันนี้ได้ เขาก็จะได้รับสิทธิ ของประชาชนโดยอัตโนมัติ

สิทธิของประชาชนขั้นพื้นฐานที่สำคัญ ได้แก่สิทธิเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย สิทธิที่จะมีอิสรภาพในชีวิตและร่างกาย สิทธิใน ทรัพย์สิน สิทธิในการทำสัญญา สิทธิใน การแสดงออกซึ่งความคิดเห็นโดยอิสระ สิทธิในการนับถือศาสนา และปฏิบัติตาม พิธีกรรมของศาสนานั้น ๆ สิทธิในการก่อตั้ง สมาคม สิทธิในครอบครัว สิทธิในการได้รับความเสมอภาคในกฎหมายของประเทศ ฯลฯ อย่างไรก็ตาม สิทธิของประชาชนดังกล่าว

นี้ จะต้องมิชอบเขตในการใช้อย่าง โดย รัฐจะตราเป็นกฎหมายกำหนดขอบเขตการ ใช้สิทธิต่าง ๆ เอาไว้เพื่อให้เกิดประโยชน์สุข แก่ประชาชนโดยส่วนรวม

เมื่อประชาชนได้รับสิทธิดังกล่าวไป แล้ว ก็จะต้องมีหน้าที่ควบคู่กันไปด้วย หน้าที่ ของประชาชนบางอย่าง รัฐออกกฎหมายบังคับ เอาไว้ให้ประชาชนปฏิบัติ เช่น หน้าที่ในการ เสียภาษี หน้าที่ในการเป็นทหาร หน้าที่ใน การเข้าช่วยเหลือภัยพิบัติสาธารณะต่าง ๆ ที่ ทางการขอร้อง เป็นต้น แต่หน้าที่ของประชาชน บางอย่างไม่มีกฎหมายบังคับไว้ แต่ประชาชน ในระบอบประชาธิปไตยทุกคนก็จะต้องมี ความรู้สำนึกในหน้าที่ของตนอยู่แล้ว เช่น หน้าที่ช่วยเหลือประเทศชาติด้วยการเคารพ กฎหมาย หน้าที่รักษาความลับของชาติ และ หน้าที่รักษาสันติภาพของส่วนรวม เป็นต้น

เพราะฉะนั้น เมื่อประชาชนทุกคน มีสิทธิทางการเมืองแล้ว ก็ควรจะรับทราบ ว่า ตนควรมีหน้าที่ที่จะเรียนรู้เกี่ยวกับการ เมืองบ้างพอสมควร เพื่อประกอบกรตัดสินใจ ทางการเมืองของตน ซึ่งจัดได้ว่าเป็นหน้าที่ อย่างหนึ่งของประชาชนในระบอบประชาธิปไตย ด้วยเหมือนกัน กล่าวคือ การติดตามข่าวสาร บ้านเมือง ไม่ว่าจะโดยการฟังวิทยุ ดูโทรทัศน์ หรืออ่านหนังสือพิมพ์ เพราะการกระทำ

ดังกล่าว จะทำให้รับรู้ความเป็นไปของ บ้านเมือง ให้รู้ถึงบทบาทของนักการเมือง รู้ว่า ใครเขากำลังทำอะไร ที่ไหน อย่างไร และจะมีผลอะไรต่อสังคมส่วนรวม ถ้าทุกคน ในสังคมมีความรับผิดชอบต่อบ้านเมือง คอยติดตามข่าวสารบ้านเมืองรู้ถึงความ เคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ก็จะเป็นคน ที่มีคุณภาพ สามารถตัดสินใจทางการเมือง ได้ถูกต้อง และเป็นการช่วยสนับสนุนระบอบ ประชาธิปไตยที่ให้ความสำคัญกับประชาชน ให้ยั่งยืนต่อไป

แต่ถ้าประชาชนส่วนใหญ่วางเฉย ไม่เอาใจใส่ต่อความเป็นไปของบ้านเมือง ทำตนเป็นคนปิดหูปิดตา ไม่สนใจเรื่องอื่น ใด นอกจากเรื่องของตัวเอง ก็เป็นการยาก ที่จะใช้สิทธิทางการเมืองให้ถูกต้อง จะลง คะแนนเสียงเลือกตั้งกับเขาเสียที่ ก็ลงตาม คนอื่น หรือเลือกคนรู้จักใกล้ชิดเป็นหลัก โดยไม่รู้ว่าคนที่เลือกไปนั้น จะสามารถไป ทำประโยชน์อันใดให้กับบ้านเมืองได้บ้าง ดังนั้น ถ้าหากต้องการสังคมที่มีประชาธิปไตย ต้องการปกครองระบอบประชาธิปไตยที่ ดำเนินถึงประโยชน์ของคนส่วนใหญ่เป็นหลัก แล้ว คนทุกคนจะต้องรู้จักหน้าที่ของตน และ ปฏิบัติตามหน้าที่ดังกล่าว ก็สามารถช่วยทำให้ เรามีประเทศที่เป็นประชาธิปไตยเช่น ประเทศที่เจริญแล้วทั้งหลายได้

ที่ต้องไปไหว้พระคอนหน้าแล้ง ก็เพราะหน้าแล้งเป็นช่วงเวลาว่างงานในไร่นา แผ่นดินทั่วไปแห้งสะควกแก่การ
เดินทางรอนแรมค้ำยช้างม้าหรือเค็นเท้า จึงเป็นประเพณีนิยมที่ชาวบ้านชาวเมืองทั่วไปจะเดินทางไปไหว้รอยพระพุทธรูป
สระบุรีในระยะหน้าแล้ง

ปีใหม่ ถึงไหว้พระหน้าแล้ง

ปราโมทย์ ทัศนาศูวรรณ

คนแต่โบราณนั้นเป็นคนช่างสังเกต โดยเฉพาะเรื่องดินฟ้า
อากาศในรอบปี ซึ่งเกี่ยวพันกับอาชีพหลักของตน เช่น ในฤดูฝนก็
ต้องมีการทำงานหนักในด้านการไถหว่าน เพาะปลูกข้าว พอต้นฤดู
หนาวก็ถึงงานเก็บเกี่ยว ครั้นพออย่างเข้าหน้าแล้ง อันเป็นช่วงเวลา
ที่ผืนดินแตกระแหงเพราะความร้อนของดินฟ้าอากาศ ไม่สามารถ
เพาะปลูกทำนาได้

ช่วงชีวิตของคนไทยจะว่างงานเป็นส่วนใหญ่ก็ในระยะ
หน้าแล้ง 3-4 เดือนนี้แหละ

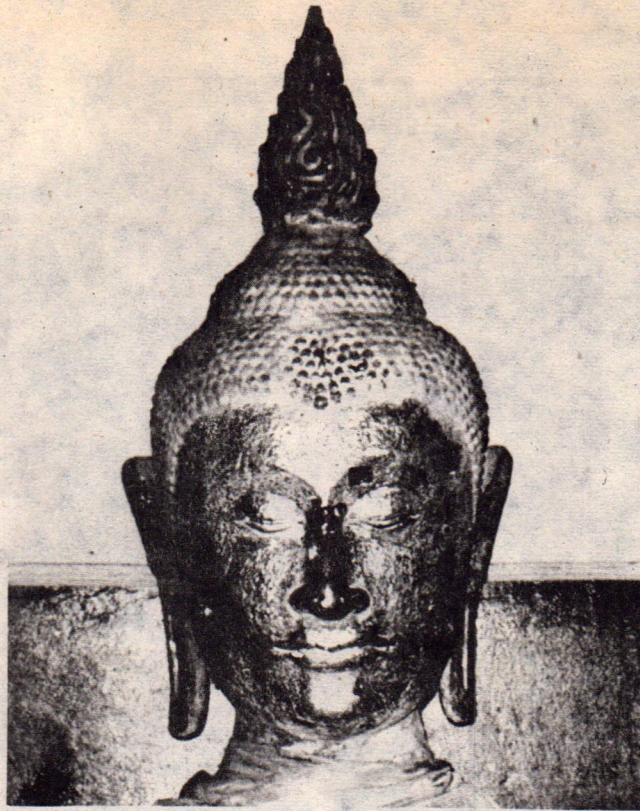
แล้วด้วยการสังเกตการเปลี่ยนแปลงของดินฟ้าอากาศ จาก
หมอกเมฆอันหนาทึบ จากพายุฝนอันรุนแรงนั้น พออย่างเข้าสู่ต้นหน้า
หนาว ดินฟ้าอากาศแจ่มใสแลเห็นดวงตะวันได้ชัดเจน คนไทยแต่
บรรพบุรุษจึงถือระยะต้นหน้าหนาวเป็นต้นปี แล้วถือวันแรม 1 ค่ำ
เดือนอ้ายเป็นวันขึ้นปีใหม่ของไทยมาแต่ดั้งเดิม

ครั้นเมื่อเรามาอยู่ในแผ่นดินแหลมทองแห่งลุ่มแม่น้ำเจ้า
พระยา ดินฟ้าอากาศก็เปลี่ยนแปลงไปตามท้องถิ่น ชาวไทยจึงได้ถือ
วันขึ้น 1 ค่ำเดือน 5 มาเป็นวันปีใหม่ แล้วก็ใช้วันนี้กันเรื่อยมาจนถึง
สมัยกรุงรัตนโกสินทร์

จนถึงเมื่อปี ร.ศ. 108 อันตรงกับ พ.ศ. 2432 วันขึ้น 1 ค่ำ

คนไทยเรานั้นเป็นพุทธศาสนิกชน นับถือพระพุทธศาสนา
แต่ปู่ย่าตายายเราจึงมีวัฒนธรรมประเพณีเกี่ยวกับศาสนาอยู่มาก ส่วน
ใหญ่ก็เป็นเรื่องเกี่ยวกับการทำบุญในเทศกาลสำคัญต่าง ๆ การเดิน
ทางไปนมัสการปูชนียสถานสำคัญและและสักการะสิ่งศักดิ์สิทธิ์ตามท้องถิ่นต่าง ๆ
นั่นเอง

ดั้งเดิมทีเดียว บรรพบุรุษไทยของเราซึ่งตั้งถิ่นฐานอยู่ในเขต
ที่อากาศค่อนข้างหนาวเย็น มีอาชีพในการกสิกรรม ความเป็นอยู่
ของชีวิตจึงเกี่ยวเนื่องกับฤดูกาลต่าง ๆ อันมีทั้งฤดูหนาว ฤดูร้อน
และฤดูฝน

เดือน 5 ปีนั้น ตรงกับวันที่ 1 เมษายนพอดีพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว จึงโปรดฯ ให้ถือวันที่ 1 เมษายน เป็นวันขึ้นปีใหม่ของไทยสืบไป ด้วยการนับวันทางจันทรคตินั้นได้วันที่ทางสุริยคติไม่แน่นอน ทำให้ยากแก่การจดจำ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการติดต่อค้าขายกับนานาประเทศในสมัยนั้น

เมื่อสมัยรัชกาลที่ 8 ได้มีการเปลี่ยนวันปีใหม่อีกครั้งหนึ่งจากวันที่ 1 เมษายนมาเป็นวันที่ 1 มกราคม ตามแบบที่นานาอารยประเทศใช้กันอยู่ ดังมีข้อความในพระบรมราชโองการของ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดลตอนหนึ่งว่า.....

“จึงมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้พระบรมวงศานุวงศ์ คณะสงฆ์ และอาณาประชาราษฎร์ทั้งปวง นิยมถือวันที่ 1 มกราคมเป็นวันขึ้นปีใหม่ ให้ถือเป็นจารีตประเพณีของชาติตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป และขอให้ปีใหม่ที่จะเริ่มขึ้นในวันที่ 1 มกราคม พุทธศักราช 2484 นี้ จงเป็นรุ่งอรุณแห่งชีวิต ให้ชาติไทยได้รับความเจริญก้าวหน้า ขึ้นสู่ความรุ่งโรจน์ใหญ่หลวง ให้อาณาประชาราษฎร์ทั้งปวง ได้รับความร่มเย็นเป็นสุขทั่วกัน เทอญ”

นี่เองวันขึ้นปีใหม่ของไทยเราจึงเป็นวันที่ 1 มกราคม ตั้งแต่นั้นมาซึ่งนับเป็นเรื่องน่าแปลก เพราะวันปีใหม่ 1 มกราคม ของทุกปีนั้นตกอยู่ในเดือนอ้าย หรือเดือนแรกของปีไทยตามจันทรคติ อันเคยเป็นวันขึ้นปีใหม่เก่าแก่ของไทยมาแต่โบราณกาลมานั้นเอง เป็นประเพณีของชาวพุทธทั่วไปที่จะร่วมใจกันทำบุญตักบาตรในเทศกาลปีใหม่ ทั้งในกรุงเทพฯ และต่างจังหวัด เสร็จแล้วก็มีการปล่อยนก ปล่อยปลา เพื่อเป็นการสะเดาะเคราะห์ อันเป็นประเพณีนิยมกันสืบมา

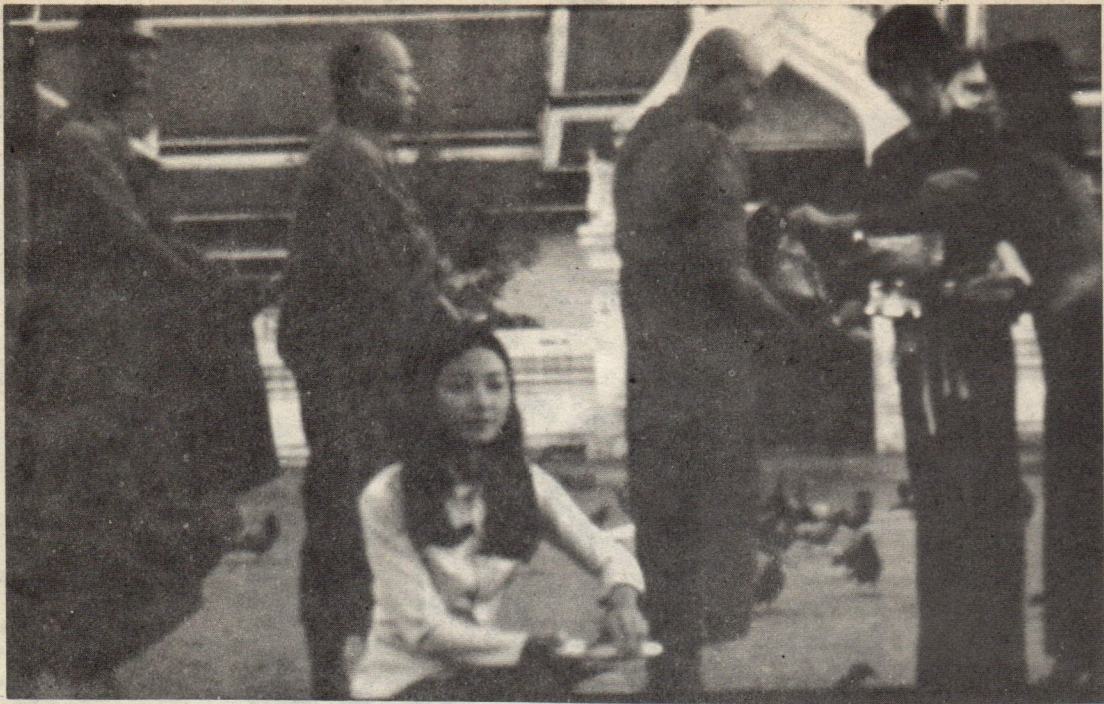
ช่วงเวลาหลังปีใหม่ไปแล้วเป็นระยะเวลาหน้าแล้ง ชาวนาชาวไร่ของไทยส่วนใหญ่มีเวลาว่าง เพราะจะต้องรอจนกว่าฝนเดือน 6 จะมาถึงอีกครั้งหนึ่งจึงจะเริ่มงานในท้องนาอีกครั้ง ระยะเวลาเื่องจึงเป็นช่วงเวลาที่คนไทยจะออกทำบุญไหว้พระตามปูชนียสถานต่าง ๆ ด้วยเป็นจังหวะที่ได้ขายข้าวพอมิเงินนั่นเอง

ปูชนียสถานที่คนไทยแต่สมัยโบราณมา นิยมเดินทางไปไหว้กันมากที่สุด ในระยะหน้าแล้งก็คือ รอยพระพุทธรบาท ที่แขวงเมืองสระบุรี อันอยู่บนไหล่เขาสุวรรณบรรพต เขตอำเภอพระพุทธสระบุรีทุกวันนี้

รอยพระพุทธรบาทแห่งนี้ พรานบุญ อันเป็นพรานป่าได้ค้นพบเป็นคนแรกเมื่อปี พ.ศ. 2167 อันตกอยู่ในรัชสมัยพระเจ้าทรงธรรมแห่งกรุงศรีอยุธยา ซึ่งการค้นพบรอยพระพุทธรบาทที่แขวงเมืองสระบุรีครั้งนั้น เป็นที่ตื่นเต้นยินดีกันยิ่งนัก พระเจ้าทรงธรรมทรงพระราชศรัทธาเสด็จฯ ไปนมัสการด้วยพระองค์เอง พร้อมกับโปรดฯ ให้ฝรั่งชาติฮอลันดาที่เข้ามาค้าขายและช่วยราชการอยู่ในกรุงศรีอยุธยา ตัดถนนจากท่าเรือริมฝั่งแม่น้ำป่าสัก มุ่งตรงไปสู่เชิงเขาสุวรรณบรรพต อันเป็นที่ประดิษฐานรอยพระพุทธรบาท

การตัดถนนสายนี้เป็นครั้งแรกในประวัติศาสตร์ไทย ที่ฝรั่งชาวฮอลันดานำกล้อส่งระดับทางมาใช้ ชาวบ้านชาวเมืองจึงเรียกถนนสายนี้ว่า ถนนฝรั่งส่งกล้อ สืบมาจนบัดนี้

แล้วหลังจากนั้นมา รอยพระพุทธรบาทแห่งนี้ก็กลายเป็นปูชนียสถานสำคัญ ที่พระมหากษัตริย์จากกรุงศรีอยุธยาทุกรัชกาลจะต้องเสด็จฯ ไปทรงนมัสการในระยะหน้าแล้ง อันสะดวกแก่การ

เดินทาง ทั้งนี้โดยเสด็จด้วยขบวนพยุหยาตราชลมารคจากกรุงศรีอยุธยา ขึ้นไปตามลำน้ำป่าสักจนถึงท่าเรือ (อำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยาเดี๋ยวนี้) แล้วเสด็จด้วยขบวนช้างไปตามถนนฝรั่งสองกล้องสู่เชิงเขาสุวรรณบรรพตอีกทีหนึ่ง

ก็เลยกลายเป็นประเพณีนิยมที่ชาวบ้านชาวเมืองทั่วไป จะเดินทางไปไหว้รอยพระพุทธรูปใน ระยะเวลาแล้ง

ที่ต้องไปไหว้พระกันตอนหน้าแล้งนั้นมีสาเหตุสำคัญหลายประการ ที่แน่ ๆ ก็คือระยะหน้าแล้ง เป็นช่วงเวลาว่างจากงานในไร่นา ประการต่อมาก็คือ แผ่นดินทั่วไปแห้งสะดวกแก่การเดินทาง รอนแรมด้วยขังม้าหรือเดินเท้า เพราะครั้งกระนั้น รอยพระพุทธรูปที่เมืองสระบุรีนี้ ประดิษฐานอยู่กลางป่าดงโดยแท้ ไม่มีถนนหนทางไปมาได้สะดวกรวดเร็วเหมือนทุกวันนี้

คนโบราณจึงมักพูดกันว่า ถ้าไปไหว้พระบาทครบ 7 ครั้ง ตายแล้วจะได้ขึ้นสวรรค์ ทั้งนี้เพราะความยากลำบากทุกันดารใน

การเดินทางไปไหว้พระบาทนั่นเอง

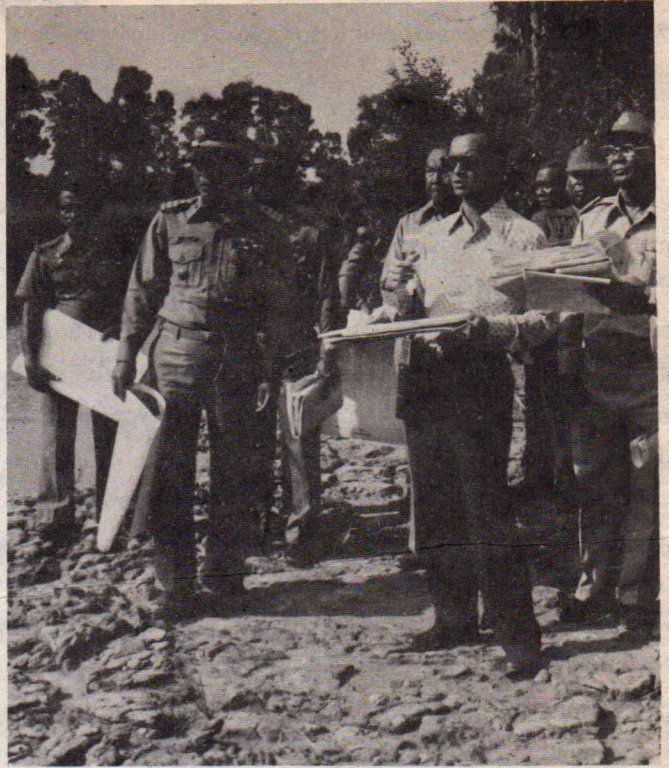
ล่วงมาถึงสมัยรัตนโกสินทร์ ก็ยังเป็นความนิยมสูงสุดที่ชาวกรุงเทพฯจะไปไหว้พระพุทธรูปในระยะเวลาแล้ง หากเคยอ่านนิราศพระบาทของท่านสุนทรภู่ ก็จะได้เห็นได้ชัดเจนว่า ชาวกรุงรัตนโกสินทร์สมัยแรก ๆ นั้นไปพระบาทกันอย่างไร?

ในสมัยรัชกาลที่ 4 นี้เอง พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เคยทรงมีพระราชหัตถเลขาตอนหนึ่งเล่าว่า ใคร ๆ ก็อยากไปไหว้พระบาทกันทั้งนั้น แม้กระทั่งสามภรรยาที่แต่งงานกันใหม่ ๆ พอส่งตัวเข้าหอเจ้าสาวก็ไปนั่งอายน้อยอมพุดจา ฝ่ายสามีถ้าจะหาเรื่องพูดให้ถูกใจจะต้องถามว่า หน้าแล้งปีนี้จะไปไหว้พระบาทหรือไม่?

ในทุกวันนี้ สภาพการเดินทางไปไหว้พระบาทนั้นไม่อาจจะเปรียบเทียบกับสมัยก่อนได้แล้ว แต่ถึงกระนั้นก็ตามงานไหว้พระพุทธรูปสระบุรีก็ยังจัดขึ้นในเทศกาลเดือน 3 และเดือน 4 ติดต่อกัน มีพุทธศาสนิกชนจากทั่วทุกแห่งหนเดินทางไปไหว้พระหน้าแล้งกันที่นี้มากมาย

การไปไหว้พระหน้าแล้งนั้น นอกจากจะไปไหว้พระบาทแล้ว ยังมีการไปไหว้พระพุทธรูป ไหว้พระนอนป่าโมกข์ พระนอนขุนอินทรประมูลที่อ่างทอง พระนอนจักรสีห์ที่สิงห์บุรี เป็นต้น

นี่ก็เป็นประเพณีวัฒนธรรมอันเกี่ยวเนื่องกับศาสนาของชาวไทยที่ดี แม้กาลเวลาและความเจริญของบ้านเมืองจะเพิ่มขึ้นอย่างไรก็ตาม แต่พุทธศาสนิกชนชาวไทยเรายังยึดมั่นอยู่ในประเพณีดั้งเดิมของบรรพบุรุษเสมอมา.

๘ ตามเสด็จฯ

พล.ต.ท.วชิษฐ เดชกุญชร

ผมเองก็อาจจะคล้าย ๆ กับหลายท่าน คือเมื่อเด็ก ๆ นั้น เริ่มรู้จักพระเจ้าอยู่หัวด้วยเพลงสรรเสริญพระบารมีเป็นสื่อ ครูบาอาจารย์สอนให้ร้องเพลงข้าว ๆ ก็รู้ว่าเพลงนี้เวลาบรรเลง หมายถึงพระเจ้าแผ่นดิน ต้องถวายความเคารพ แลยังไม่ออกด้วยซ้ำครับว่าแปลว่าอะไร ที่หนึ่ง ๆ อยู่นี้ผมก็ไม่แน่ใจว่าให้แปลเพลงสรรเสริญพระบารมี จะแปลได้ครบถ้วนหรือเปล่า นอกจากครูบาอาจารย์แล้วก็มีคุณพ่อคุณแม่ผมที่สอนอีกฝ่ายหนึ่งหรืออีกแรงหนึ่ง ให้ความรู้พระมหากษัตริย์นั้นเป็นที่เคารพสักการะ และก็สอนให้กราบให้ไหว้ไปด้วย

จนกระทั่งผมเรียนหนังสือ ผมก็เริ่มมาได้รับรู้พระกรุณาธิคุณของพระมหากษัตริย์รัชกาลต่าง ๆ ตั้งแต่ตึกตำบรพม่าจนกระทั่งปัจจุบัน จากประวัติศาสตร์ที่เรียนเรื่อยมาความฝังใจในเรื่องพระมหากษัตริย์หรือพระเจ้าแผ่นดิน ก็มีอยู่เหมือนกับท่านทั้งหลาย ผมไม่มีอะไรมากกว่านั้น เมื่อรู้ว่าท่านเป็นพระเจ้าแผ่นดิน เป็นพระมหากษัตริย์ เป็นที่เคารพสักการะของคนไทยทั้งชาติความรู้สึกผูกพันมันก็มากท่วมหัวเป็นธรรมดา บางทีก็เก็บไปฝันว่าได้เฝ้าได้แทน ผันเสร็จแล้วเมื่อตอนโตขึ้นมาหน่อยก็รู้ว่าฝันแล้วควรจะไปซื้อล็อตเตอรี่เพราะเหตุว่ามันเป็นฝันดี แล้วก็ถูกบ้างไม่ถูกบ้างตามธรรมเนียม ผมไม่เคยมีความทะเยอทะยานหรือฝันใฝ่ที่จะได้เข้ามาดำรงตำแหน่งอยู่ใกล้กับพระองค์ หรือที่ในภาษาราชการที่ปัจจุบันเขาเรียกว่า อยู่ใกล้พระยุคลบาทคือ ใกล้ ๆ

ในปีที่เรียนให้ทราบนั้น ผมไปสอนเป็นครูตำรวจพลร่มอยู่ที่ค่ายนครสวรรค์ อำเภอดงเจริญ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ก็เมื่ออยู่เหลือเกินครับ เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเยี่ยมตำรวจที่ค่ายนั้นค่ายที่เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเยี่ยม นั้นเป็นค่ายสนาม คือไม่ได้อยู่ในตัวอำเภอ ตั้งอยู่ข้างนอกในป่า แล้วก็ในฐานะที่เป็นครูและเป็นครูที่ใกล้ชิดกับนักเรียนน้อย ผมก็แต่งตัวเหมือน ๆ กับนักเรียน คือแต่งเครื่องแบบชุดสนามสีเขียวใส่หมวกที่เขาใช้สำหรับรบในป่า ขณะที่อยู่ในค่ายแห่งนั้น ผมไม่ทราบว่าจะเสด็จพระราชดำเนินทรงเยี่ยม เป็นการเสด็จแบบไม่มีหมายล่วงหน้า ซึ่งเป็นการเสด็จที่โปรดที่สุด คือไม่บอกว่าจะไปไหนท่านเสด็จเข้าไปโดยไม่รู้ตัว พอรู้ว่าขบวนเสด็จเข้ามาจะถึงค่ายอยู่แล้ว ผู้บังคับค่ายก็เชิญนายตำรวจแล้วก็ผู้บังคับบัญชา ครู มาเข้าแถวรับเสด็จ ตามประเพณีของไทยเมื่อเสด็จเข้ามาถึงผู้ใหญ่ที่สุดในที่นั้นจะต้องเบี่ยงตัวผู้ที่อาวุโสน้อยลงไปเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท “เฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท” แปลตามตัวว่า “เข้าไปหาท่านแล้วเอาผืนที่อยู่ใต้เท้าท่านขึ้นมารองรับหน้า” ซึ่งไม่ใช่หรือครับ ฟังดูน่ากลัวไปอย่างนั้นเอง เบี่ยงเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท แปลว่า “แนะนำให้รู้จัก” ขณะนั้นผมมียศเป็นพันตำรวจโท มีอาวุโสพอสมควรในขณะนั้น ผมยืนอยู่ก่อนข้างจะค่อนข้างไปทางหัวแถว เขาก็เบิกข้าราชการเฝ้าเป็นรายบุคคล จนกระทั่งถึงผม พอมาถึงผมผู้บังคับค่ายก็ถวายคำนับแล้วก็กราบบังคมทูลเบิกว่า

“ข้าพระพุทธเจ้า พันตำรวจโท วิษณุเดชกุญชร” พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ก็ทรงชะงัก แล้วก็ทอดพระเนตร รับสั่งเพียงได้ยินกันใกล้ ๆ ว่า “มาทำอะไรอยู่ที่นี้?”

ที่ผมเล่ารายละเอียดถึงเพียงนั้นนั้น เบื้องต้นทีเดียวก็เพราะอยากจะทำให้ท่านทั้งหลายช่วยกันทราบด้วยว่าโดยมาก เรามักจะนึกว่าพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวของเราท่านประทับอยู่ในรั้วในวัง ท่านไกลกับราษฎรเหลือเกิน แต่ที่จริงความเป็นไปนอกพระราชฐานพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ท่านทรงทราบค่อนข้างมาก จนผมต้องเรียนว่าค่อนข้างจะละเอียดเกินกว่าที่ใครจะคาด ที่รับสั่งถามขึ้นนั้น เป็นการถามอย่างที่คุณเคยรู้จัก หรือเคยได้ยินชื่อเสียงกันมาก่อนถามกัน ผมก็อีกอีกเพราะไม่มีนึกจะต้องกราบบังคมทูลที่นั่น แต่ก็ยังไม่ถึงกับเสียท่า ยังกราบบังคมทูลได้ทันว่า “มาเป็นครูสอนตำรวจพลมพระพุทธรเจ้าค่ะ” เพียงแค่นั้นท่านก็เสด็จพระราชดำเนินผ่านไป

หลังจากนั้นไม่นานนัก ผมก็ได้รับพระราชทานพระมหากรุณาธิคุณรับสั่งเชิญให้ผมเข้าไปรับพระราชทานเลี้ยงที่วังไกลกังวล ที่ประทับในระหว่างที่ประทับที่หัวหิน คืนแรกที่เข้าไป คำวันแรกที่เข้าไป อาหารมื้อแรกที่ได้รับพระราชทาน ผมก็ได้นั่งโต๊ะเสวยเลยซึ่งเป็นบุญมหาศาล ใคร ๆ เขาเรียกว่า “บุญหล่นทับ” แต่บุญจะใหญ่หรือเล็กแค่ไหนประเดี๋ยวก็รู้ ผมก็ได้นั่งโต๊ะเสวยเป็นครั้งแรกในชีวิต ในวันแรกที่เข้าวัง

คืนนั้นผมไม่ได้นั่งใกล้พระเจ้าอยู่หัว ๆ ซึ่งต้องเรียกว่าเป็นโชคมหันต์เลย ถ้านั่งใกล้พระเจ้าอยู่หัว ก็อาจจะเกิดเหตุการณ์ที่ไม่คาดไม่ฝันเกิดขึ้น ผมจะเล่าให้ฟังทีหลัง คืนนั้นได้นั่งชมสมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถ สมเด็จพระเจ้าน้องนางเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี เสด็จฯ พร้อมด้วยสมเด็จพระราชินีนาถฯ เสด็จฯ ไปทอดพระเนตรเป็นแม่บ้านชั้นเยี่ยมที่สุดพระองค์หนึ่ง

สมเด็จพระเจ้าน้องนางเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี เสด็จฯ ไปทอดพระเนตรเป็นแม่บ้านชั้นเยี่ยมที่สุดพระองค์หนึ่ง สมเด็จพระเจ้าน้องนางเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี เสด็จฯ ไปทอดพระเนตรเป็นแม่บ้านชั้นเยี่ยมที่สุดพระองค์หนึ่ง สมเด็จพระเจ้าน้องนางเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี เสด็จฯ ไปทอดพระเนตรเป็นแม่บ้านชั้นเยี่ยมที่สุดพระองค์หนึ่ง

แต่ในที่สุดก็เกิดเหตุจนได้ในคืนแรกนั่นเอง ความจริงก็เป็นเหตุเล็ก ๆ น้อย ๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นได้ ถ้าเป็นที่อื่นเราก็คงไม่ตื่นตื่นอะไร ก็คงสนุกๆ แต่เมื่อเกิดเหตุครั้งนี้ทำให้ผมเกือบจะหัวใจวายตายหน้าทีหนึ่งเสียตอนนั้น เหตุเกิดเมื่ออาหารฝรั่งมาถึง ตามปกติเครื่อง คืออาหารที่เขาถวายนั้น ตามปกติภาษาราชศัพท์เรียกว่า เครื่องหรือพระกระยาหาร มีอยู่สองอย่าง ชั้นแรกเป็นอาหารฝรั่งเสียก่อน แล้วก็อีกทีก็เป็นอาหารไทย ทั้งนี้ก็เพื่อให้แขกที่เข้าเฝ้าได้เลือกรับพระราชทานได้ตามอัธยาศัย ซึ่งก็โดยมากไม่มีใครปฏิเสธ รับประทานทั้งสองอย่าง อย่างละเล็กละน้อย ผมไม่มีวันลืมเลยว่าคืนนั้น อาหารฝรั่งนั้นเป็นไก่อบแล้วเมื่อเป็นไก่หลวงมันก็ไม่ได้เหนียวอะไรนัก ความจริงก็นุ่ม ผมเอาช้อนแทง ๆ คุ้ยแล้วว่ามันไม่ได้อายุมากเท่าไร แต่เจ้ากรรม เจ้าความตั้งใจที่จะรักษาสิ่งที่ภาษาอังกฤษเขาเรียกว่า Table Manner (เชื่อว่าท่านคงเข้าใจ ภาษาไทยไม่มีเพราะเราไม่กินโต๊ะกันเรากันเสีย ของเรานี้ก็มีก็คงจะพวก Mat Manner มารยาทเสีย

แต่ว่านั่งโต๊ะจะต้องรู้จัก Table Manner) ผมก็ระลึกถึงกิริยาที่พึงปฏิบัติเวลา นั่งโต๊ะ เป็นต้นว่าต้องหนีบแขนไว้ให้ดี ไม่ใช่กางแขนแล้วก็ข้อมต้องอยู่ในมือซ้าย มีดอยู่ในมือขวา ผมก็บรรจงถือไก่ตัวนั้นด้วยความระมัดระวังเป็นอันดี คงจะระวังมากไปหน่อย มันพลาดก็ทำไหงก็ไม่รู้ ไก่กระเด็นออกนอกจานผม เกือบตกลงไปในจานของสมเด็จพระเจ้าน้องนางเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี เสด็จฯ ไปทอดพระเนตรเป็นแม่บ้านชั้นเยี่ยมที่สุดพระองค์หนึ่ง

คนที่นั่งข้างพระเจ้าอยู่หัว บางคน เคยทำเหตุด้วยความตั้งใจเกินไป ด้วยความงุนงงตกประหม่า มีอยู่ท่านหนึ่ง ท่านนั่งเหมือนกับผม คือนั่งข้างพระเจ้าอยู่หัว คำวันนั้นเมื่อพระกระยาหารที่เสวยและอาหารที่พระราชทานนั้นเป็นอาหารฝรั่ง เรียกว่า ฟองดู (Fondue) เป็นภาษาฝรั่งเศส ฟองดูมี 2 อย่าง อย่างหนึ่งเป็นเนื้อ และอีกอย่างหนึ่งเป็นฟองดูขนมปัง ถ้าเป็นขนมปังก็ชุบเนยแข็ง ต้องเอาเนยแข็งมาใส่หม้อให้ร้อน จนเหลวแล้วเอาขนมปังจุ่มลงไป แล้วจึงยกออกมารับประทาน ถ้าเป็นเนื้อเขาก็จะใช้น้ำมันมะกอกใส่ลงไปให้ไหม้ แล้วตั้งไฟจนเดือด เคี้ยวอย่างเจียว ๆ ไม่ใช่เคี้ยวพล่าน แล้วก็ใช้มีดหรือไม้จิ้มเนื้อแทงลงไป จนกระทั่งสุกมากสุกน้อยตามอัธยาศัย แล้วก็มาคลุกกับซอสรับประทาน

คืนนั้นผมจำไม่ได้ว่าเป็นฟองดูเนื้อหรือขนมปังกันแน่ อย่างไรก็ตาม ท่านผู้เคราะห์ดีไม่ค่อยจะดีที่ผมจะเล่าให้ฟังนี้ ท่านจิ้มอยู่นานแล้วถึงได้เห็นว่าที่จิ้มอยู่เป็นหม้อของพระเจ้าอยู่หัว ส่วนหม้อของท่านเองอยู่ทางซ้ายท่านไม่เห็น เพราะความที่ระวังตัวเกินไป ซึ่งก็ไม่ได้แปลกโต๊ะก็ไม่ได้ใหญ่เกินไปนัก แต่อาหารหลายอย่าง อาหารของใครก็ของมันวางอยู่ อาณาบริเวณก็หลวมล้ากันบ้าง มีหลายคนที่ไม่หยิบข้าวเกรียบของพระเจ้าอยู่หัว มารับพระราชทานเสียหลายรายแล้ว แล้วพอรู้ตัวก็เกือบจะอาการเหมือนกันหมด คือไม่สบายไปด้วยกันทุกคนเบื้องต้นการพบปะหรือการเข้าเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท ก็มักจะมออะไรเป็น ๆ มาเล่าให้ฟังกันอย่างนี้

ที่ตั้งใจจะเล่าทั้งหมดผมอยากจะเน้นตรงประเด็นเดียว ตรงที่ไม่เคยฝันเลยว่าจะได้เฝ้าเห็น พอได้เฝ้าก็ได้เฝ้าในขณะที่กำลังไปปฏิบัติหน้าที่และอยู่ไกลด้วย อันนี้ลองคุยคุยกับเพื่อนฝูงแล้ว ประสพการณ์เกือบจะเหมือนกันอยู่กรุงเทพฯ เห็นท่านทรงรถผ่าน ประทับรถพระที่นั่งผ่านก็ถวายคำนับ อุตส่าห์ตะเกียกตะกายไปวัดพระแก้ว ๆ ไปคอยเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาทรับพระราชทานน้ำพระสุหร่าย เรียกว่าอยู่ใกล้กันเหลือเกิน คนกรุงเทพฯ เวลาเขาเมื่องานที่เขาเบิกคนเข้าเฝ้าเข้าแทน ก็ไปกับเขาด้วย เช่น สมาคมที่ตัวสังกัดอยู่ เอาเงินไปถวาย เอาข้าวของไปถวายก็ไปด้วย ท่านลงมารับสั่งด้วย แต่โอกาสที่จะได้ทำอย่างนั้นรู้สึกว่าจะไม่ค่อยจะมี เราคอยจะพลาดโอกาสที่ว่าอยู่ตลอดเวลา ที่จริงเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาทครั้งแรกนั้น คือเมื่อตอนจบจากจุฬา ฯ แล้วรับพระราชทานปริญญาบัตรนั้นนะครับ แต่ก็เกือบจะไม่ว่ารับพระราชทานปริญญา เพราะ

บทความนี้ถอดจากแถบบันทึกเสียง จากการปาฐกถาพิเศษของ พล.ต.ท.วิษณุ เดชกุญชร หัวหน้านายตำรวจราชสำนักประจำสวนจิตรลดา ในหัวข้อเรื่อง “ประสพการณ์ที่ได้จากการตามเสด็จพระราชดำเนิน” ณ เอ.ยู.เอ. เมื่อวันที่ 28 กันยายน 2523

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯของเรา เวลาที่ท่านไม่ได้อยู่เพื่ออะไรอีกแล้ว ท่านอยู่เพื่อคนไทยเท่านั้น คือหายใจเป็นคนไทยตลอดเวลา

ความที่ต้องห่วงเรื่องเดินเข้าไปครบก้าว แล้วสมัยของผมไม่ได้ยืนรับเหมือนสมัยนี้ สมัยผมท่านประทับบนพระเก้าอี้ ผมก็ต้องลงพื้น คุกเข่า แล้วก็รับพระราชทาน เพราะเรามิฉะนั้น อย่างอื่น เลยไม่รู้สิว่าได้เข้าเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาทพอจะได้เข้าเฝ้าอย่างใกล้ชิดจริง ๆ กลายเป็นที่บ้านนอก อยู่ในป่า เพราะฉะนั้นเวลาเมื่อไรมาตามผม ทำอย่างไรถึงจะได้เฝ้าผมบอกอย่าไปพวงวงเลยครับ ถ้าอยากจะเฝ้าจริง ๆ ไปทำงานที่บ้านนอกได้เฝ้าก่อน และได้เฝ้าใกล้ ผมเชื่อว่าคงจะเคยเห็นหนังสือฉายทางทีวี. หรือหนังสือข่าวที่อาจจะฉายที่อื่นในโอกาสอื่นก็ได้ คนบ้านนอกที่เข้าเฝ้านั้นเข้าเฝ้าได้ใกล้ชิดจริง ๆ คือใกล้ชิดขนาดไปจับพระหัตถ์ได้ไปลูบพระบาทได้ ผมเองรับราชการอยู่ใกล้เบื้องพระยุคลบาทมา 10 ปีแล้ว อยากทำก็ทำไม่ได้ เพราะนี่ไม่ออกว่าจะทำอะไร ที่เดินอยู่ข้างหน้าจะกระโดดผลวออกมายอจับพระหัตถ์ เกี่ยวกับเรื่องใหญ่ มันทำไม่ได้ รู้สึกผิดกัลยาณมิตร แต่ถ้าหากว่าไปรับราชการอยู่บ้านนอกหรือเป็นคนบ้านนอกเสียเลย โอกาสที่จะได้ทำอย่างนี้มีมามาก เพราะฉะนั้นการที่จะได้เฝ้าทูลละอองธุลีพระบาทนั้นแปลกตรงนี้ ถ้าอยู่ไกลหรือกำลังมีทุกข์ได้เฝ้าก่อน เร็ว และได้ใกล้ แล้วมีหน้าซำยังแถมความต้องการ ความปรารถนาที่มีไว้สำเร็จโดยไม่รู้ตัวก็มี ซึ่งจะเล่าให้ฟังทีหลัง ขึ้นต้นขอเรียนว่า คนอยู่ไกลได้เฝ้าก่อน คนทุกข์ได้เฝ้าก่อนคนสุข และได้เฝ้าใกล้

ผมขออนุญาตฉายหนังแบบตัดยาว ๆ น้อย คือตัดตอนมาว่าถึงตอนที่เข้ามารับราชการอยู่ใกล้พระยุคลบาทเสียเลย ก่อนอื่นขอเรียนว่า ผมไม่ใช่ข้าราชการในพระองค์ ผมเป็นข้าราชการประจำตามปกติ ยังสังกัดกรมตำรวจ ตำแหน่งหัวหน้านายตำรวจราชสำนักประจำ เป็นตำแหน่งของเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ได้รับมอบหมายให้มีหน้าที่เกี่ยวกับการถวายความปลอดภัยเฉพาะพระองค์เป็นประจำ จึงต้องเรียกว่า นายตำรวจราชสำนักประจำ มีนายตำรวจอีกเป็นอันมากที่เขาเป็นนายตำรวจราชสำนัก แต่เป็นนายตำรวจราชสำนักเวร คือเรียกไปเข้าเวรเป็นครั้งคราว ถ้าเป็นที่กรุงเทพฯ ก็ครั้งละ 24 ชั่วโมง แล้วก็กลับไปอยู่ที่สำนักงานตัวเองเช่นเดิม ถ้าเป็นบ้านนอกระหว่างที่ไปประทับแปรพระราชฐานอาจจะไปเข้าเวรหลายวันหน่อย แล้วก็ต้องกลับสังกัดเดิมเช่นเดียวกัน นายตำรวจราชสำนักอีกประเภทหนึ่งเป็นนายตำรวจราชสำนักประจำมาเหมือนผม หรือเป็นนายตำรวจราชสำนักเวรมาหลายปีติดต่อกันแล้วก็ปลดเกษียณหรือพ้นตำแหน่งไป ท่านยังทรงระลึกถึงอยู่ว่า เคยรับใช้มานานหลายปี ท่านก็ทรงตั้งเป็นนายตำรวจราชสำนักพิเศษ พวกพิเศษนี้ส่วยยิ่งกว่าพวกผม หรือยิ่งกว่าพวกเวร คือโดยปกติไม่ต้องทำอะไรเลย แต่ว่ามีตำแหน่งเวลาถึงงานสำคัญที่ทางกรมราชองครักษ์เห็นสมควร เขาก็ออกหมายมาให้ไปเฝ้า ติดปลอกแขนไปเฝ้า แต่ว่าเฝ้าเฉลิมพระเกียรติเฉย ๆ อย่างในงานกรฐินหลวง เวลาพระเจ้าอยู่หัวเสด็จไปทอดผ้าพระกรฐินที่วัดไหน จะเห็นว่านายทหารตำรวจ ที่ไปเฝ้าเป็นผู้ที่อาวุโส ยศพลโท แก่มากกว่าผม พวกนี้ไปยืนเฝ้าเฉย ๆ ไม่ได้ทำอะไรเท่าไร ไปถวายพระเกียรติ ๆ วิธีดูว่าเป็นนายตำรวจราชสำนักหรือเปล่าดูที่ข้างขวา จะเห็นว่าใส่บาไม่เหมือนกันสองข้าง บางคนดูเฝิน ๆ บอกว่าแก่แทบแยแล้วยังเป็นพันตรีอยู่เลย ความจริงไม่ใช่ เป็นพระปรมาภิไธย

ย่อ “ภปร.” มีพระมหากรุณาธิคุณข้างบน อันนี้เป็นเครื่องหมายของนายตำรวจราชสำนัก ส่วนข้างซ้ายเป็นเครื่องหมายยศตามระเบียบ ถ้าจะดูว่าเป็นนายตำรวจราชสำนักอะไรกันแน่ เสรหรือประจำ ต้องดูคอข้างซ้าย เพราะนายตำรวจราชสำนักประจำจะติดครุฑที่เป็นเครื่องหมายของกรมราชองครักษ์ข้างซ้าย ถ้าเป็นนายตำรวจราชสำนักธรรมดา นายตำรวจราชสำนักเวรที่เขาออกหมายให้ไปทำหน้าที่เป็นครั้งคราวจะติดสังกัดของตัวเอง ไม่มีครุฑ ส่วนนายตำรวจชั้นพิเศษนั้นดูไม่ออกต้องดูถ้าเห็นว่าง ๆ เงิน ๆ แล้วเอาได้ว่าคงใช่ เพราะโดยมากท่านมักจะสูงอายุกัน

หลังจากที่ได้เฝ้ากันครั้งแรกตามที่ผมได้เรียนให้ทราบแล้ว หลังจากนั้นประมาณ 3 ปี ผมก็ได้รับพระมหากรุณาธิคุณแต่งตั้งให้เป็นตำรวจราชสำนักประจำ ก็ได้ย้ายสำนักจากกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน ไปอยู่ที่สวนจิตร ๖ แล้วผมก็เริ่มยุคของการตามเสด็จ ๖ เป็นการตามเสด็จ ๖ อย่างที่ต้องใช้คำว่าทรหด คือไปไหนไปด้วยหมด พูดภาษาชาวบ้านง่าย ๆ ว่าอย่างนั้น พอออกจากพระตำหนักไป แปลว่าต้องไปกับท่าน และในสมัยต้น ๆ นั้นเรามีนายตำรวจชั้นประจำน้อย นอกจากนายตำรวจที่มีอาวุโสกว่าผม 2 ท่านแล้ว มีผมเป็นคนหนึ่งที่สามผมไปอยู่ได้อีกปีหนึ่ง คนที่หนึ่งท่านก็ปลดเกษียณไป เหลือสองกว่าจะได้มาอีกคนหนึ่ง สองคนนี้ก็อันเลย ถ้าจะพูดอย่างชาวบ้านก็ว่าตามเสด็จอย่างจงล้งจงผลเลย ไม่ยอมให้คลาดสายตาได้ การเสด็จพระราชดำเนินออกนอกพระราชฐาน ทางสำนักราชเลขาธิการท่านอุทิศสำหรับประมวลเอาไว้ว่ามักจะกระทำด้วยพระราชกิจประมาณ 7-8 อย่างด้วยกัน

- ๐ อย่างที่หนึ่งนั้น ด้วยพระราชพิธี หรือรัฐพิธี หรือพิธีทางศาสนาบ้าง อันนี้ผมเชื่อว่าท่านผู้ฟังจะคุ้นเคยกับข่าวท่านองนี่อยู่แล้ว เพราะฉะนั้นผมก็จะไม่พูดให้ละเอียดอะไรนัก
- ๐ อีกอย่างหนึ่ง เสด็จไปในงานสาธารณกุศล นี่ก็เหมือนกันไม่มีอะไรที่พิสดารอะไรนัก
- ๐ อีกอย่างหนึ่งก็ออกไปด้วยพระราชกิจที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา คือที่เกี่ยวข้องกับมหาวิทยาลัย เช่น เสด็จไปพระราชทานปริญญาบัตร หรือเสด็จไปในงานชุมนุมของสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ในโอกาสที่เนติบัณฑิตยสถานเนติบัณฑิตใหม่ออกมา ก็เชิญให้ท่านเสด็จทุกปี
- ๐ แล้วก็เสด็จออกเพื่อจะทรงรับประมุขของต่างประเทศหรือบุคคลสำคัญ อันนี้ผมก็เชื่อว่าท่านทั้งหลายคงจะได้ยินจากข่าวทางหนังสือพิมพ์บ้าง ทางวิทยุบ้าง
- ๐ อีกอันหนึ่งก็เสด็จออกเพื่อทรงรับประชาชน พ่อค้า ข้าราชการ ที่ไปเฝ้าใกล้วันเฉลิมพระชนมพรรษา มีคนที่อยากจะไปเฝ้าเพื่อจะถวายพระพรบ้าง ถวายเงิน ถวายของบ้าง เยอะแยะ ก็ออกมาทรงรับ
- ๐ อีกอันหนึ่งซึ่งความจริงไม่ค่อยเกี่ยวข้องกับพวกเรานัก เป็นเรื่องเล็ก ๆ ไม่ค่อยสำคัญอะไร เกี่ยวข้องกับพวกนั้น ๆ โดยเฉพาะ คือเสด็จออกไปประกอบพิธีสมรสพระราชทาน อันนี้อาจจะมีคนอยากรู้ว่า ที่พระเจ้าอยู่หัวฯ แต่งงานให้เขานั้นทรงทำอย่างไร เพื่อจะทูลถาม ผมจะรีบเรียนให้ทราบเลยว่าพิธีสมรสพระราชทานนั้นมักจะขอกันโดยผู้ที่ทรงคุ้นเคยกันอยู่ก่อนแล้วเป็นส่วนพระองค์ไม่ใช่ผู้ ๆ โผล่มาถึงก็บอกว่า แต่งงานให้ผมที ถ้าถวายเข้าไปจริง ๆ แล้ว ท่านก็คงพิจารณาให้ แต่ก็คงต้องปฏิเสธกันมา เพราะถ้าขึ้นพระราชทานโดยไม่มีจำกัด อีกหน่อยก็คงไม่ต้องทรงทำอะไร นอกจากแต่งงานให้ชาวบ้าน เพราะ

เหตุว่าใคร ๆ ก็อยากให้พระเจ้าอยู่หัวฯ เสด็จหรือว่าทรงทำอะไรให้
ทั้งนั้น

๐ อีกอันหนึ่ง ไม่น่าจะนับเป็นพระราชกิจ แต่เผอิญเป็นไปตามพระราช
ประสงค์สำนักพระราชเลขานุการก็เลยคละเข้าไว้ในพระราชกิจด้วย
คืองานต่าง ๆ ที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ผู้แทน
พระองค์ไปแทนท่าน เช่นองคมนตรี ไปในงานสาธารณกุศล หรือ
มอบถ้วยรางวัลให้กับม้าที่ชนะที่หนึ่ง เป็นต้น ไม่ได้เสด็จเอง ให้ผู้แทน
พระองค์ ไปแทน แต่เขาก็นับเนื่องเข้ามาในนี้ด้วย

สิ่งที่สำคัญที่สุดแล้วก็จะเป็หัวใจของการพูดในวันนี้ ก็คือการ
เสด็จออกทรงเยี่ยมราษฎร ที่ผมขยักเอาไว้ก็เพราะเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดเป็น
เรื่องที่เกี่ยวข้องถึงชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนโดยตรง และเป็นเรื่องที่
สะท้อนให้เห็นถึงความห่วงใยถึงพระมหากรุณาธิคุณที่ทรงมีต่อประชาชน
ผมขอเรียนว่าเมื่อปี พ.ศ. 2521 ซึ่งเป็นปีสุดท้ายที่สำนักพระราชเลขานุการพิมพ์
หนังสือประมวลพระราชกรณียกิจเอาไว้ ราชเลขานุการได้กรุณารวบรวมตัวเลขเอาไว้
ปรากฏว่าระหว่างเดือนตุลาคมปี 2519 ถึงกันยายน ปี 2520 มีพระราช
กรณียกิจที่ทรงปฏิบัติประเภทต่าง ๆ ตามที่ผมเรียนให้ท่านผู้ฟังได้ทราบเมื่อ
ตะกี้นี้รวมทั้งสิ้น 681 ครั้ง ด้วยกัน ก็ไม่น่าตื่นตื้นอะไรนัก แต่จะน่าตื่นตื้นถ้า
ทราบว่าจะพาการเสด็จพระราชดำเนินไปทรงเยี่ยมราษฎรเป็น Topชนะเลิศ
ใน List หรือบัญชีนี้มีถึง 162 ครั้งในปีเดียว ส่วนเสด็จพระราชดำเนินด้วย
พระราชพิธี รัฐพิธี ทางศาสนานั้นเป็นที่สอง คือ 157 ครั้ง แล้วก็เสด็จพระ
ราชดำเนินออกให้พ้อคำ ประชาชน ข้าราชการ ทั้งไทยและต่างประเทศเฝ้า
เป็นที่สาม 122 ครั้ง ความจริงถ้ายังไม่ตื่นตื้นพอ ลองเอา 365 ทาร จะเห็นว่า
พระเจ้าอยู่หัว ฯ ของเราท่านทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจมากเหลือเกิน

สำนักพระราชเลขานุการ ไม่ใช่ว่าเพียงนับครั้งเอาไว้ให้เท่านั้น อุตสาห์
รวบรวมระยะทางเสด็จพระราชดำเนินไว้ให้ด้วย ในปีเดียวกันนั้นะครับ คือตั้งแต่
เดือนตุลาคม 2519 ถึงกันยายน 2520 เสด็จพระราชดำเนินโดยเครื่องบิน โดยเรือ
โดยรถยนต์ โดยทรงพระราชดำเนิน คือ เดิน และโดยขี่ รวมเป็นระยะทาง 41,879.71
กิโลเมตร ก่อนหน้านั้นประมาณ 5-6 ปี ตัวเลขนี้เพียง 28,000 กิโลเมตร เท่านั้น
ถัดมาอีกสักปีได้ตัวเลข 30,000 นี้ผมเพิ่งได้ตัวเลขนี้ก็เพราะบังเอิญเพิ่งไปค้นมา
ได้ จึงได้รู้ว่าเสด็จพระราชดำเนินเป็นระยะทางมากมายเหลือเกิน ในจำนวนเหล่านี้
เมื่อที่ผมบอกว่าจะขี้ขี้จะสงสัยว่าเสด็จพระราชดำเนินทรงขี้ขี้ทำไม ความจริง
การเสด็จพระราชดำเนินทรงขี้ขี้ทำเกือบทุกวัน ถ้าอยู่ในกรุงเทพฯ อีกสัก 20-30
นาที ก็เสด็จลงแล้ว ทรงขี้ขี้เป็นระยะทางประมาณ 2 กิโลเมตร ออกพระกำลัง แต่
นั้นเขาไม่ได้ให้น้ำมันด้วย ที่นำมานั้นนั้นหมายถึงเสด็จพระราชดำเนินออกข้างนอก
เสร็จแล้ว เผอิญเส้นทางอาจจะเลื้อยโล่งโง่งง แล้วก็เป็นเวลาเย็น ๆ แดดไม่ร้อนจัด
อะไรนัก ก็จะทรงพระราชดำเนินไปตรงนี้ แล้วก็ออกทรงขี้ขี้ ๆ ข้าราชการบริวารก็
น้อยตามเสด็จไป เราก็เอามานับกิโลได้ในนี้ด้วยเท่านั้นเอง ไม่ได้มีอะไรพิสดาร
ไปกว่านี้ ไม่ใช่เสด็จไปไหนแล้วทรงขี้ขี้ไปเรื่อย ๆ ทรงขี้ขี้ออกพระกำลังไม่รวมอยู่ในนี้

จำนวนพระราชกรณียกิจและระยะทางที่ผมเรียนให้ทราบนั้นใช้ไปมากที่สุด
ในการเสด็จทรงเยี่ยมราษฎร เพราะฉะนั้นผมอยากจะขอพูดถึงประเด็นที่เรียกว่า
ประเด็นที่สำคัญที่สุดของการพูดในวันนี้ คือเรื่องของการเสด็จออกทรงเยี่ยมราษฎร
เพื่อให้ท่านทั้งหลาย ได้ได้เห็นภาพชัดสักหน่อย การทรงเยี่ยมราษฎรนั้นมักจะ
ควบคู่กันไปกับงานพิธีบางอย่าง ซึ่งอาจจะเป็พิธีใหญ่โต หรือเป็พิธีราษฎร์

ธรรมดา ๆ ที่ใหญ่โตหน่อยก็เช่น การเสด็จพระราชดำเนินยกช่อฟ้าพระอุโบสถวัด
ในวันวัดนี้ หรือไปตัดลูกนิมิตวัดในวันวัดนี้ หรือเสด็จพระราชดำเนินไปด้วยพระราช
กิจอย่างอื่น เช่น ทรงเปิดอนุสาวรีย์ของบุคคลสำคัญในต่างจังหวัด จะไปไหนก็ตาม
ถ้าเป็นเรื่องต่างจังหวัด ผู้ที่จัดกำหนดการถวายจะต้องเตรียมให้เสด็จทรงเยี่ยมราษฎร
เสมอ ถือเป็นหลักปฏิบัติว่าไปถึงที่ไหนต้องเยี่ยมราษฎรที่นั่น ถ้าไม่เยี่ยมก็มักจะ
ลำบากละครับ คือผู้ว่าราชการจังหวัดจะถูกตำหนิ ถูกวิพากษ์ ถูกวิจารณ์ โดย
ประชาชนเอง เพราะถือว่านานที่ปิ่นจะเสด็จ เพราะฉะนั้นประชาชนต้องขอเฝ้า
เมื่อเสด็จไปจึงจำเป็นที่ทางราชการจะต้องสร้างปะรำ และจัดราษฎรเข้าไปนั่ง แล้ว
ก็เสด็จราชดำเนินทรงเยี่ยม

แต่จะเป็นการทรงเยี่ยมในพิธีใหญ่โตมากน้อยแค่ไหนก็ตาม การเยี่ยมนั้น
เกือบจะเหมือนกันทุกกรณี คือว่า เมื่อทรงพระดำเนินไปแล้ว นอกเสียจากจะ
มีความจำเป็นถูกบังคับด้วยเวลาหรือสภาพอากาศ ท่านจะทรงใช้เวลาอยู่กับ
ราษฎรนาน แล้วก็หยุดรับสั่งทักทายหรือถามราษฎรในเรื่องทุกข์หรือสุข
เขาโดยตลอด เป็นเวลาเดียว (ที่ผมได้เห็นในช่วงเวลา 10 ปี ที่รับราชการอยู่ใกล้)
ที่ใคร ๆ จะไปเร่งท่านไม่ได้ คือถ้าลองได้เสด็จ ฯ เข้าไปในกลางประชาชน
แล้วเลิกกันไม่ต้องพูดว่าจะเสด็จ ฯ กลับอย่างไรหรือเมื่อไร ต่อให้ใช้อุบาย
ร้อยแปดพันเก้าที่จะเร่งท่านอย่างไร ๆ ก็ไม่สำเร็จ ท่านเสด็จ ฯ กลับของท่าน
เอง มีหลายครั้งที่เสด็จพระราชดำเนินเข้าไปแล้ว อยู่กับประชาชน แล้วก็มิเหตุ
ที่จำเป็นจะต้องรีบเข้า ประทับแรมที่นั่นไม่กลับกรุงเทพฯ ฯ เสียอย่างนั้น เคยมี
มาแล้ว

ท่านทั้งหลายคงจะสนใจอยากจะทำว่าท่านพูดอะไรกับชาวบ้านนัก
หนาถึงได้ยึดเยื้ออย่างนั้น ผมจะเรียนให้ทราบเสียเดี๋ยวนี้ว่าที่สนพระทัยที่สุดนั้น
ก็คือเรื่องทุกข์หรือสุขของประชาชน ความจริงไม่ใช่ว่าเฝ้าเข้าไปก็ไปถามว่า
สบายดีหรือ ลำบากอะไรบ้างกันตรงนั้น ไม่ใช่เลยครับ พระบาทสมเด็จพระเจ้า
อยู่หัว ฯ ของเรานั้นปีหนึ่ง ๆ ทรงรับฎีกา คือคำร้องทุกข์ของชาวบ้านเป็นจำนวน
มากมายเหลือเกิน ผมไม่ได้ตัวเลขจากสำนักพระราชเลขานุการ เพราะเหตุว่าถึง
ได้มาก็คงไม่ครบถ้วน ฎีกานั้นไปหลายทางท่านราชเลขานุการถวายต่อเมื่อเรื่อ
นี้ผ่านราชเลขานุการเท่านั้น แต่คนอื่นแม้แต่ตัวผมเองก็ได้ถวายเหมือนกัน ถ้าได้
รับมา ตัวผมเองได้ถวายไม่ได้ถวายโดยตรงหรอกครับ ผมถวายผ่านราชเลขานุการ
เสมอ แต่มีคนอีกโดยมากที่ถวายไม่ได้ผ่านราชเลขฯ ฯ องคมนตรีรับมาก็ถวาย
ทูลกระหม่อม ฯ เสด็จพระราชดำเนินไปที่ไหน ๆ ต่าง ๆ ทรงรับฎีกา ท่านก็
ถวายของท่านเองโดยตรง ไม่ได้ผ่านท่านราชเลขานุการ

สมเด็จพระบรมราชินีนาถ ฯ ท่านทรงรับ แล้วหากทรงเห็นว่าเป็นของ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวท่านก็ถวายพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เพราะ ฉะนั้นจึงมีจำนวนประมาณไม่ได้ เยอะเหลือเกินครับ ที่รู้ว่าเยอะเหลือเกินก็ เพราะเหตุว่าผมมีส่วนในการสืบสวนข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้องกับฎีกาถวายด้วย ปีหนึ่ง ๆ มากเหลือเกิน เพราะฉะนั้นเมื่อทรงเยี่ยม สมมติว่าประทับที่ราชีวาส แล้วเสด็จไปจังหวัดปัตตานี ฎีกาเรื่องปัตตานีทรงไปก่อนแล้วอยู่ที่ราชเลขา- ธิการหรือพระองค์เองทรงเตรียมไว้ทั้งแฟ้มแล้ว พอบอกว่าปัตตานีท่านก็ทรง หยิบปัตตานีมาทั้งแฟ้มแล้วก็พลิกทอดพระเนตร แล้วก็ทรงทราบที่ว่าคนปัตตานี กำลังเดือดร้อนเรื่องอะไร เพราะฉะนั้นขึ้นต้นได้ทันที แต่ว่าพอขึ้นต้นแล้วก็ยึด เนื้อ เพราะเหตุว่ารายละเอียดมาจากคนเหล่านั้นคนที่ถวายฎีกาอาจจะเป็นคน ๆ หนึ่ง แต่พอรับสั่งกับอีกคนหนึ่งเรื่องสองเรื่องตรงกัน คราวนี้ละครับสนุก ละ เพราะเหตุว่าจะทรงซักละเอียด

จะเห็นว่าเวลาเสด็จราชดำเนินนั้น ยกเว้นพวกผมที่เดินหน้า โดยหน้าที่ าระวาดระวังอันตราย (ซึ่งไม่เคยมีหรอกครับ) อันตรายมีอย่างเดียวเวลาชาวบ้าน

คืออันตรายจากการสะกดคนที่ก้มลงกราบโดยท่านไม่รู้พระองค์ อย่างอื่นไม่เคย มีเลย เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นที่จังหวัดยะลาเมื่อ 3 ปีที่แล้ว เป็นเหตุการณ์พิเศษ ที่ไม่เกี่ยวข้องกับประชาชนที่เฝ้าอยู่ เกิดขึ้นอีกเกิดห่างที่ประทับ แล้วเดี๋ยวนี้ก็ ยังไม่แน่ใจว่าจะไรกัน ใครเขาจะระเบิดกัน เพื่อจะให้เจ็บหรือเพื่อจะแกล้งคน อื่นหรือเปล่า เราก็ไม่ทราบมีผู้ต้องหา มีจำเลยครบถ้วนจริงแต่ศาลยังพิจารณา คดีไม่เสร็จ เพราะฉะนั้นผมเชื่ออย่างคงจะพูดอะไรไม่ได้ แต่ว่าเท่าที่ผมสังเกต โกลีลาประชาชนที่เฝ้าอยู่ไม่เคยมีที่ท้าวจะเป็นอันตรายกับท่าน อย่างที่ว่านั้น แหละครับ อันตรายจะเกิดขึ้นก็ตรงนี้ ที่เดินหน้าอยู่นั้น ที่ระวังที่สุดก็คือว่าหลุม มีหรือเปล่า เขาจัดทางเสด็จพระดำเนินไว้ตรงดินมะพร้าวใหม่ แล้วบนดิน มะพร้าวยังมีลูกมะพร้าวอยู่หรือเปล่า ถ้ามีก็จะได้เบี่ยงไปเสียอีกทางหนึ่ง หรือ ห่างต้นมะพร้าวหน้อย เคยหล่นลงมาครับ ทั้ง ๆ ที่ไม่มีใครแกล้ง หล่นตุบลงมา ดีที่ไม่โดนหัวใคร บางทีต้นไม้ใหญ่กิ่งก้านสาขาเต็มที ต้องคอยระวังมัน เพราะ อาจจะมีอะไรหล่นลงมา ที่เมืองเพชรบุรีไม่กี่ปีนี่เองเคยมีงูทั้งตัวหล่นลงมา ของพวกนี้ต่างหากที่ต้องระวังกันมาก อันตรายที่เกิดจากผู้เฝ้าทูลละอองธุลี พระบาทนั้น สำหรับเมืองไทยผมเองยังไม่เคยคิดว่าจะเกิดขึ้น เพราะฉะนั้น ความสนใจของเราควรจะอยู่ที่อื่นไม่ใช่อยู่ตรงนั้นแหละครับ ที่ต้องดูอีกอย่าง ก็คือ คุณที่มีความทุกข์ทั้งหลายที่คอยเฝ้า เช่น คนเจ็บ-คนเจ็บนั้นเยอะเหลือเกิน ครับ เห็นจะเป็นด้วยว่าไม่แน่ใจว่าเฝ้าที่ยวนี่แล้วจะได้เฝ้าอีกหรือเปล่าเพราะ ฉะนั้นพอรู้ว่าเสด็จ ฯ มาลูกหลานต้องหามมากระรองกระแรงเข้ามา แล้วพอ เจอะเข้าก็เรียกว่าเป็นธรรมเนียมที่จะต้องรับสั่งให้แพทย์หลวงที่ตามเสด็จตรวจ

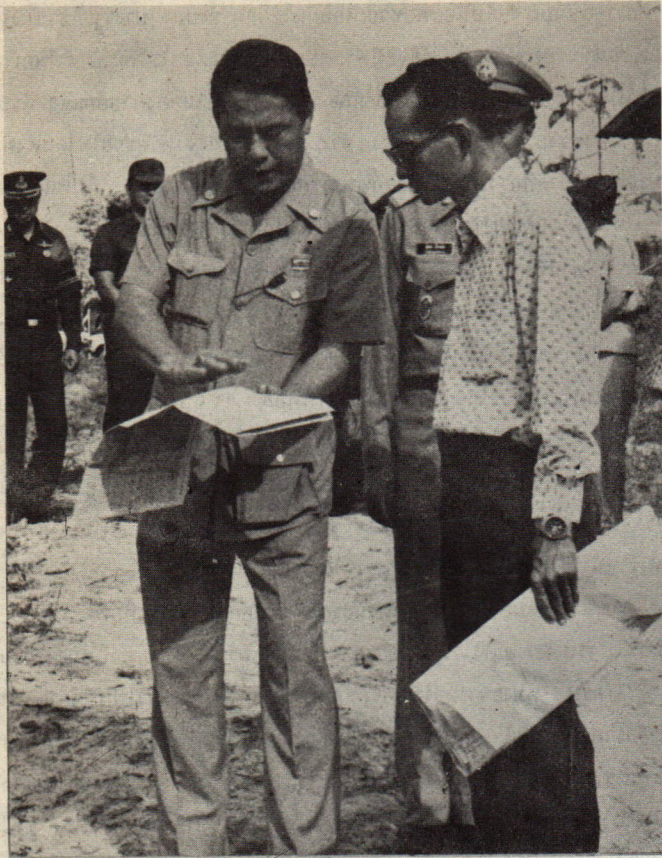

อาการดูว่าเจ็บมากเจ็บน้อยพอช่วยเหลือกันได้ก็หรือเปล่า บางรายก็ช่วยไม่ได้ แต่ถ้าเห็นว่าพอช่วยเหลือได้ก็จะมีการกระแสรีบส่งให้ส่งโรงพยาบาล พอเริ่ม ส่งไปโรงพยาบาลก็เป็นคนไข้หลวงเลย หมายความว่าไม่ต้องควักอีกแล้ว พระ- เจ้าอยู่หัวทรงควักพระกระเป่าเอง ถ้าโรงพยาบาลต่างจังหวัดช่วยไม่ได้ก็ส่งต่อ มาโรงพยาบาลที่กรุงเทพฯ ฯ แล้วก็ทรงควักพระกระเป่าเองอีก ไม่ใช่เฉพาะ คนไข้เท่านั้น แต่ว่าญาติคนไข้ด้วยที่ตามกันไปก็ทรงออกให้หมด

เรื่องนี้พูดกันจริง ๆ ตีกว่า ไม่ใช่ว่าพระเจ้าอยู่หัวท่านทรงรักษาแล้วหาย หมดทุกคน ถ้าอย่างนั้นเราก็คงเลิกโรงพยาบาลได้ เข้ามาถึงกรุงเทพฯ แล้ว แล้ว ตายเสียก็มี เพราะเหตุว่าเกือบ ๆ จะตายอยู่ที่โน่นแล้ว มาถึงนี่ช่วยไม่ได้ตายไปก็ เป็นศพในพระบรมราชานุเคราะห์ทรงเผาให้อีก หอบกระดูกกระเดี้ยกลับ บ้านไป นอกจากคนไข้ก็พวกที่มีทุกข์ส่วนตัวต่าง ๆ ถูกรุกที่ดิน ถูกรังแกด้วย ประการทั้งหลายทั้งปวง ซึ่งทรงทราบแต่ก่อนแล้วบ้าง หรือทรงทราบ ณ ที่นั้น บ้าง บางคนอาจจะได้งานทำ ท่านก็รับฎีกาตรงนั้น เสร็จแล้วก็พระราชทาน ให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องถ้าพระราชทานได้

แต่ว่าไม่จบลงแค่นั้น ในขณะที่เจ้าหน้าที่ขึ้นผู้ใหญ่บันทึกพระราช ภาระแล้วรับสั่งว่าอย่างไรนั้น ราชเลขาฯ ก็บันทึกพร้อมกันเลย ทั้งนี้หมายความว่า อะไรครับ หมายความว่ารับพระราชทานไปแล้วใส่กระเป่าไปนอนก่ายหน้า ผ่ากลิมเลียนั้นไม่ได้ เพราะหลังจากนั้นอีกไม่นาน จะมีหนังสือจากสำนักราช เลขาธิการถามไปว่า วันนั้น เวลานั้น ที่มีพระราชกระแสร่า นายคนนั้นขออย่าง นั้นอย่างนั้นขอทราบผล คราวนี้จะต้องตอบท่านราชเลขาธิการว่าดำเนินการไป ถึงแค่ไหน ถ้าไม่ได้ไม่ได้เพราะอะไร นี่เป็นวิธี

ทุกอย่างอื่นยังมีอีก เรื่องที่เล่าแล้วนั้นเกือบจะเรียกว่าเป็นทุกข์น้อย เหลือเกิน ทุกข์ใหญ่ของเมืองไทยก็คือ เรื่องของการประกอบอาชีพ ควรจะทราบ ว่า 2-3 ปีที่ผ่านมาหน้าตาของเราไม่ค่อยจะมีเกือบทั้งประเทศ อยู่ได้มาจนถึง เดียวนี้ได้อย่างไร ผมเองก็ไม่ทราบ เสด็จที่ไหนก็ตามคนขอแต่น้ำตลอดทาง บางคนก็บอกเอาตรง ๆ ว่าขอพระราชทานฝนหลวง บางคนขอพระราชทาน อ่างเก็บน้ำ สิ่งที่ขอพระราชทานเหล่านี้ที่เกือบจะเรียกว่าเป็นงานใหญ่เหลือ เกิน เป็นเหตุให้เกิด “โครงการตามพระราชดำริ” ซึ่งเขียนเป็นหนังสือได้ถึง เล่มแค่นี้ ผมไม่สามารถจะเอามาแจกท่านทั้งหลายได้ เพราะคราวแรกไม่ทราบ จะมากเกินสิบคนหรือเปล่า ถ้าเกินสิบก็แย้ ก็ขอเรียนว่าท่านผู้ที่สนใจก็กรุณา เขียนหนังสือไปที่สำนักราชเลขาธิการแล้วก็ขอเอาเลย หรือจะไปเองก็ไปที่ พระบรมมหาราชวัง เข้าประตูพิฆานชัยศรี ซึ่งเป็นประตูที่สองถัดจากประตู วิเศษชัยศรี เลี้ยวขวา 2 ที่ จะถึงสำนักราชเลขาธิการไปขอหนังสือโครงการ ต่าง ๆ ที่ดำเนินการตามพระราชดำริ ท่านทั้งหลายก็จะเห็นว่าในนี้มีโครงการ อยู่อย่างน้อย ๆ ถึงหน้าครึ่ง หน้าหนึ่งแล้วก็อีกครึ่ง โครงการเหล่านี้ผมจะไม่พูด ละเอียดละครับ แต่จะขอเรียนว่ามีโครงการที่เกี่ยวข้องถึงความเป็นความตาย ของประชาชนในท้องที่ต่าง ๆ อยู่เยอะ โดยเฉพาะโครงการที่เกี่ยวกับน้ำที่ผม ว่าเมื่อตะกี้นี้ ท่านทั้งหลายคงจะได้เห็นจากในข่าวทางโทรทัศน์ว่าในระยะหลัง ๆ นี้เวลาเสด็จพระราชดำเนินจะทรงหนีบนแผนที่ไปด้วย คงจะมีหลายท่านที่ไม่ ได้ทราบว่าเป็นพระเจ้าอยู่หัว ฯ ท่านต้องทรงถือแผนที่ท่านกำลังทรงศึกษา ทางเดินของน้ำในพื้นที่ต่าง ๆ ที่เสด็จพระราชดำเนินผ่าน เวลานี้จะหาผู้นำใน ประเทศนอกเหนือไปจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กับ อธิบดีกรมชลประทานที่มีความรู้เรื่องน้ำเท่าพระเจ้าอยู่หัว ได้เห็นจะหาได้ยาก เกี่ยวกับเรื่องน้ำเรื่องทำ ทรงทราบละเอียดลอบไปหมดว่า คลองนี้ หรือลำน้ำ

นี่ มันวิ่งมาถึงตรงนี้ ในแผนที่หายไป ที่จริงมันเข้าไปตรงนี้ มันเลยไปตรงนี้ หรือมันเลยไปตรงนั้น และถ้าตรงไหนยังไม่ทรงทราบ เจ้าหน้าที่จะต้องไปค้นหาดูให้ได้ ความสนพระราชหฤทัยในเรื่องเหล่านี้เองที่ทำให้เกิดโครงการที่ช่วยราษฎรไว้ได้เป็นเรือนหมื่นเรือนแสน ผมอยากจะขอยกตัวอย่างเรื่องโครงการระบายน้ำที่อำเภอบาเจาะ เพราะเหตุว่าขาดเงินน้อย (ความจริงมีหลายโครงการกว่านั้น) ขอรอบริดเล่าให้ฟังเป็นบางโครงการ เมื่อเสด็จพระราชดำเนินไปจังหวัดนราธิวาสครั้งแรกก็ 5-6 ปี มาแล้วครับ ผมตามเสด็จมาตั้งแต่นั้น เรื่องนราธิวาสนั้นก็น่าสนใจ คือเมื่อตอนที่ข้าพเจ้าจะไปสร้างพระราชฐานที่ประทับที่นราธิวาสนั้น คนนั้นก็มาถึงเดากันไปต่าง ๆ นานาว่าจะสร้างที่กุฏิทะเลมัง หรือไม่อย่างนั้นก็คงเป็นสงขลา สงขลามันสวยดี กุฏิภูมิประเทศดีแตกกลายเป็นนราธิวาส ที่ทรงเลือกจังหวัดนราธิวาสก็เพราะ จังหวัดนราธิวาสเป็นจังหวัดที่ต้องเรียกว่าแร้นแค้นยากจนเป็นที่สุดในภาคใต้ ไม่มีใครอยากไปนราธิวาส ถ้าบอกไปนราธิวาสก็ร้องยี้กัน ถ้าเป็นผู้ว่าก็แย่งกันกลับ ไม่มีใครอยากไป ตั้งพระตำหนักขึ้นที่นั่น และเดี๋ยวนี้ 5-6 ปีแล้ว ถ้าเมื่อท่านทั้งหลายได้เคยไปนราธิวาส เมื่อก่อนนั้นผมขอเชิญชวนไปดูอีกที จะเห็นว่าอะไร ๆ ได้เปลี่ยนแปลงไปมาก เพราะเหตุว่า เมื่อที่ประทับอยู่ที่นั่นแล้วเสด็จกลับไปทุก ๆ ปี ก็ตั้งเอาอะไรต่ออะไรตามเสด็จพระราชดำเนินไปอยู่ที่นั่น คนนราธิวาสสบายกัน อย่างน้อยก็ช่วงเวลาที่ประทับอยู่ที่นั่น โจรผู้ร้ายอะไรที่ซุกซุ่มนักหนา เมื่อก่อนซุกซุ่มทั้งปี เดียวนี้อย่างน้อยก็หายไป 2 เดือน เพราะเหตุว่าระหว่างที่ประทับอยู่ที่นั่น ทั้งตำรวจทั้งทหารเต็มเมืองไปหมด โจรขอลาหยุดชั่วคราวเมื่ออยู่กันได้ 2 เดือนมันก็ค่อย ๆ ยึดไป 3-4 เดือนได้ คนที่ไปและคนที่กลับแทนที่จะอยู่กันน้อยหน่อย อิทธิพลของการอยู่มีนเริ่มแผ่กว้างออกไป

เอาละครับขอลงเรื่องอำเภอบาเจาะ อำเภอบาเจาะนั้นอยู่เหนือตัวเมือง

นราธิวาสขึ้นมาหน่อย ประมาณ 20-30 กิโลเมตร อย่าถามว่า อำเภอบาเจาะแปลว่าอะไร ผมไม่ทราบ เป็นภาษาพื้นเมือง ลักษณะอำเภอบาเจาะน่าสนใจ คือว่าถนนสายที่วิ่งจากนราธิวาสขึ้นมาปิดตานีทางด้านตะวันออกมันมีน้ำขังอยู่เป็นบริเวณกว้างขวางเหลือเกิน ใคร ๆ ก็เห็น เพราะมันขังอยู่หลายปีแล้ว เหมือนกับเห็นแม่น้ำเจ้าพระยา แต่ไม่มีใครเคยคิดว่าทำน้ำขังอยู่ที่นั่น สมัยนั้นสนามบินนราธิวาสยังไม่มั่นคงกว้างใหญ่เหมือนเดี๋ยวนี้ ปีแรกที่เสด็จถึงต้องเสด็จไปลงปิดตานีก่อน แล้วประทับเฮลิคอปเตอร์เข้าไปที่นราธิวาส แต่ท่านทอดพระเนตรเห็นบริเวณน้ำขังจนได้ พระเจ้าอยู่หัวว่า นั่นเสด็จไหนโดยเครื่องบินแผนที่ต้องวางบนพระเพลลา คือบนตักอยู่ตลอดเวลา แล้วทรงเป็นผู้หนึ่งในเมืองไทยที่รัฐภูมิศาสตร์เมืองไทยดีที่สุด เพราะฉะนั้นถ้ารับสั่งถามอะไรขึ้นมาต้องแน่จริง ๆ ถึงจะกราบบังคมทูลตอบ ถ้าไม่แน่แล้วควรจะกราบบังคมทูลว่า “ไม่ทราบพระพุทธเจ้าค่ะ ข้าพระพุทธเจ้ายังไม่ได้ศึกษา” เอาอย่างนั้นจะดีกว่า พอเสด็จลงเรือบินบ๊อบ ท่านก็รับสั่งถามว่า อำเภอบาเจาะทางด้านตะวันออกเห็นมีน้ำขังอยู่เยอะมันอะไรกัน ผู้ว่าราชการจังหวัดกราบบังคมทูลว่า “เขาเรียกว่า ‘พรุ’ พระพุทธเจ้าค่ะ” ภาษาปักษ์ใต้ที่มีน้ำขังอยู่ชั่วนาตาปี เขาเรียกว่า ‘พรุ’ พรุที่อำเภอบาเจาะนั้นเรียกว่า ‘พรุบาเจาะ’ เพราะอยู่ที่อำเภอบาเจาะ ท่านก็รับสั่งลอย ๆ ว่า นี่ถ้าเอาน้ำออกไปได้จะมีที่อีกร่วมแสนไร่ไหม ผู้ว่าราชการจังหวัดก็สะดุ้ง ท่านผู้ว่าราชการจังหวัดก็ไม่เคยนึกถึงเรื่องจะเอาน้ำออกไปจากพรุ เมื่อเป็นพรุก็เป็นพรุชิต จะไปทำอะไรกับมัน ไม่เห็นจะต้องไปเดือดร้อนกันน้ำขังที่อื่นมีก็ไปทำมาหากินกัน ไม่ต้องไปนึกว่าน้ำออกจากพรุเรื่องอะไรกัน

พอรับสั่งถาม ในปีเดียวกันนั้น อธิบดีกรมชลประทาน อธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร อธิบดีกรมที่ดิน แล้วก็ใครอีกผมจำไม่ได้ ได้รับพระราชกระแสเชิญให้ไปเฝ้าที่พระตำหนักทักษิณราชธานีเวรณ รับสั่งถามเลยว่า เอาน้ำออกจากพรุได้ไหม เวลานี้พรุบาเจาะมีแต่ชื่อแล้วครับ ไม่มีพรุแล้ว เพราะเหตุว่าหลังจากนั้นปีหนึ่งกว่า ๆ กรมชลประทานเริ่มขุดคลองระบายน้ำออกจากพรุบาเจาะ เวลานี้ในพรุไหลไปลงทะเลหมด ถึงแม้ว่าคลองระบายน้ำยังจะต้องคอยคอยทรายเป็นครั้งเป็นคราวก็ตาม ที่ดินที่รับสั่งว่าคงประมาณแสนไร่ที่จริงมีอยู่เพียง 6 หมื่นไร่ แต่ทอดพระเนตรด้วยสายพระเนตร ท่านบอกเสด็จก็ใกล้เคียงเต็มที ที่ว่ามีเพียง 6 หมื่น ก็เพราะบริเวณรอบ ๆ พรุมีคนเข้าไปจับไปจองใช้ประโยชน์เสียหมดแล้ว มันก็เหลือเพียงนิดเดียว แต่ก็มีคนเข้าไปทำประโยชน์ในพรุได้อีกถึงร่วม 6 หมื่นไร่ นี่คือผลของการตามเสด็จพระราชดำเนินไปทรงเยี่ยมราษฎร จากการทอดพระเนตร

ที่นี้อีกแห่งหนึ่งที่ได้ประโยชน์จากการที่ได้รับสั่ง หรือจากการกราบบังคมทูลของราษฎร ต่ำออกไปหน่อยนะครับ ที่อำเภอสุไหงปาดี อยู่ทางใต้ของนราธิวาส ติดกับมาเลเซีย ผมไปตั้งใหม่ ๆ ก็สังเกตเห็นแล้วว่าทางมาเลเซียกำลังสร้างพังกั้นน้ำที่ริมแม่น้ำโกลก หรือที่ภาษามลายูเรียกว่า “สุไหงโกลก” สุไหง แปลว่า คลอง หรือแม่น้ำ มาเลเซียสร้างพังกั้นน้ำ ผลของการสร้างพังกั้นของมาเลเซียทำให้น้ำในแม่น้ำโกลกเวลาถึงหน้าน้ำน้ำทะเลลึกเข้ามาในอำเภอตากไปกับสุไหงปาดี แล้วก็ทะเลลึกไม่ขึ้นน้อย ๆ ท่วมสูงถึงหลังคาบ้าน เพราะฉะนั้นบริเวณร่วมแสนไร่อีกเหมือนกันที่ใช้ประโยชน์ไม่ได้เลย คราวนั้นบังเอิญผมตามเสด็จใกล้ชิดหน่อยรับสั่งถึงเรื่องนี้ ผมก็ได้ยินด้วย ผมเดินอยู่ข้างหน้า ผมก็อดออกความเห็นไม่ได้ แต่ความเห็นผิวยุเป็นความเห็นของตำรวจ ผมกราบบังคมทูลว่า เราสร้างให้มันสูงขึ้นไปอีก ท่านก็บอกว่าใน

สุดมันก็ชนะข้างหนึ่ง แล้วเราก็คงแพ้เขา เพราะเหตุว่ามาเลเซียมีสงครามมากว่า
 พันธ์ของเราที่พึ่ง ผมก็ถึงบางอ้อ ผมก็ทราบบังคมทูลถามว่า แล้วทรงคิดอย่างไร
 ท่านก็พระราชทานแผนที่ แล้วก็ทรงชี้ให้ดูว่า ตำบลมูโนะที่อยู่ตรงนี้
 เป็นตรงหัวคิงพอดี น้ำที่ไหลมาจากมาเลเซีย เมื่อมาถึงตรงนี้จะชนฝั่งแรงมาก
 ประเดี๋ยวจะถล่มชลประทานเขาดูว่า ถ้าเชื่อว่าจะขุดคลองจากตรงนี้ ให้แรงของ
 น้ำที่มาพุ่งออกไปตามนี้ แล้วก็เวลาจะทำอะไรข้างหน้าจะสำเร็จหรือไม่สำเร็จ
 เวลาที่สำเร็จไปแล้วครับ มีคลองใหม่เกิดขึ้นที่ตำบลมูโนะ อำเภอสุโขทัย
 เป็นคลองตรง ขุดแล้วไปลงคลองธรรมชาติที่มีอยู่เดิม ลอกคลองธรรมชาติขึ้น
 แล้วก็ในที่สุดน้ำในแม่น้ำสุโขทัยซึ่งตามปกติพอโดนฝั่ง แล้วตามธรรมชาติ
 ของความคดเคี้ยวของลำคลอง จะถูกบังคับให้ขึ้นมาท่วมอำเภอสุโขทัย
 ตกไป และสุโขทัย เป็นเนื้อที่มหาศาล เดี่ยวนี้ถูกบังคับให้วิ่งตามลำคลอง
 ไปจนกระทั่งลงทะเล เดี่ยวนี้ในที่ ๆ ไม่เคยมีท้องนาเลย ที่อำเภอตากใบ อำเภอ
 สุโขทัย แล้วก็สุโขทัย ราษฎรทำมาแล้ว และหลายแห่งด้วยกันไม่ต้อง
 รื้อบ้านหนีน้ำในหน้าน้ำเหมือนเช่นเคย น้ำที่เคยท่วมถึงหลังคาบ้านไม่มีอีกแล้ว
 ฉะนั้นผมตามเสด็จไป ยังมีน้ำท่วมอยู่ แต่ว่าเป็นการท่วมชนิดที่ยังอยู่ได้ ก็
 บริเวณที่เป็นที่ดอนขึ้นมาเพื่อจะทำการเพาะปลูกได้มีมากขึ้นมาอีกเป็นร้อย
 หมื่นไร่

นี่เป็นตัวอย่างโครงการในพระราชดำริที่ผมสามารถยกขึ้นมาอ้างได้ใน
 เวลาอันจำกัด ที่นี้ก็ขออนุญาตเรียนให้ทราบว่าโครงการเหล่านี้ซึ่งอันที่จริงเริ่ม
 ต้นด้วยการเสด็จพระราชดำเนินออกไปทรงเยี่ยมราษฎร มันทำให้เห็นอะไร
 ดีขึ้น สำหรับตัวผมเองขอเรียนว่าผมนิยามอยู่ในตำแหน่งนี้มาเป็นปีที่สิบเอ็ด
 ปีนี้ ขอให้ท่านทั้งหลายช่วยพิจารณากันว่าผมพูดด้วยมือคดหรือไม่ว่า สำหรับ
**ตัวผมเองผมไม่มีข้อสงสัยอะไรอีกแล้ว ผมเชื่อว่าพระ-
 บาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวของเรา เวลานี้ท่าน(ขออนุญาต
 พูดอย่างชาวบ้านจะได้เข้าใจชัดเจน) ท่านไม่ได้ได้อยู่เพื่อ
 อะไรอีกแล้ว** ท่านอยู่เพื่อคนไทยเท่านั้น คือหัวใจเป็นคนไทยตลอดเวลา
 ช่วงเวลา 10 กว่าปี ที่อยู่ด้วยกันมานั้น ผมไม่เคยเห็นว่าพระบาทสมเด็จพระเจ้า
 อยู่หัวของเราท่าน ทรงคิดถึงเรื่องอื่นที่เป็นเรื่องของความสุขส่วนพระองค์
 หรือความสนุกสนานบันเทิง อย่างที่ผู้ปกครองในระดับเดียวกันที่อื่นเขาอาจจะ
 มีโอกาสได้ทำกัน การรื่นเริงของท่านที่ผมพอจะเรียกว่าว่าการรื่นเริงนั้นมีอย่าง
 เดียวคือการทรงดนตรี อาทิหนึ่งได้ทรงสองที่ วันอาทิตย์เป็นวันซ้อมดนตรี
 บรรดาผู้ที่เคยเล่นดนตรีโดยเสด็จมาตั้งแต่เด็กบ้างบรรดาตั้งหลายปีแล้ว มีหน้า
 ใหม่เข้ามาบ้าง พอเข้าไปถึงก็ซ้อมดนตรี วันศุกร์เป็นวันออกอากาศจริง ๆ หมุน
 วิทยุฬาสถาน อส. พระราชวังดุสิต ถ้าได้อินเสียงดนตรีบรรเลงวง อส. ขอให้
 เข้าใจว่าเป็นการบรรเลงออกอากาศจริง ๆ ไม่ใช่เทป และถ้าหากว่ายังสงสัยว่า
 พระเจ้าแผ่นดินของเราเก็บเราทางไกลกันแค่ไหน ยกหูโทรศัพท์ไปขอพระราช
 ทานเพลงได้ มีการบรรเลงเพลงตามคำขอด้วย "LIVE" บรรเลงจากสถานีวิทยุ
 อส. พระราชวังดุสิต นี่มีอยู่อาทิตย์ละสองหนเท่านั้น

ผมเองเคยมีความคิดห้าม ๆ ตามภาษาคนที่ยังไม่อายุมากนัก (หลายปี
 แล้วนะ) ว่าอยากจะแอบเชิฐเสด็จออกไปทรงเดินรำที่ไหนสักแห่ง หรือไปนั่ง
 ฟังเพลงที่ Club ไทน์ หรือว่าที่ Coffee Shop ที่ไหน ๆ แต่แล้วผมก็ตอบตัวเอง
 ได้ว่าไม่สำเร็จ คือถึงจะปลอมพระองค์ให้สนิทสนมเท่าไร ในไม่ช้าคนเขาก็
 จะต้องจับได้ว่า พระเจ้าอยู่หัวมาประทับอยู่ที่นี้ แล้วในที่สุดถ้าร้านนั้นไม่ทำไร

จนกระทั่งฉิบหายไปแล้ว ก็คงจะมีเหตุอย่างอื่นเกิดขึ้น ซึ่งทำให้เป็นอุปสรรค
 ต่อการทำมาหากินของคนอื่นเขา ทำไม่ได้ โดยฐานะท่านก็ทำไม่ได้ หลายปีมา
 แล้ว (ผมเคยมีโอกาสเพียงคนเดียวตั้งแต่เคยรับราชการมาที่เคยทำถวายได้)
 เสด็จพระราชดำเนินไปทอดพระเนตรโครงการอันหนึ่ง ซึ่งผมเชื่อว่าท่านทั้ง
 หลายคงจะเคยได้ยิน คือโครงการ T-Eternal (ที เอเทอร์นอล) ทำเชื้อเพลิง
 แทนน้ำมัน ซึ่งเดี๋ยวนี้ก็ยังไม่ได้สำเร็จ ปีนั้นเป็นปีที่ท่านอยากจะทำทอดพระเนตรให้
 โกลัศิตว่าทำไปได้แค่นั้น ถึงได้รับสั่งว่าอยากจะออกไป แต่ไม่อยากให้ใครเขา
 รู้ รถมพระที่นั่งก็จะไม่ประทับ ให้ไปหารถอื่นมา แล้วตำรวจก็ไปด้วย แต่อย่า
 เปิดไฟแดง จะได้ไม่เดือดร้อนชาวบ้าน

ผมและเจ้าหน้าที่ก็สนองพระราชกระแสไปจัดรถที่ไม่ใช่รถพระที่นั่งมา
 คันหนึ่ง แล้วก็เอารถตำรวจที่ผมใช้นำขบวนตามปกติมาคันหนึ่ง เสร็จแล้วก็
 ถอดเครื่องแบบกันออกให้เหลือแค่ที่จำเป็นเสด็จออกจากสวนจิตรฯ ไปเรียบ
 ร้อยมาโดยตลอด มาติดไฟแดงอยู่ที่สี่แยกตึกชัย ที่ตรงข้ามโรงพยาบาลประสาท
 เหตุเกิดขึ้นที่นั่น คือมาติดไฟแดง เมื่อไม่ให้เปิดไฟแดงก็ต้องจอด พอจอดปั๊บ
 สถาบันที่ขาดไม่ได้คือ เด็กชายหนังสือพิมพ์ ก็กระเข้ามาข้างรถพระที่นั่ง รถผม
 รถตำรวจอยู่หน้า พอเพื่อนเห็นตำรวจ เพื่อนก็หลบ ไม่อยากคบหาสมาคมด้วย
 (เนื่องจากการประชาสัมพันธ์ของเราไม่ค่อยดี) ปรีไปที่รถพระที่นั่งแล้วก็ทำ
 ตามแบบเด็กชายหนังสือพิมพ์คือ เอาหน้าแนบเข้าไปที่กระจก ซูหนังสือพิมพ์
 เข้าไปเสร็จแล้วก็ไม่ขายหนังสือ เพราะมองเข้าไปเห็นคนที่นั่งกลางพอดี ยืน
 มองสักพักก็พรวดไปที่บาทวิถี แล้วก็ร้องว่า "เฮ้ย! ในหลวง" รถติดหมดสี่ด้าน
 เลย ผมจำเป็นผมก็วิทูปบอกรถพระที่นั่งจะใช้ไฟแดง แล้วจะต้องฝ่าฝืนกฎการ
 จราจร เมื่อได้รับอนุญาตแล้ว ผมก็เปิดไฟแดงขึ้นแล้วนารถพระที่นั่งออก ทั้ง ๆ
 ที่มรดติด ๆ กันอยู่ ออกจากแถวเลย เพื่อป้องกันความอลหม่าน เพราะว่าคน

เริ่มหยุดรถ ลงมาจากรถ เด็กชายดอกไม้ก็มาด้วย เด็กชายหนังสือพิมพ์ คนอื่นก็มาด้วย มันก็กลายเป็นความซุลงมุนยอม ๆ เท่านั้น เพราะฉะนั้นจะเห็นว่าทั้งหมดที่พูดก็คือว่า ความสำเร็จสำราญตามปกติ ท่านไม่สามารถจะทรงมีได้เหมือนคนอื่นเขา มีอย่างเดียวกันก็ต้องทำอยู่ในวัง

อีกอันหนึ่งที่ไม่ทรงพระสำราญอะไรเลย ก็คือการออกพระกำลังหรือบริหารพระวรกาย เดี่ยวนี้ก็ทรงทำได้เป็นอย่างดีก็จริงเท่านั้น พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวของเรานั้นก็เช่นเดียวกับท่านทั้งหลาย คือเมื่อร่างกายใช้ไปนาน ๆ เข้าก็ต้องสึกหรือ ต้องทรุดต้องโทรมเป็นธรรมดา เวลาที่มีโรคประจำพระวรกาย คือประชวรพระชนอง (โรคกระดูกสันหลัง) ทั้ง ๆ ที่ท่านทั้งหลายจะเห็นว่าท่านทรงแข็งแรงเหลือเกิน เวลาเสด็จไปไหนประทับอยู่ได้เป็นเวลานาน ๆ พระราชทานปริญญาทีละ 3-4 ชั่วโมงก็ได้ บัดนี้ติดสองพันคนพระเจ้าอยู่หัวพระราชทานองค์เดียว ผมเคยไปเตรียมงานพระราชทานปริญญาถวายเอาอาจารย์มานั่งสมมติว่าเป็นพระเจ้าอยู่หัว 4 คนผลัด คนเดียวทำไม่ได้ พระเจ้าอยู่หัวองค์เดียวทำได้ แต่ท่านประชวรครบ-ทรงพระประชวร เป็นภาษาที่หมอเขาเรียกว่า Slipped disc คือ หมอนรองกระดูกสันหลังเคลื่อน บางครั้งก็ทรงเจ็บต้นพระศอ หรือพระชนองเป็นครั้งเป็นคราวเหมือนกัน เพราะฉะนั้นการที่จะทรงก็พออย่างอื่นก็ลำบาก ก็ทรงได้เฉพาะที่ท่านทั้งหลายทราบอยู่แล้ว เช่น ทรงวิ่ง หรือถ้าไปอยู่ใกล้หัวหินก็ทรงเรือใบ แต่เว้นไปจากสองอย่างคือ

ดนตรีกับการออกพระกำลัง สิ่งที่ทรงปฏิบัติอื่น ๆ ทั้งหมดผมรับรองได้เสมอว่า สะท้อนให้เห็นแต่ความตระหนักในพระราชภารกิจของท่านที่มีต่อประชาชนเท่านั้น และถ้าหากเป็นช่วงเวลาที่เกิดวิกฤติการณ์ขึ้นในบ้านเมือง ผมยกตัวอย่างง่าย ๆ เมื่อหลายปีมาแล้วที่จังหวัดภาคใต้เกิดประสูตภัยครั้งใหญ่ ที่คนตายเป็นร้อย ๆ พระเจ้าอยู่หัวของเราจะไม่ได้เสวย ไม่ได้บรรทมเลย ถ้าเสวยมหาดเล็กก็ต้องเชิญเครื่องเข้าไปถวายในห้องที่ทรงงาน ที่สวนจิตรนั้น มีห้องทรงงานที่ประทับแล้วสามารถที่จะทรงติดตามเหตุการณ์ทั่วประเทศได้ตลอดเวลา ถ้าหากเป็นพระราชประสงค์

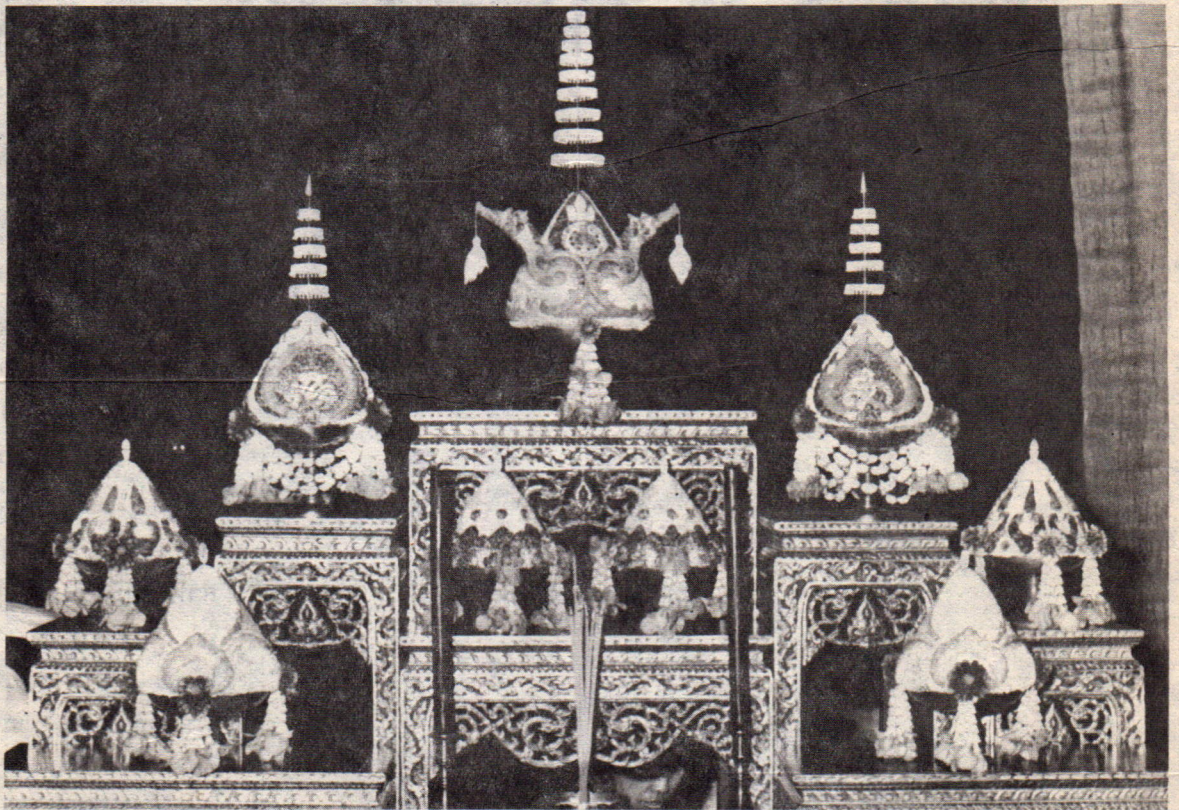
เมื่อปี 2516 ที่มีการฆ่ากันกลางเมืองกรุงเทพฯ คนตายไปตั้ง 50-60 คนนั้น เกือบจะเจ็ดวันเต็ม ๆ พระเจ้าอยู่หัวไม่ได้ทรงพักเลย ที่ผมทราบเพราะเหตุว่า ตี 2-ตี 3-ตี 4-ตี 5 ยังมีพระราชกระแสลงมาจากข้างบน ถามเจ้าหน้าที่ว่าจะไปปัสสาวะไหมแล้ว เรื่องนั้นเป็นอย่างไบบ้าง เรื่องนี้เป็นอย่างไรบ้าง รู้ว่ายังทรงตื่นอยู่ยังไม่ได้บรรทม เพราะฉะนั้นเมื่อมีการเดินขบวนไปที่หน้าสวนจิตรลดาเมื่อปี 2516 แล้วผมออกไปพูดกับคนที่เดินขบวน บอกว่าพระเจ้าอยู่หัวของท่านทั้งหลายไม่ได้บรรทมมาเป็นเวลาประมาณ 7 คืนแล้ว เป็นเรื่องจริง ผมไม่ได้มุสา ใครได้เห็นพระเนตร เห็นพระพักตร์ เมื่อตอนที่มาทรงออกทีวี คืนวันนั้นก็คงจะระลึกได้ว่า พระพักตร์นั้นเกือบจะไม่ใช่พระเจ้าอยู่หัวอยู่แล้ว เพราะว่าหม่นหมอง แล้วก็ซุบจนกระทั่งคนรู้ว่าท่านไม่ได้ทรงพักเลย นี่เป็นเรื่องจริง ในขณะที่ทรงปฏิบัติอย่างเดิม ถ้ามีปัญหาอีกก็เป็นอันแน่ใจได้ว่าเจ้าหน้าที่ไม่ต้องพัก เพราะถ้าพักประเดี๋ยวทรงเรียกมาแล้วก็จะจ้วงเจี้ยว ทำอะไรถวายไม่ทัน ต้องไม่นอนด้วยกันทุกคน

นี่เป็นข้อสรุปของผมว่าพระราชกรณียกิจที่ทรงปฏิบัติมาทั้งหมดจากการตามเสด็จที่ทำมาเป็นเวลากว่า 10 ปี ผมสรุปให้ได้ว่า เรามีพระเจ้าแผ่นดินที่ไม่เหมือนคนอื่น ไม่เหมือนประเทศอื่น บ้านเมืองอื่น เรามีพระเจ้าแผ่นดินที่เกิดมาเพื่อเราจริง ๆ ชาวบ้านเวลาได้เฝ้าก็ลูปพระบาท จับพระหัตถ์ “เจ้าประคุณมีบุญเหลือเกิน” ผมกลับเห็นว่าทรงมีกรรมเหลือเกิน นี่เป็นความเห็นของผม

เมื่อรู้สึกว่าคุณมีพระมหากรุณาธิคุณ ทรงเป็นห่วงพวกเรารึขนาดนี้แล้วก็ทรงอุทิศพระวรกายอย่างที่ได้เห็นได้อินแล้ว (ตัวอย่างที่ยกมาอาจน้อยเหลือเกิน แต่ผมเชื่อเหลือเกินว่า ได้ยินกันมา ได้ตระหนักกันมาแล้ว) ถึงเพียงนี้เราควรจะทำอย่างไรในฐานะที่เป็นคนไทย พระเจ้าอยู่หัวเคยรับสั่งไว้ว่าเหลือเกินและหลายครั้งหลายหนแล้วว่า “ในการปฏิบัติหน้าที่ของเรานั้น อย่างนี้ถึงบำเหน็จรางวัล ขอให้ทำหน้าที่เพื่อหน้าที่ คือขอให้ถือว่าการทำงานที่โดยสมบูรณ์แล้วนั้นคือรางวัล” แล้วก็รับสั่งอยู่เสมอว่า “เมืองไทยเรานี้จะอยู่เย็นเป็นสุข อุดม สมบูรณ์ ปัญหา น้อยลงกว่านี้ ถ้าแต่ละคนปฏิบัติหน้าที่ของตนโดยสมบูรณ์ และเพื่อหน้าที่เท่านั้น” ถ้าเป็นตำรวจอย่างผมก็ทำหน้าที่เป็นตำรวจให้เต็มที่อย่าไปทำหน้าที่ของผู้อื่นกับตำรวจ เพราะเราเป็นตำรวจที่ทำหน้าที่ผู้ร้ายก็มีอย่างทีพอจะทราบ ๆ กันอยู่ ถ้าหากว่าเป็นพ่อค้า แม่ค้า ก็ทำหน้าที่ให้สมบูรณ์ด้วยการปฏิบัติหน้าที่พ่อค้า แม่ค้า ให้เต็มที่ ไม่ใช่บอกเอาหน้าที่อื่นเข้าไปด้วย เช่น เป็นพ่อค้า แม่ค้า แต่เวลาซึ่งของขายลูกค้าก็กดตาซึ่งลงไปหน่อย ให้มันหนักขึ้น อันนั้นเราเรียกว่าหน้าที่เกิน คือทำหน้าที่ที่ขโมยไปด้วย อันนั้นไม่ตรงกับพระราชประสงค์ ผมบอกว่าคุณถ้าเผื่อทำได้อย่างนี้ เรียกว่าสนองพระมหากรุณาธิคุณ หรือแสดงความขอบใจท่านโดยสมบูรณ์แล้ว

สมภพ จันทรประภา

กาธบชา

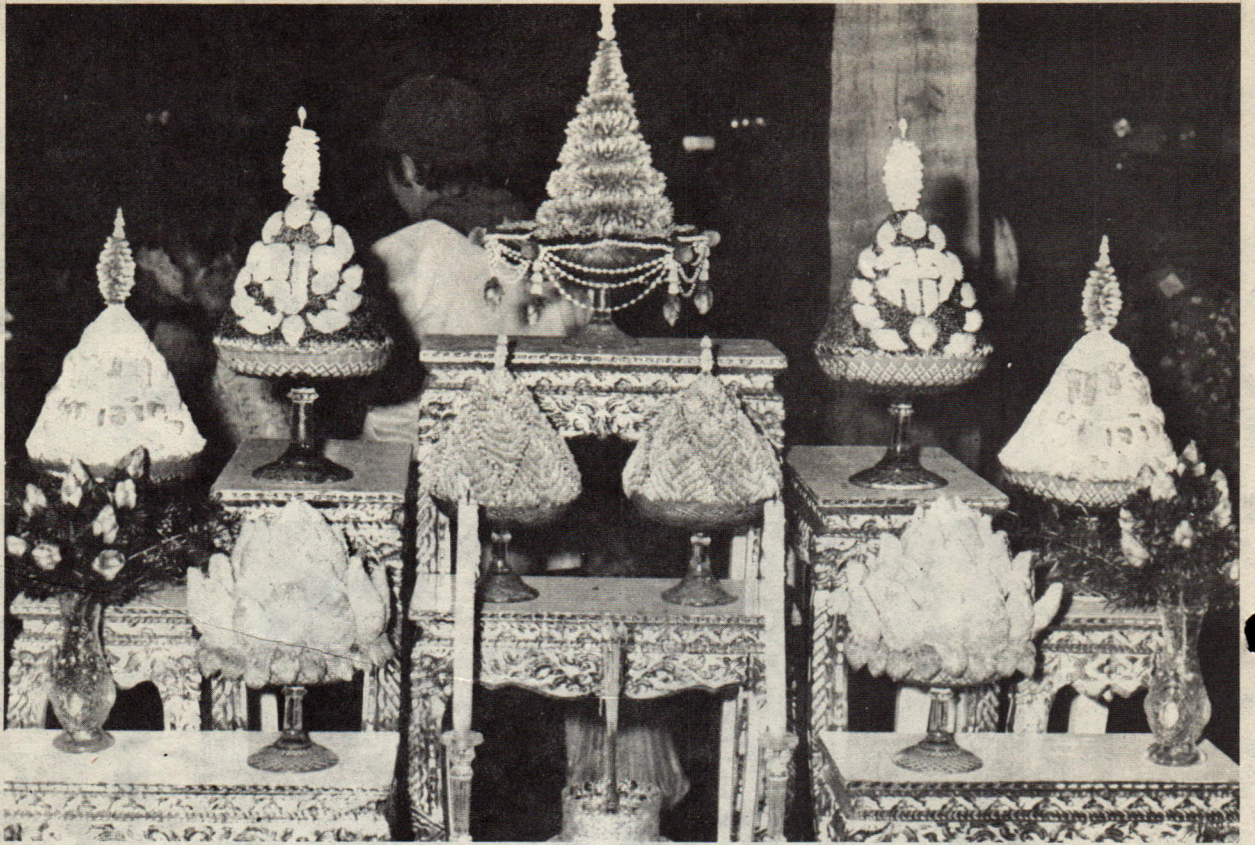

ในปัจจุบันมีการถวายชัยมงคลพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ และพระบรมวงศานุวงศ์ บางพระองค์ทางโทรทัศน์ ในโอกาสพิเศษสมัยอยู่เนื่อง ๆ ดูแล้วเป็นที่เจริญใจ เจริญตา เกิดศรัทธา พระพุทธเจ้าได้ตรัสไว้ในมงคลสูตรว่า การบูชาผู้ที่ควรบูชา เป็นมงคลอันสูงสุด

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเป็นที่เคารพสักการะอย่างสูงสุด พระราชกรณียกิจ พระราชจริยวัตร เป็นไปโดยราชธรรม เกิดคุณประโยชน์แก่ประเทศชาติมหาศาล การ

ถวายความเคารพอย่างสูงสุดทางวาจาจึงมีมาแต่โบราณ เป็นประเพณีมาช้านาน การถวายความเคารพประการหนึ่ง คือการ “ขอเคชะ” ก่อนกราบบังคมทูล และเมื่อกราบบังคมทูลเสร็จแล้ว การ “ขอเคชะ” นี้ ในปัจจุบันนับตั้งแต่รัชกาลที่ 5 มา ได้มีการถวายแด่สมเด็จพระนางเจ้า พระบรมราชินีนาถด้วยอีกพระองค์หนึ่ง สำหรับพระราชวงศ์องค์อื่น แม้จะดำรงยศฉัตร 7 ชั้น ก็ไม่มีการ “ขอเคชะ”

นอกจากการถวายความเคารพโดยวาจาดังกล่าวแล้ว ยังมีการบูชาด้วยดอกไม้ธูป เทียน ตามประเพณีอีกประการหนึ่ง

คติในการบูชาด้วยดอกไม้ รูป เทียน ก็เป็น
 คติที่ปฏิบัติเหมือนกับที่ปฏิบัติอยู่โดยทั่วไป
 กล่าวคือ ผู้ที่สิ้นชีวิตไปแล้ว การเคารพบูชา
 ก็ใช้รูป 1 ดอก เทียน 1 ดอก ดอกไม้ 1 กระถาง
 หรือ 1 ดอก 1 ช่อ แต่รูปเทียนนั้นจุดไฟบูชา
 สำหรับผู้ที่ยังมีชีวิตอยู่นั้น การเคารพบูชา
 อย่างสูงใช้ รูป เทียน 10 คู่ ผูกเป็นแพ โดย
 ให้เทียนอยู่ล่าง รูปวางข้างบน บนรูปนั้น
 วางกระถางดอกไม้ มีกรวยปิด ต่อเมื่อได้แสดง
 ความเคารพจึงเปิด ตัวอย่างมีใช้ในการลา
 บวช การไหว้หลังจากแต่งงาน

การถวายบังคมพระองค์ที่เสด็จสวรรคต
 แล้ว ถ้าจะบูชาด้วยดอกไม้ รูป เทียน ก็ต้อง
 จุดรูป เทียน บูชาโดยจุดรูป 1 ดอก เทียน
 1 เล่ม พร้อมด้วยดอกไม้ ถ้ายังเสด็จอยู่ไม่มี
 การจุดไฟบูชา แต่บูชาด้วยรูป เทียน แทน
 และดอกไม้กระถาง

ความรู้เหล่านี้เป็นความรู้เล็ก ๆ น้อย ๆ
 ที่ปฏิบัติสืบเนื่องกันมาช้านาน เป็นวัฒนธรรม
 ที่สำคัญของชาติ เพราะเป็นเครื่องแสดง
 ออกแห่งกตเวทิตา ควรแก่การรักษาไว้ด้วยความ
 ความเข้าใจ เพื่อสืบทอดวัฒนธรรมนี้ไปยัง
 ลูกหลาน

เลขไทย

เอกลักษณ์ของชาติ ที่กำลังจะสูญ

พล.ท.ดำเนียร เลขะกุล

ในปัจจุบันได้ทราบกันแพร่หลายแล้วว่า อักษรไทย และเลขไทยที่พวกเราคนไทยได้มีใช้เป็นหลักฐานและเป็น ที่เชิดหน้าชูตา ไม่ถูกประณามว่าเป็นชนชาติป่าเถื่อน เพราะ ได้มีหนังสือใช้ประจำชาติมาแต่โบราณนั้น พ่อขุนรามคำแหง ในราชวงศ์สุโขทัยได้ทรงประดิษฐ์ขึ้นเมื่อ พ.ศ.๑๘๒๖ (โดย จะทรงเลียนแบบมาจากอักษรมอญและขอมหวัด ตามที่ ศาสตราจารย์ยอร์ช เซเดส์ ได้กล่าวไว้ใน “ตำนานอักษร ไทย” และมีผู้คัดค้านอยู่บ้างก็ตาม) ทั้งนี้เพราะพระองค์ทรง มีพระราชดำริว่า บัดนี้ชนชาติไทยที่ได้อพยพเข้ามาอยู่ใน ลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยามาตั้งแต่โบราณนั้น” บัดนี้ได้เริ่มเป็น

อิสระและก่อตั้งอาณาจักรของตนเองขึ้นเป็นปึกแผ่นมั่นคง แล้ว ก็จำเป็นจะต้อง สร้างเอกลักษณ์ของไทย ขึ้นให้ ปรากฏ เริ่มด้วยการตั้งราชอาณาจักรขึ้นใหม่ (แม้ชื่อราชธานี “สุโขทัย” ก็น่าจะเนื่องมาจากพระราชดำรินี้ด้วย) การคิด สร้างศิลปะ (มีพระพุทธรูปแบบสุโขทัยและพระเจดีย์ยอด ทรงบัวตูมไม่เหมือนใคร) และประดิษฐ์อักษรไทยขึ้นใหม่ เป็นต้น ซึ่งล้วนเป็นการแสดงให้เห็น ความเป็นอิสรภาพ และ ความเป็นตนเองอย่างเต็มตัวของชนชาวไทยทั้งชาติ คนไทยน่านาคภูมิใจนัก

๑. ดร.ประเสริฐ ณ นคร, “สมัยไทยก่อนสมัยอยุธยา”, แถลงงานประวัติศาสตร์, เอกสารโบราณคดี ปีที่ ๑๓ เล่ม ๒ เดือนกรกฎาคม - ธันวาคม ๒๕๒๒ ของ สำนักนายกรัฐมนตรี, หน้า ๓๒, กล่าวว่า ชาวไทยได้เข้ามาตั้งภูมิลำเนา อยู่ในบริเวณต่าง ๆ ที่เป็นประเทศไทยอยู่ในขณะนี้ประมาณ พ.ศ.๑๕๕๐ หรือหลังจากนั้น

เฉพาะตัวอักษรไทยที่พ่อขุนรามคำแหงทรงประดิษฐ์ขึ้นใน พ.ศ.๑๘๒๖ นั้น ทนสมัยมาก เพราะมีตัวเลขไทยขึ้นมาด้วย ตัวเลขนี้ มีครบทั้งสิบตัว (คือ ตั้งแต่ ๑ ถึง ๐) ครบถ้วนตามแบบสากล เมื่อ ระยะเวลาผ่านไปเป็นศตวรรษ ๆ วิธีการเขียนตัวอักษรและตัวเลขก็มีการเปลี่ยนแปลงไปบ้าง เพื่อความสะดวกและความรวดเร็วในการ เขียน ส่วนตัวอักษรมีการเพิ่มมากขึ้น เพื่อจะได้เขียนลอกเลียน ภาษาเขียนและภาษาพูดของชาวต่างชาติต่าง ๆ ที่เรานำเข้ามาใช้ให้

คิดไปแล้วสงสารเลขไทย-เอกลักษณ์ของชาติไทยเต็มที่ ช่างตกต่ำเสียนี้กระไร นำอายุพ่อขุนรามคำแหงนัก เพราะเพียงราชมรดกที่ทรงมอบไว้เพียงแค่นี้ ลูกไทย หลานไทยรักษาไว้ไม่ได้เสียแล้ว

ได้ใกล้เคียงที่สุด จนกระทั่งบัดนี้ปรากฏว่า หนังสือไทยมีพยัญชนะ ถึง ๔๔ ตัว สระ ๓๒ ตัว วรรณยุกต์ ๔ ตัว และเลข ๑๐ ตัว

อย่างไรก็ตาม เมื่อเกิดสงครามมหาเอเซียบูรพาขึ้นใน พ.ศ. ๒๔๘๔ ได้เกิดวิกฤตการณ์ รัฐบาลได้สั่งให้มีการแก้ไขการใช้ถ้อยคำ เปลี่ยนรูปแบบตัวอักษรไทย เปลี่ยนการเขียนคำที่มาจากต่างประเทศ (ซึ่งไทยเราได้เขียนรักษารูปแบบไว้ตามต้นภาษาเดิม) และเปลี่ยนเลขไทยไปใช้เลขอาหรับแทน โดยมีได้ฟังคำคัดค้านอย่างมีเหตุผลของบุคคลในสถาบันต่าง ๆ เหตุใดจึงต้องเปลี่ยนไปเช่นนั้น ไม่ได้แถลงให้กระจ่างชัด จึงทำให้เกิดกันโดยทั่ว ๆ ไปในด้านดีว่า การที่รัฐบาลต้องทำไปเช่นนั้น คงเนื่องจากถูกบีบบังคับมาจากการเมืองต่างประเทศ

เกี่ยวกับเรื่องนี้พยัญชนะถูกงดใช้ไป ๑๓ ตัว สระงดไป ๕ ตัว ตัวที่ถูกงดไปให้ใช้ตัวอื่นแทน ซึ่งทำให้ความหมายผิดไปจากเดิม เพราะภาษาไทยมาจากภาษาต่างประเทศหลายภาษา แต่ละคำมีการเขียนและมีความหมายโดยเฉพาะ ถ้าเขียนแตกต่างออกไปจะแปลไม่ได้ความตามของเดิม เฉพาะตัวเลขนั้น เพียงเปลี่ยนไปใช้เลขอาหรับแทนเลขไทย การเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ ดู ๆ ไปก็ง่าย ๆ นักหนา แต่ผลที่ตามมานี้มีมากมาย เทศบาลต้องส่งคนไปขุดเปลี่ยนตัวอักษรและเลขไทยตามชื่อของสะพานต่าง ๆ เปลี่ยนป้ายชื่อถนน เอกสารราชการ ตำราเรียน ธนบัตร ตัวอักษรเรียงพิมพ์ เครื่องพิมพ์ดีด ฯลฯ เป็นการสิ้นเปลืองเงิน แรงงาน และเวลาอย่างมหาศาล

แต่ที่เสียหายมากมายที่เกิดขึ้นกับประชาชนส่วนรวมนั้น คือ เกิดความกระตือรือร้นในวงการศึกษ และเกิดความสลดใจเมื่อ เอก-ลักษณะของไทย ที่ได้เคยเรียนเคยใช้และเข้าใจต่าง ๆ เหล่านั้น ถูกทำลายไปอย่างไม่สมเหตุสมผล

แต่แล้ว “คำสั่ง” ที่ใช้เรียกกันว่า “รัฐนิยม” นี้ ก็ได้สลายลง เมื่อรัฐบาลชุดนั้นได้หมดอำนาจ รัฐบาลที่ขึ้นมาปกครองใหม่ ได้ยุบเลิกรัฐนิยมเหล่านั้น สำหรับการกลับไปใช้ตัวอักษรและระเบียบการใช้ภาษาตามแบบเดิมนั้นทำได้ง่ายมาก เพราะผู้คนไม่ชอบอยู่แล้ว แต่ตัวเลขอาหรับที่นำมาใช้แทนเลขไทยนั้น คนส่วนมากไม่หวนกลับไปใช้เลขไทย เพราะคนที่เติบโตขึ้นมาในระหว่างสงคราม เฉพาะอย่างยิ่งนักศึกษา นักเรียนในสมัยสงครามนั้นได้ใช้เลขอาหรับเสียจนเคยมือหรือ “ติด” เสียแล้ว เพราะเลขอาหรับเขียนได้สะดวกกว่า มีแต่คนอายุมาก ๆ และผู้รักเลขไทยเท่านั้นที่เปลี่ยนไปใช้เลขไทยตามเดิม

รัฐบาลต่อมาเห็นภัยของการเสื่อมสิ้นเลขไทยอันเป็นเอกลักษณ์สำคัญของชาติไทย จึงได้ออกคำแนะนำในลักษณะกลาง ๆ ออกไปจากสำนักนายกรัฐมนตรีว่า ในการเขียนจำนวนเลขในเอกสาร

ต่าง ๆ ให้ใช้เลขไทย แต่ถ้าในการคำนวณ (เช่น การทำบัญชี สถิติ ฯลฯ) และในงานวิทยาศาสตร์ (เช่น สูตรในวิชาต่าง ๆ) ให้ใช้เลขอาหรับได้

แต่คำแนะนำนี้ไม่ได้ผล เพราะคนไทยติดเลขอาหรับเสียแล้ว ตัวพิมพ์ดีดไม่ได้เปลี่ยนกลับไปใช้เลขไทยอีก หน่วยราชการอ้างว่าต้องเสียค่าเปลี่ยนตัวอักษรโดยไม่จำเป็น แม้กระทั่งภายในสำนักนายกรัฐมนตรีเอง ก็ทำตามคำแนะนำนั้นไม่พร้อมหน้า หลายหน่วยงานยังคงใช้เครื่องพิมพ์ดีดเลขอาหรับ นอกจากนั้น ผู้บังคับบัญชาต่าง ๆ ก็ไม่สนใจกวาดขันให้ผู้ใต้บังคับบัญชาทำตามโดยเคร่งครัด และตนเองก็มักจะติดเลขอาหรับ ดังจะพบบ่อย ๆ ว่า หนังสือราชการที่หัวหน้าหน่วยชั้นสูงเซ็นชื่อออกมา ก็เปลือยเลขอาหรับ ตรงช่องวันที่ที่เว้นไว้ ทั้ง ๆ ที่เลข พ.ศ. ได้พิมพ์ไว้ด้วยเลขไทย

บรรดาอาจารย์ที่สอนนักเรียนชั้นประถมเกือบทุกคน ไม่สนใจที่จะสอนให้นักเรียนฝึกหัดและเขียนเลขไทยตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ อย่างที่จัดว่าให้ความสนใจมากที่สุดแล้ว ก็เพียงให้คัดเลขไทยไว้บนสมุดสักแถวหนึ่ง ก่อนที่จะให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดวิชาคำนวณต่อไป และให้เขียนคำตอบเป็นเลขไทยเท่านั้น เจ้าหน้าที่หนุ่มสาวสมัยนี้จึงน้อยคนนักที่จะนิยมใช้เลขไทย และเกือบจะไม่มีผู้ใดเขียนเลขไทยได้สวยงามกันแล้ว

น่าขอบใจหน่วยราชการที่ยังคงยืนหยัดใช้เลขไทยอยู่ตั้งแต่ต้นมาจนเดี๋ยวนี้ คือ หน่วยราชการทหารบก เรือ และอากาศ ทำให้เราเห็นหมายเลขรถยนต์ทหารยังเป็นเลขไทยอยู่ เห็นแล้วทำให้รู้สึกสบายใจว่า ทหารนี่แหละที่จะรักษาเลขไทยไว้ไม่สูญแน่ เพราะขณะนี้ เลขหมายขอยต่าง ๆ ของ กทม. ก็ได้ใช้เลขอาหรับไปหมดแล้ว อาจจะต้องการให้ฝรั่งอ่านออกก็เป็นได้ แต่พอถึงชื่อถนนต่าง ๆ คำว่า “ถนน” กลับไปเขียนว่า THANON แปลกพิลึก จะเขียนให้ใครอ่านกันแน่ ไทยหรือฝรั่ง

นอกจากนั้นเกือบจะกล่าวได้อย่างเต็มปากว่า เมื่อเราย่างเข้าไปร่วมในการประชุมสัมมนา หรือการอบรมวิชาการทุกเรื่องทุกที่ ทั้ง ๆ ที่ส่วนมากเป็นของรัฐบาล เทศบาล และของสถาบันการศึกษาชั้นสูง องค์การต่าง ๆ จะพบว่า “เลข” ตัวโต ๆ ที่ติดไว้บนเวทีนั้น จะใช้เลขอาหรับทั้งสิ้น ทำไม่จึงเป็นเช่นนั้น คิดไปแล้วสงสารเลขไทย-เอกลักษณ์ของชาติไทยเต็มที่ ช่างตกต่ำเสียนี้กระไร นำอายุพ่อบุญรามคำแหงนัก เพราะเพียงราชมรดกที่ทรงมอบไว้เพียงแค่นี้ ลูกไทยหลานไทยรักษาไว้ไม่ได้เสียแล้ว

ไม่ทราบว่าการฟื้นฟูส่งเสริมให้คนไทย ข้าราชการไทยหันกลับมาใช้เลขไทย-เอกลักษณ์ของชาติไทยนี้ จะถึงเวลาหรือยัง หน่วยงานของรัฐบาลที่มีหน้าที่น่าจะนำไปพิจารณาและเริ่มงานของตนก่อนที่จะสายเกินไป โดยที่จะต้องคิดว่า “พรุ่งนี้ก็สายเสียแล้ว”

คุยกับ

พล.อ.อ. สิทธิ

เศวตศิลา

วัลลภา ทองวิไล สัมภาษณ์

เมื่อวันศุกร์ที่ 14 พฤศจิกายน 2523 ระหว่างเวลา 9.30 - 10.45 น. พล.อ.อ. สิทธิ เศวตศิลา รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศได้ให้สัมภาษณ์ “วารสารไทย” ณ กระทรวงการต่างประเทศ ข้อความที่ปรากฏต่อไปนี้ออกจากฉบับนี้ทุกเสียง

เรื่องนโยบายต่างประเทศมีการวางนโยบายต่างประเทศอย่างไร โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องที่สำคัญ ๆ

สำหรับนโยบายต่างประเทศ กระทรวงการต่างประเทศเป็นส่วนสำคัญ แต่ไม่ใช่เป็นหน่วยราชการเดียวที่วางนโยบายในด้านนี้ ในการวางนโยบายต่างประเทศเราได้มีการพิจารณาหาข้อมูลทั้งหมดเท่าที่จะหาได้ ทั้งจากกระทรวงและส่วนราชการอื่น ๆ แล้วมาเสนอแนะเป็นนโยบายในกรอบกว้าง ๆ ต่อรัฐบาลโดยคำนึงถึงวัตถุประสงค์ของนโยบายต่างประเทศว่าจะต้องสนองรักษาและส่งเสริมผลประโยชน์ของชาติ นโยบายต่างประเทศจะต้องให้สอดคล้องกับสภาพการณ์ระหว่างประเทศที่สำคัญก็คือ การธำรงไว้ซึ่งเอกราช อธิปไตย บูรณภาพแห่งดินแดนการพิทักษ์และส่งเสริมความมั่นคงของชาติ กล่าวสั้น ๆ ได้สองประการคือ

1. การส่งเสริมผลประโยชน์ของชาติ เพื่อให้ชาติอยู่รอดปลอดภัย
2. เพื่อให้ชาติมีความเจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้น ให้ประชาชนอยู่ดีกินดี มีความผาสุกด้วย

สำหรับนโยบายต่างประเทศนั้น รัฐบาลเป็นผู้เสนอต่อสภา โดยมีคณะกรรมการที่มีรัฐมนตรีต่างประเทศร่วมอยู่ด้วย รัฐมนตรีไปชี้แจงเมื่อรัฐบาลเห็นชอบแล้วก็ออกมาเป็นนโยบายซึ่งเรียกว่านโยบายต่างประเทศโดยทั่วไปหรือในกรอบใหญ่ สำหรับในกรอบ

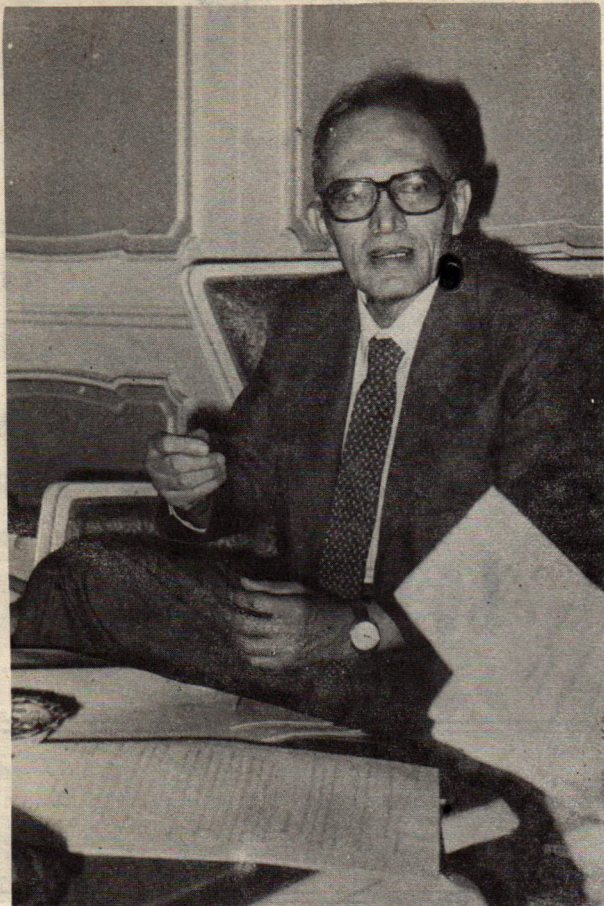
เล็กก็จะมีการคำนึงถึงอาณาบริเวณหนึ่ง ๆ วิกฤตการณ์แต่ละเรื่อง เหตุการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป โดยตั้งอยู่บนพื้นฐานของหลักการใหญ่ เมื่อรัฐบาลรับแล้วก็เป็นนโยบาย วิธีการดำเนินงานบางครั้งก็ไม่ต้องทำตามขั้นตอนนี้อาจเสนอต่อนายกรัฐมนตรี เพราะท่านนายกรัฐมนตรีเป็นผู้ควบคุมนโยบาย ท่านมีหน้าที่ควบคุมกระทรวงการต่างประเทศโดยตรง

สำหรับนโยบายต่างประเทศที่สำคัญในขณะนี้ก็มีสองเรื่องคือนโยบายเกี่ยวกับปัญหาแกมพูชาและนโยบายเกี่ยวกับผู้ลี้ภัย

นโยบายต่างประเทศควรได้รับการเปลี่ยนแปลงหรือไม่

นโยบายต่างประเทศที่ผมกล่าวในด้านทั่วไปที่วางไว้ เรากำหนดไว้ 4 ปี คงจะไม่เปลี่ยนแปลงแต่มีความยืดหยุ่นพอสมควร กระทรวงต่างประเทศเป็นผู้นำนโยบายมาปฏิบัติอีกทีหนึ่ง โดยปรับให้เข้ากับเหตุการณ์ตลอดเวลา และมีการประเมินผลด้วย สำหรับในกรอบใหญ่ไม่มีการเปลี่ยนแปลงในกรอบเล็กเรามีการพิจารณาเป็นเรื่อง ๆ

ในแง่ของขีดจำกัด การดำเนินนโยบายต่างประเทศมีขีดจำกัดหรือไม่?

ขีดจำกัดมี การดำเนินนโยบายต่างประเทศเราต้องดูไปที่กรอบกว้าง ๆ ต้องดูยุทธศาสตร์ของเราด้วย ดูวัตถุประสงค์ผลประโยชน์ของชาติ จะได้รู้อะไรต่อไป ซึ่งจะมีขีดจำกัดทางด้านเศรษฐกิจ ด้านทหารและด้านอื่น ๆ ด้วย จากขีดจำกัดนี้จะทำให้เรารู้ว่า เราควรจะทำอะไรบ้าง ซึ่งจะมีทั้งฝ่ายต่อต้านและฝ่ายสนับสนุน

ท่านคิดว่าฝ่ายต่อต้านมีมากหรือไม่?

มีน้อยครับ นโยบายต่างประเทศที่สำคัญที่ผมจะหยิบยกมามี 3-4 ประเด็นด้วยกัน ประเด็นแรกเดิมประเทศไทยผูกพันกับสหรัฐอเมริกา มาก แต่ในปัจจุบันสหรัฐวถอนตัวออกไป ทำให้เกิดช่องว่างขึ้น ซึ่งเราได้ปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ได้โดยยึดอาเซียนเป็นหลัก นโยบายของประเทศไทยเกี่ยวกับอาเซียนชัดเจนมาก เราให้ความสำคัญกับการคงอยู่ ความเป็นปึกแผ่นของอาเซียน เราให้ความร่วมมือกับอาเซียน มาก ทั้งในรูปแบบทวิภาคีและภายในกรอบของอาเซียนอย่างแข็งขัน เราถือว่าความมั่นคงและความเจริญของอาเซียนเท่ากับความเจริญของประเทศสมาชิกด้วย แม้อาเซียนจะไม่เกี่ยวกับการทหารก็ตาม เนื่องจากเหตุนี้เราได้ยึดหลักความเป็นปึกแผ่นของอาเซียนแต่ละหลัก หากอาเซียนพังทลายไปแล้วละประเทศก็จะเดือดร้อน ฉะนั้น

เกี่ยวกับการทำงานมีอะไรประทับใจไหม

ก็ประทับใจมาตลอด ตั้งแต่จากจากจุฬาฯ สอบได้ทุนกองทัพอากาศไปเรียนที่ M.I.T. จนได้ปริญญาตรี ก็เกิดสงครามพอดี ผมก็สมัครเป็นเสรีไทยได้โด่ดดมเข้ามาในประเทศไทย ตอนนั้นประทับใจมาก

จากนั้น เสร็จสงคราม ก็กลับไปเรียนต่อได้ปริญญาโทจาก M.I.T. กลับมาทำงานกรมช่างอากาศ ตามสาขาที่เรียนมา พอไม่นานนัก ตอนนั้นอเมริกาเขาเริ่มมามีความสัมพันธ์กับเราที่ทางฝ่ายรัฐบาล โดยที่ไม่รู้จักผมเอามาใช้งาน ช่วยในกรมประมวลข่าวกลาง ตอนนั้นยังไม่ตั้ง จนกระทั่งตั้ง ก็ได้เป็นหัวหน้ากอง จนกระทั่งเป็นรองอธิบดีฝ่ายต่างประเทศแล้วอยู่กองทัพอากาศด้วย

หลังจากนั้น

เกิดรัฐประหารปี 2500 กระแสของชีวิตต้องกลับไปกองทัพอากาศอย่างเก่า เมื่อมีสภาความมั่นคงฯ เจ้าคุณศรีวิศาลวาจา ท่านเรียกผมมาช่วยงานทางด้านนโยบายในฐานะผู้ช่วยเลขานุการฝ่ายนโยบาย ก็รับมาเรื่อย ๆ จนเป็นรองเลขานุการฝ่ายต่างประเทศ จนปี 17 เป็นเลขานุการ ก็ย้ายจากกองทัพอากาศ วิชาที่เรียนมาทางด้านวิศวกรรม ไม่ได้ใช้เลย

มาเป็นรัฐมนตรีต่างประเทศ

ตอนหลังก็มารับงานหลายด้านในด้านความมั่นคง ร่วมงานกับรัฐบาลหลายสมัยเลขานุการสภาความมั่นคงฯ ต้องเข้าประชุม ครม. ทำให้ทราบเรื่องต่าง ๆ พอสมควร ท่านนายกเกรียงศักดิ์ เอามาเป็นรัฐมนตรี เป็นรัฐมนตรีสำนักนายกรัฐมนตรี พอสมัยท่านนายกเกรียงศักดิ์ 3 ก็เป็นรัฐมนตรีต่างประเทศ ได้ไม่กี่วันก็ยุบไป ทำอย่างไรจึงขึ้นสู่ตำแหน่งสูง

อันนี้ต้องถามผู้ร่วมงานผม ผมพยายามทำดีที่สุดเท่าที่จะทำได้และผมคิดว่าผมเข้ามาในกระทรวงต่างประเทศ ก็พยายามทำงานให้เป็นทีมกันให้มากที่สุด สนับสนุนคนรุ่นใหม่ให้อิสระเขาแสดงความคิดเห็น เราต้องสนับสนุนเขา เขาไม่มีประสบการณ์ ก็แนะนำเขาได้เท่าที่อยู่กระทรวงต่างประเทศ ผมก็พอใจ เพราะเวลาที่เป็นกันเอง รู้สึกว่าผมก็เป็นคนในกระทรวงต่างประเทศไปแล้ว

คติประจำใจ

ผมเคยเขียนไว้ที่หัวนอนผมตอนเรียนหนังสือว่า

Where there is a will, there is a way.

ผู้นำของประเทศอาเซียนแต่ละประเทศจะแสดงความรู้สึกออกมา อยู่เสมอว่า ถ้ามีอะไรเกิดขึ้นกับประเทศหนึ่งประเทศใดแล้ว ก็ย่อม มีผลกระทบกระเทือนต่อสมาชิกอื่น ๆ ด้วย นี่เป็นการ ป้องปราม ต่อประเทศอื่น ๆ ที่จะมาคุกคามประเทศอาเซียน

อาเซียนเป็นการร่วมมือทางด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม ต่อมาคือการเมือง ขณะนี้อาเซียนก็เป็นปีกแผ่นและเป็นที่ยอมรับนับ ถือระหว่างประชาคมระหว่างประเทศ อาเซียนมีศักยภาพ สูงมาก เมื่อดำเนินถึงยุทธศาสตร์ซึ่งประกอบด้วยพลเมือง อาเซียน มีพลเมืองถึง 250 ล้านคน และมีคุณภาพด้วย อีกประการหนึ่งคือ ดินแดนและทางด้านความสามารถหรือพลังทางเศรษฐกิจ อาเซียน ก็มีสูง คือ มีน้ำมัน แร่ธาตุ มีอะไร ๆ พร้อม

นโยบายหลักของอาเซียนทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และ การเมืองนั้น อาเซียนเน้นหนักทางไหนมากที่สุด

เรามีการร่วมมือกันหลายอย่าง เวลานี้ทางด้านการเมืองต้องมา ก่อน ทางด้านเศรษฐกิจก็มีการร่วมมือกันหลายด้าน เช่นที่เราพูดกัน ถึงเรื่องโชตาแอส ก็เป็นโครงการของอาเซียน นอกจากนั้นเรามีการ ร่วมทุนกันและเป็นตลาดร่วมกัน เพื่อจะได้ไม่แข่งขันกันและยังมิ การร่วมกันด้านภาษีอากร ด้านการค้าแบบเดียวกับที่ประชาคมยุโรป ทำอยู่

ความร่วมมือทางด้านการเมืองมีความสำคัญที่สุด หากความ ร่วมมือทางการเมืองไม่ดี ความร่วมมือด้านอื่น ๆ ก็เป็นไปได้ ประเทศอาเซียนจึงร่วมมือกันเพื่อความเป็นปีกแผ่นทางการเมือง และทางด้านเศรษฐกิจก็ตามมาเองรวมทั้งด้านสังคมและวัฒนธรรม ประเทศต่าง ๆ จึงอยากจะมาร่วมมือหรือเจรจา กับ อาเซียน และนี่ เป็นพลังต่อรองทางการเมืองระหว่างประเทศ เป็นเสียงสำคัญทาง การเมืองที่จะมีแรงกดดันมาก ถ้าพึ่งประเทศไทยประเทศเดียวมี แรงไม่มากเท่าไร แต่เมื่อรวม 5 ชาติเข้าไปแล้ว ก็มีความสำคัญตั้ง มติของอาเซียนที่ได้รับการสนับสนุนอย่างมากในสหประชาชาติ

ขอทราบบทบาทของอาเซียนต่อปัญหาความมั่งคั่งของ ประเทศไทย

อาเซียนเรามีศักยภาพสูง เราปรึกษาหารือกันในเรื่องการเมืองระหว่าง ประเทศ เราไม่ใช่ภาคีทางการทหาร แต่ประเทศอาเซียนบางประเทศ ก็มีความผูกมัดอยู่กับประเทศอื่นอยู่ การที่ประเทศหนึ่งประเทศใด จะมาคุกคาม เขาจะต้องคำนึงถึงว่าอาเซียนมีพวกพ้องมากแค่ไหน มีพลังทางทหารเกิดขึ้น มีทั้งที่เป็นพลังที่มองไม่เห็น เป็นศักยภาพ และ พลังที่มองเห็น ทุกคนก็มองว่าอาเซียนนี้มีพวก มีพลังมาก

ประเทศอาเซียนต้องพึ่งมหาอำนาจหรือไม่

ประเทศอาเซียนต้องการเสรีภาพ เสถียรภาพ และความเป็นกลาง เราดำเนินนโยบายมุ่งไปทางนั้น เราจึงอยากให้มีมหาอำนาจมาบีบบาท

สร้างสรรค์ไม่โซมาแข่งอำนาจกัน

ท่านคิดว่ามหาอำนาจจะดำเนินการสร้างสรรค์หรือ

ก็ขึ้นอยู่กับเขา จะสร้างสรรค์หรือไม่นั้นเป็นประเทศ ๆ ไป เราบอก ความประสงค์ของเราไปประเทศไทยกับสหรัฐ เรามีความสัมพันธ์ กับสหรัฐ มานานกว่าศตวรรษแล้ว และดำเนินด้วยดีมาตลอดมี ความร่วมมือในด้านต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ สหรัฐ มีบทบาทต่อ ความมั่นคง ความเจริญก้าวหน้าของไทยและเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ด้วย สำหรับจีน เรามีความสัมพันธ์ทางการทูตกันมา 5 ปีแล้ว ไทย กับจีนติดต่อกันมาด้วยดี จีนได้แสดงเจตจำนงส่งเสริมสันติภาพใน ภูมิภาคนี้ และเขาอยากพัฒนาประเทศให้ทันสมัยที่เรียกว่าสี่ทันสมัย เราก็สนับสนุนเขา และอยากให้เขามีบทบาทในทางสร้างสรรค์ เกื้อ กุลมากขึ้น สำหรับโซเวียต เรามีความสัมพันธ์กันมานานแล้วถึง 30 ปี โซเวียตมีบทบาทในภูมิภาคนี้ เรามีความประสงค์จะกระชับความ

สัมพันธ์กับไซเวียตบนพื้นฐานของความเสมอภาค อยากเห็นไซเวียต มีบทบาทสร้างสรรค์ในภูมิภาคนี้เราเคยพูดเสมอว่าใครที่เข้ามาใน บริเวณนี้ เราก็อยากให้บทบาทในทางสร้างสรรค์

ไซเวียตกับเวียดนามเมื่อตกลงอะไรแล้วไม่ทำอย่างที่พูด เราต้องให้เหตุให้ผลเขา ชักจูงเขา ถ้าเขาอยากได้อาเซียนเป็นมิตร เราก็ยินดี ประเทศไทยอยากรักษาดุลแห่งความสัมพันธ์กับประเทศ ใหญ่ ๆ ที่เรียกว่า equidistance แต่กระทรวงการต่างประเทศ ขณะ นี้พูดถึง balance of interest คือรักษาผลประโยชน์ร่วมกัน มากกว่า equidistance ใครดีกับเรา เราก็ดีกับเขาเราปฏิบัติด้วยเหตุผลด้วย หากเราทำถูกแล้วก็อาศัยประชาคมโลกซึ่งสนับสนุนเราให้ช่วยยั้ง ชั่งใจเขา

ขอทราบผลการไปเยือนสาธารณรัฐประชาชนจีนเมื่อเร็ว ๆ นี้

ที่เราไปเยือนจีนเพราะอาเซียนประสงค์จะแสวงหาสันติภาพ เสถียร ภาพในอาณานิคมของเราโดยเฉพาะอาเซียนและประเทศไทยไม่ ต้องการเป็นศัตรูกับใคร นโยบายของเราต้องการเป็นมิตรกับประเทศ เพื่อนบ้านทุกประเทศ เพื่อผลประโยชน์ร่วมกัน อย่างไรก็ตามสิ่งที่ เราแสวงหาคือสันติภาพ เสถียรภาพที่ถาวรในภูมิภาค เราจึงเสนอ แผนสันติภาพที่ถาวร ที่ไปจีนจึงไปถามความเห็นเขาว่า แตกต่างกัน อย่างไรกับเราบ้าง โดยที่จุดติของเราได้ให้มีการถอนทหารออกจาก กัมพูชา และจัดให้มีการเลือกตั้ง แล้วแต่จะเลือกใครเป็นผู้นำของ เขา เราก็ยอมรับ

เกี่ยวกับปัญหาผู้ลี้ภัยหรือผู้พลหนีเข้าเมือง

เราแถลงนโยบายไว้แล้วว่า เราจะดำเนินการแก้ไขปัญหาด้วยหลัก มนุษยธรรมควบคู่กับหลักอธิปไตยความมั่นคงความปลอดภัยและ ผลประโยชน์ของชาติ เกี่ยวกับผู้ลี้ภัยอินโดจีน ที่มีอยู่มากนั้น รัฐบาล จะเร่งดำเนินการทางการเมืองและการทูตให้องค์การและประชาคม ระหว่างประเทศเข้ามามีส่วนในการแก้ไขปัญหานี้ ให้มีการรับผู้ลี้ภัย จากประเทศไทยมากขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนที่ ประเทศไทยและประชาชนไทยประสบอยู่ให้มากที่สุดเท่าที่จะกระ ทำได้

สำหรับผู้อพยพจากอินโดจีนแบ่งเป็น 3 กลุ่มด้วยกัน พวกแรก คือพวกที่หลบหนีการสู้รบระหว่างฝรั่งเศสกับขบวนการกู้ชาติใน อินโดจีน พวกนี้มีอยู่ประมาณ 5 หมื่นคน นโยบายหลักคือให้เขารับ กลับให้หมด ตอนฟาม วันดง มาเมืองไทยได้มีการออกแถลงการณ์ ร่วมว่าจะตั้งคณะกรรมการเจรจากัน เขาก็มาเจรจากัน พอกลับไปก็ ไม่มาอีกเลย พวกที่สองเป็นพวกที่หลบหนีสงครามเวียดนามเข้ามา

เมื่อปี 2518 อยู่ภายใต้การดูแลของกระทรวงมหาดไทย กับ United Nation High Commissioner of Refugees มีทั้งสิ้น 111,474 คน แยกเป็นลาว 103,536 คน กัมพูชา 4,894 คน เวียดนาม 3,044 คน เรามีนโยบาย จะให้เขาไปประเทศที่สามจะไม่ให้เขาตั้งถิ่นฐานในไทย ตอนนี้ให้อยู่ในศูนย์ตามที่ตั้ง ๆ พวกที่สาม เรียกว่าผู้พลหนีเข้าเมืองชาว กัมพูชา เกิดภายหลังวันที่ 7 มกราคม 2522 พวกนี้อยู่ตามชายแดน และตามศูนย์ต่าง ๆ รวม 289,314 คน และยังมีพวกที่เดินกลับไป กลับมารับอาหารที่ชายแดนอีกกว่า 3 แสนคน นโยบายพวกนี้ไม่เหมือน พวกที่สอง คือเราได้ตกลงกับประเทศที่ให้เงินช่วยเหลือว่าจะช่วย เขาชั่วคราว พวกนี้ส่วนใหญ่เป็นชาวนา กลับไปกลับมารับอาหาร และไปทำนา หน้าฝนเราก็ให้กลับไป ทำให้เวียดนามโจมตีเราที่โนนหมากมูน

ปัญหาที่เรายื่นญัตติ 2 ข้อ คือ

1. พวกนี้หนีสงครามมา ตราบใดที่ทหารเวียดนามยังอยู่ใน กัมพูชาทำให้การรပ်ฟงไม่สิ้นสุดพวกนี้ก็จะไม่กลับ
 2. หากมีรัฐบาลที่เขาไม่ชอบอยู่ที่พนมเปญเขาก็ไม่กลับ
- การแก้ปัญหา เราจึงว่าต้องให้กัมพูชามี self determination สามารถตัดสินใจด้วยตนเองได้ ตอนนี้มีอยู่ในศูนย์ ๖ แสนห้าหมื่น กว่าคน แต่ตอนหลังเราไม่รับเข้าศูนย์ ให้อยู่แต่ชายแดน แล้วมีอาสาสมัครต่าง ๆ ดูแลแจกจ่ายอาหาร เราประสานงานให้ ขณะเดียวกับที่ ช่วยพวกนี้แล้ว เราก็ต้องช่วยชาวไทยชายแดนที่ได้รับผลกระทบจาก เหตุการณ์นี้ด้วย ตอนนี้มีญี่ปุ่นกับประชาคมยุโรปช่วยเหลือ เรื่องนี้ ไม่จบง่าย ๆ เราจับผู้อพยพอีกด้วยมนุษยธรรม แจกจ่ายอาหารให้เขา หากองค์การระหว่างประเทศเปลี่ยนนโยบายรัฐบาลไทยก็ต้องทบทวนทางแก้ปัญหาใหม่

กับกลุ่มโลกที่สาม ประเทศไทยมีบทบาทอย่างไร

สำหรับโลกที่สามเวลานี้มีเสียงมาก เรามีความสัมพันธ์อันดีกับโลก ที่สาม ส่วนใหญ่เป็นประเทศที่กำลังพัฒนาเหมือนไทยไทยจึงสนใจ ให้ความร่วมมือกับประเทศโลกที่สาม ในองค์การระหว่างประเทศ และระดับทวิภาคีด้วย

ในระดับโลกไทยสนับสนุนทางการเมืองให้มีการต่อสู้เพื่อ อิสรภาพ เสถียรภาพ ในด้านเศรษฐกิจไทยให้ความร่วมมือกับโลก ที่สามในการแสวงหาความยุติธรรมในทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ ในที่ประชุมระหว่างประเทศตลอดมา

ในความสัมพันธ์ 2 ฝ่าย ประเทศไทยก็สนับสนุนความสัมพันธ์ทาง การค้า ความร่วมมือทางวิชาการ เราตระหนักถึงความสำคัญของ โลกที่สามว่ามีส่วนเกื้อกูลสันติภาพและความมั่นคงถาวร ความเจริญ ก้าวหน้าของโลก

ฉะนั้น การดำเนินการของกลุ่มประเทศโลกที่สาม เพื่อสันติภาพ การค้าอุตสาหกรรม ฯลฯ ที่ไม่ขัดต่อผลประโยชน์ของประเทศไทย ไทยก็สนับสนุน พุดง่าย ๆ อะไรที่ยุติธรรมเราสนับสนุน เราไหวตให้เขา เราดูความยุติธรรมในโลกเป็นหลัก คือทุกเรื่องที่ไม่ขัดต่อผลประโยชน์ของประเทศไทย เราสนับสนุน ขณะนี้ เรากำลังขยายความสัมพันธ์กับกลุ่มโลกที่สามมากขึ้น โดยขอเปิดสถานทูตในประเทศโลกที่สามหลายประเทศ

ด้านการประชาสัมพันธ์ของกระทรวงฯ ที่ท่านว่าจะต้องมีการปรับปรุง

ขณะนี้ เราปรับปรุงเต็มที่ กระทรวงการต่างประเทศถูกต่อว่าต่อขานว่าประชาสัมพันธ์อ่อนก็จริง เราไม่มีโครงการด้านนี้มาก่อน ขณะนี้เราได้มีการปฏิบัติที่เข้มแข็งมากขึ้น ผมมอบหมายให้กรมสารนิเทศวางแนวทางปรับปรุงโครงการประชาสัมพันธ์ของกระทรวงฯ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ ดังต่อไปนี้

1. การปรับปรุงด้านอุปกรณ์การผลิตข่าว ทั้งในรูปเอกสาร หนังสือ ภาพนิ่ง ภาพยนตร์ และเทปโทรทัศน์ให้ทันสมัยยิ่งขึ้น ทั้งภายในกระทรวงฯ และตามสถานทูต สถานกงสุลที่จำเป็น

2. การจัดทำเอกสาร สิ่งพิมพ์ หนังสือคู่มือ หนังสืออ้างอิง หรือหนังสือแสดงข้อเท็จจริงต่าง ๆ ทั้งนี้ โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะแจกจ่ายแก่หน่วยราชการ หนังสือพิมพ์ประชาชน และในขณะเดียวกันให้สถานทูต สถานกงสุล ได้ทราบและช่วยเผยแพร่ให้วงการต่าง ๆ นอกประเทศได้ทราบด้วย

3. การจัดเตรียมโครงการส่งคณะผู้แทนระดับสูง โดยคัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิในด้านต่าง ๆ ไปโฆษณาและแถลงข้อเท็จจริงต่าง ๆ

ให้สื่อมวลชน ข้าราชการ นักการเมือง และประชาชนในต่างประเทศ ได้ทราบ นอกจากนี้ยังอาจจัดให้มีโครงการแลกเปลี่ยนเจ้าหน้าที่สื่อมวลชนระหว่างกัน การเชิญสื่อมวลชน นักการเมืองผู้มีชื่อเสียง และมีอิทธิพล ตลอดจนนักวิชาการต่าง ๆ มาเยือนประเทศไทย เพื่อจะได้มีโอกาสชี้แจง แสดงทรรศนะนโยบายของไทยให้เป็นที่กระจ่างต่อต่างประเทศผ่านบุคคลเหล่านี้

4. การจัดทำภาพยนตร์สารคดี ภาพยนตร์ชี้แจงข้อเท็จจริง หรือในกรณีเกิดเหตุเร่งด่วนฉุกเฉิน จัดทำภาพยนตร์เผยแพร่ให้ทราบเหตุการณ์ต่าง ๆ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่ให้ต่างประเทศ ได้ทราบข้อมูลสาเหตุที่แท้จริง ทั้งนี้ โดยรวมถึงการทำในรูปวีดิโอเทป (Video Tape)

5. จัดตั้งงบประมาณแยกให้สถานเอกอัครราชทูต สถานกงสุล ได้ส่งผู้แทนไปทำความเข้าใจกับคุณเคย และอภิปรายให้บุคคลในวงการต่าง ๆ ตลอดจนประชาชนท้องถิ่นนั้น ๆ ได้ทราบเพื่อให้เกิดความรู้จักกันเคยกันในอนาคต

6. การว่าจ้างบุคคลหรือบริษัทให้ช่วยด้านประชาสัมพันธ์เผยแพร่ภาพพจน์ของประเทศไทยให้แพร่หลายเด่นชัดยิ่งขึ้นในต่างประเทศ โดยจะคัดเลือกผู้ที่มีประสบการณ์ความชำนาญสูง และมีอิทธิพลต่อวงการต่าง ๆ เช่น สื่อมวลชน นักการเมือง นักธุรกิจ ฯลฯ

โครงการต่าง ๆ ที่สรุปมานี้ ทางกระทรวงการต่างประเทศ กำลังเร่งดำเนินการเสนอไปยังรัฐบาลเพื่อขอความสนับสนุนในด้านงบประมาณ และคาดว่าจะได้รับความสนับสนุนและสามารถนำมาปฏิบัติการได้ในไม่ช้า

มาส่งเสริม ศิลปาชีพกันเถอะ

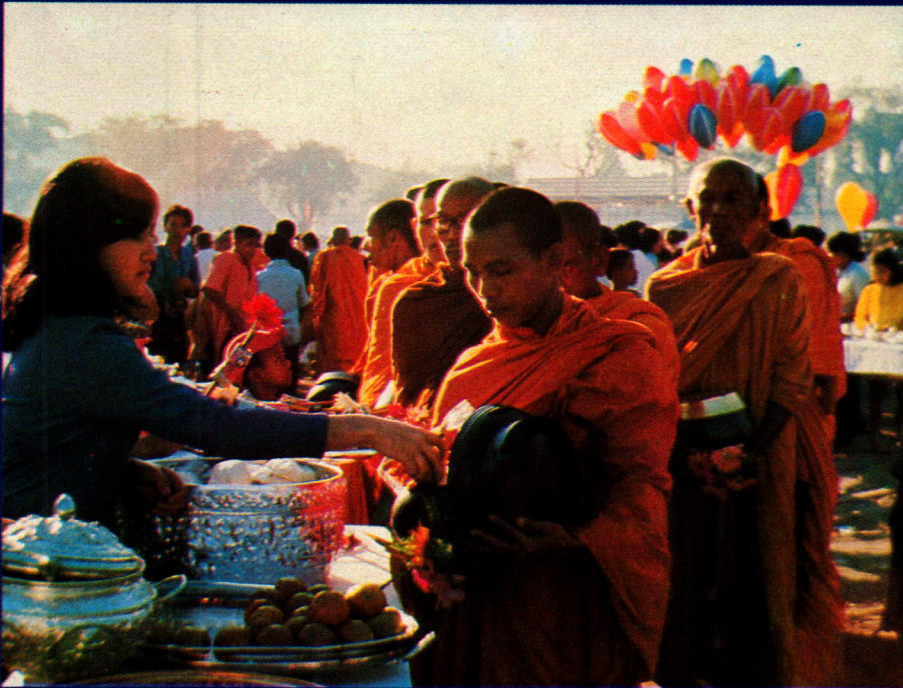
ปัญหาอันยิ่งใหญ่ของชาวไร่ชาวนา ส่วนหนึ่งอยู่ที่ขาดที่ทำมาหากิน ที่ดินขาดการบำรุงรักษา ดินฟ้าอากาศแปรปรวน น้ำท่วม ฝนแล้ง ศัตรูพืชรบกวน ได้ผลผลิตต่ำ ซ้ำยังมีราคาไม่แน่นอน เกษตรกรส่วนใหญ่จึงมีความเป็นอยู่อย่างอัตคัด ซักหน้าไม่ถึงหลัง หนี้สินก็ทับถม เพิ่มพูนขึ้นจนยากจะสะสาง

เพื่อหาช่องทางให้ชาวไร่ชาวนาเหล่านี้ หลุดพ้นจากอุปสรรค ผ่อนคลายความข้นแค่น และยกฐานะให้พอสมควรแก่อัตภาพ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระมหากรุณาธิคุณพระราชทานที่นาอันเป็นทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ 51,967 ไร่ 96 ตารางวา ให้รัฐบาลนำไปปฏิรูปเพื่อเกษตรกรรวมเป็นโครงการตัวอย่าง นอกจากนี้ทรงมีโครงการชลประทานเพื่อเกษตรกร โครงการฝนหลวง โครงการนาสาธิต ทดลองเพาะพันธุ์พืชต่างประเทศ ปรับปรุงคุณภาพพันธุ์พื้นเมือง ส่งเสริมการใช้ปุ๋ย พระราชทานพระราชทรัพย์เป็นทุนริเริ่มสหกรณ์ของชาวไร่ชาวนา และโครงการตามพระราชดำริอื่น ๆ อีกอเนกประการ

โครงการเหล่านี้ นอกจากจะเป็นการช่วยเหลือเกื้อกูลเกษตรกรโดยตรงแล้ว ยังเป็นการประดับประดาให้เกษตรกรรู้จักช่วยเหลือตนเองโดยทางอ้อมไปพร้อม ๆ กันด้วย

สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ทรงมีพระราชดำริสอดคล้องกับพระราชประสงค์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว จึงทรงตั้ง “โครงการศิลปาชีพพิเศษ” ขึ้นมา เพื่อจัดครูออกไปฝึกหัดให้เกษตรกรใช้เวลาว่างจากการประกอบอาชีพหลักมาทำอาชีพเสริม โดยอาศัยศิลปหัตถกรรมของท้องถิ่นนั้น หรืองานฝีมืออย่างอื่นที่เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่นนั้น ทรงพระกรุณาพระราชทานวัสดุอุปกรณ์ให้ทั้งหมด เมื่อได้ผลิตภัณฑ์ออกมา ก็ทรงจัดหาตลาดให้ทั้งในและนอกประเทศ

โครงการศิลปาชีพพิเศษนี้ สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงถือเป็นพระราชภารกิจที่สำคัญประการหนึ่ง จึงทรงติดตามผลงานความก้าวหน้าอย่างใกล้ชิด บางครั้งก็พระราชทานคำแนะนำ พระราชทานรางวัลให้แก่ผู้ที่มีผลงานดีเด่น และโปรดใช้สอยสิ่งของที่ชาวไร่ชาวนาประดิษฐ์ขึ้นนี้ทุกประเภท

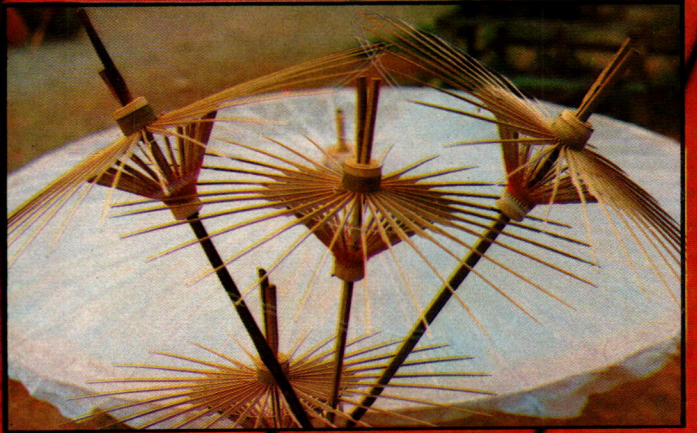

ได้รับความ เชื่อเฟื้อจาก ท. ท.ท.

พระพุทธรูปปางวิปัสสนา วัดพระสิงห์ เชียงใหม่
ภาพโดย ทอม ธี้อริวัฒน์

ด้วยพระมหากรุณาธิคุณในสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทำให้เกษตรกรหลายหมื่นครอบครัวมีรายได้เพิ่มขึ้นเป็นอันมาก บางรายถึงกับตั้งตัวได้ จึงหันมาใช้ความรู้ความสามารถที่ได้จากโครงการศิลปาชีพพิเศษนี้ไปประกอบธุรกิจเป็นอาชีพหลักก็มี

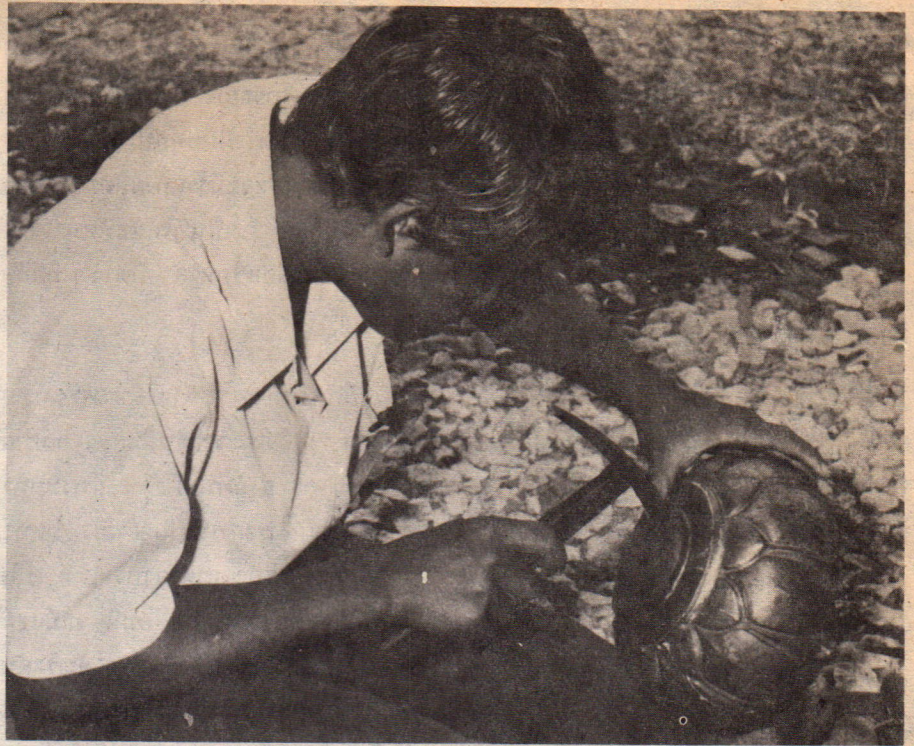
จากผลงานอันทรงประสิทธิผลของโครงการศิลปาชีพพิเศษ ผู้มีจิตศรัทธาจึงร่วมกันทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายเงินโดยเสด็จพระราชกุศลเป็นจำนวนมาก สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถจึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้จัดตั้ง “มูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพพิเศษ” ขึ้นเมื่อวันที่ 21 กรกฎาคม 2519 โดยทรงรับเป็นองค์ประธานกรรมการบริหาร และทรงรับมูลนิธินี้ไว้ในพระบรมราชินูปถัมภ์ด้วย

นับจากนั้นเป็นต้นมา มูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพพิเศษจึงเป็นผู้ดำเนินงานต่อตามหลักการของโครงการศิลปาชีพพิเศษ และได้ขยายงานออกไปอีกอย่างกว้างขวาง เช่น ภาคเหนือ มีการฝึกอบรมการเย็บปักถักร้อย ทอผ้า ปักผ้า ทำไม้แขวนเสื้อ ทำเครื่องประดับเงินและทองของชาวเขา

ภาคอีสาน มีการส่งเสริมการทำไหม ทอผ้ามัดหมี่ ปรับปรุงวิถีการทอและการย้อมสีให้ได้มาตรฐาน และตลาดสำหรับขายผลิตภัณฑ์ให้ด้วย

ภาคกลาง สอนการทำดอกไม้ประดิษฐ์ การถนอมอาหาร การจักสาน การทอและตัดเย็บเสื้อผ้า การปั้นตุ๊กตาชาววัง และการแกะสลักไม้

ภาคใต้ มีการทอผ้า เย็บปักถักร้อย การจักสานด้วยหวาย ไม้ไผ่ และย่านลิเภา สานเสื่อกระจูด และการทำถมทอง เป็นต้น อนึ่ง ในฐานะที่ทรงดำรงตำแหน่งสภานายิกาของสภาภาษาชาติไทย สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงมีพระมหากรุณาธิคุณโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้จัดตั้งศูนย์อพยพของสภาภาษาชาติไทย ที่บ้านเขาล้าน จังหวัดตราด แล้วทรงมีพระราชเสาวนีย์ โปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้

บุคลากรพิเศษส่วนพระองค์ ไปจัดโครงการฝึกอบรมศิลปาชีพพิเศษที่ศูนย์อพยพนี้ด้วย เมื่อว่าผู้อพยพเหล่านี้จะได้นำไปประกอบเป็นอาชีพในถิ่นที่จะไปตั้งรกรากในวันข้างหน้า

โครงการใหม่ที่นาสนใจของมูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพพิเศษ ได้แก่ โครงการจัดตั้งศูนย์ฝึกศิลปาชีพ โดยจะใช้พื้นที่ประมาณ 500 ไร่ ในเขตปฏิรูปที่ดิน อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพื่อเป็นสถานที่ฝึกอบรมให้เกษตรกรในละแวกนั้น มีความรู้ความสามารถในศิลปาชีพตามความเหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น ศิลปาชีพบางประเภทอาจจะเป็นหัตถกรรมในท้องถิ่นนั้น บางประเภทอาจจะนำมาหรือตัดแปลงมาจากท้องถิ่นอื่น

ในบริเวณศูนย์ฝึกศิลปาชีพนี้ จะจัดให้สะอาด ร่มรื่น และสวยงาม มีสวนผลไม้ มีศาลาเอนกประสงค์ โรงฝึกงาน เรือนพัก และสถานที่จำหน่ายผลิตภัณฑ์ศิลปาชีพ คาดว่า จะเปิดดำเนินการได้ในปลายปีนี้

ปัญหาที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งของเกษตรกรก็คือเรื่องการตลาด สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงสนพระทัยปัญหานี้ และทรงรับเป็นพระราชภาระจัดให้มี “ร้านจิตรลดา” ในพระบรมราชินูปถัมภ์ อยู่สี่แห่ง

คือ ร้านจิตรลดา 1 อยู่ที่โอเรียนเต็ล พลาซ่า ใกล้โรงแรมโอเรียนเต็ล กรุงเทพมหานคร ร้านจิตรลดา 2 อยู่ในบริเวณพระบรมมหาราชวัง ร้านจิตรลดา 3 อยู่ที่สวนสามพราน จังหวัดนครปฐม และร้านจิตรลดา 4 อยู่ที่เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี ในไม่ช้านี้ก็จะเปิดร้านจิตรลดา 5 ขึ้นที่สนามบินจังหวัดเชียงใหม่ อีกแห่งหนึ่ง

ผลิตภัณฑ์ที่ได้จากโครงการต่าง ๆ ของมูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพพิเศษนี้ นอกจากจะมีราคาพอสมควรแล้ว แบบที่จัดทำก็ทันสมัย มีมือประดิษฐ์ เห็นแล้วชวนมองไม่เบื่อตา น่าซื้อ ซื้อแล้วก็น่าใช้ ใช้แล้วก็ทนทาน บรรดาเกษตรกรผู้ผลิตสินค้าเหล่านี้ได้ราคาจากการจำหน่ายอย่างงดงาม ส่วนกำไรที่ร้านจิตรลดาได้มา ก็ส่งเข้าสมทบทุนมูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพพิเศษ เพื่อใช้เป็นทุนหมุนเวียนในการซื้อหาเครื่องมือเครื่องใช้ ไปแจกจ่ายให้เปล่าหรือจำหน่ายแก่เกษตรกรในราคาทุน

อนึ่ง เมื่อวันที่ 31 ตุลาคม 2523 สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ก็ได้ทรงมีพระราชดำรัสเกี่ยวกับความก้าวหน้าของการดำเนินงานมูลนิธินี้ พระราชทานให้เป็นความรู้แก่คณะกรรมการบริหาร ของสมาคม

นักประชาสัมพันธ์แห่งประเทศไทย ซึ่งได้เข้าเฝ้าทูลเกล้าฯ ถวายเงินจำนวน 250,160.- บาท โดยเสด็จฯ สมทบทุนมูลนิธิศิลปาชีพพิเศษ ด้วยว่า

เรื่องครูผู้สอนศิลปาชีพต่าง ๆ ขณะนี้การฝึกสอนกำลังก้าวหน้าไปดี มาก ใช้ครูจากในวังบ้างและผู้ชำนาญจากในเมืองต่าง ๆ บ้าง เป็นผู้ฝึกสอนถ่ายทอดให้แก่ผู้สนใจที่จะทำหน้าที่เป็นครูต่อให้แก่ชาวบ้านในท้องถิ่นต่าง ๆ ซึ่งขณะนี้มืออยู่นับร้อย ๆ คน มีทั่วประเทศในทุกภาค ตั้งแต่เหนือจรดใต้ ในการอบรมหรือเมื่อมีผลิตภัณฑ์ผลงานออกมา ก็ส่งขายให้แก่มูลนิธิ นอกจากนี้ยังมีการพระราชทานรางวัลให้แก่ผู้ที่ขยันและมีฝีมือดีเด่น มีการแข่งขันฝีมือกัน เป็นการกระตุ้นให้กำลังใจแก่ผู้เข้ารับการอบรมด้วย เมื่อได้ฝึกงานช่างฝีมือที่เขาสนใจได้ดีแล้ว พวกที่มารับการอบรมอยู่ในกรุงเทพฯ ก็จะกลับไปยังภูมิลำเนาเดิม ประสานงานกับครูท้องถิ่นที่มีอยู่ ประกอบอาชีพช่างฝีมือที่เขาถนัด พร้อมกันนั้นก็ช่วยกันถ่ายทอดวิชาต่อให้แก่ชาวบ้านในท้องถิ่นนั้น ๆ ได้ต่อไปด้วย

ผลิตภัณฑ์ที่ได้จากหมู่บ้านช่างศิลปาชีพพิเศษเหล่านี้ ก็ส่งมาขายทางร้านค้าของมูลนิธิฯ นี้ได้โดยตรง ชาวบ้านมีทางหารายได้ดีขึ้น จึงมีกำลังใจมาก ซึ่งต่อไปคงอาจจัดเป็นหมู่บ้านศิลปาชีพแบบหมู่บ้านสหกรณ์ที่มีอยู่แล้วนั้นได้ ถ้าได้ช่วยกันให้เต็มที่ จะช่วยพัฒนาอาชีพและความเป็นอยู่ของประชาชนได้อย่างดี เป็นประโยชน์ต่อบ้านเมืองเรามากทีเดียว

สมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ ได้ทรงมีพระราชดำรัสถึงเรื่องศูนย์ฝึกศิลปาชีพพิเศษ ที่จะสร้างที่จังหวัดอุตรดิตถ์ด้วย

ว่า จะสร้างให้สวยงามแบบสถาปัตยกรรมไทยสมัยกรุงศรีอยุธยาจะมีโรงช่างขนาดใหญ่ จัดให้มีที่ฝึกงานช่างฝีมือทุกประเภทที่เกี่ยวกับมูลนิธิฯ นี้ และจะมีร้านค้าผลิตภัณฑ์ของศูนย์นี้เอง สำหรับเป็นที่ให้นักศึกษาได้มาชม และเลือกซื้อหาสินค้าต่าง ๆ ที่ผลิตในโครงการนี้ด้วย

เมื่อสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ เสด็จพระราชดำเนินสหรัฐอเมริกาครั้งที่แล้ว พระองค์ท่านก็ได้ทรงมีพระมหากรุณาธิคุณแก่โครงการนี้เป็นอย่างยิ่ง ในการที่ได้ทรงติดต่อเรื่องตลาดต่างประเทศ เป็นผลให้ในราวเดือนธันวาคม ศกนี้ จะมีแขกพิเศษชาวต่างประเทศเป็นบุคคลสำคัญระดับมหาเศรษฐีจำนวนประมาณ 100 คน มาเป็นแขกพิเศษของเมืองไทยเราด้วย ซึ่งถ้าทำให้ลูกค้าระดับมหาเศรษฐีชุดนี้สนใจสินค้าผลงานของศูนย์ศิลปาชีพพิเศษได้ ก็เห็นจะสบายใจในเรื่องตลาดที่จะจำหน่ายผลิตภัณฑ์จากหมู่บ้านศิลปาชีพพิเศษทั้งหลายนั้นได้อย่างแน่นอน

เวลาเกิดภัยพิบัติต่าง ๆ ขึ้นในชนบทที่ขัดสน ชาวบ้านชาวเมืองพวกเราทั้งหลายก็ได้ร่วมกันเสียสละเงินทองจัดหาอาหารและสิ่งจำเป็นในการดำรงชีพ ส่งไปช่วยเหลือกันอย่างเต็มที่ แต่ก็เหมือนกับการดมลงสู่มหาสมุทรแห่งความต้องการ เท่าไร ๆ ก็ไม่ค่อยจะพอ ส่วนการช่วยเหลือด้วยการให้ความรู้ทางด้านศิลปาชีพพิเศษนี้ เราให้เขาเพียงครั้งเดียว เขาก็มีทางที่จะนำความรู้ความสามารถไปประกอบอาชีพเลี้ยงตัวและทำประโยชน์ให้บังเกิดแก่บ้านเมืองได้ดีขึ้นด้วย จึงควรช่วยกันส่งเสริมมูลนิธิศิลปาชีพพิเศษนี้ให้ดีที่สุด

การส่งเสริมศิลปาชีพพิเศษ ตามพระราชดำริในสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ เป็นการส่งเสริมให้ชาวไร่ชาวนา ผู้เปรียบเสมือนกระดูกสันหลังของประเทศ ให้มีอาชีพเสริมนอกฤดูกาลเกษตรกรรม มีรายได้เพิ่มขึ้น พอกินพออยู่ตามอัตภาพ トラบไต่ที่ยังมีชาวไร่ชาวนาที่ยัง

ยากจนข้นแค้นอยู่ การส่งเสริมศิลปาชีพพิเศษก็จะต้องดำเนินงานต่อไปตราบนั้น

แต่มูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพพิเศษจะบรรลุถึงเป้าหมายกว้างขวางเพียงใด ย่อมขึ้นอยู่กับจำนวนครูฝึกและเงินทุนหมุนเวียนเป็นสำคัญ

ในส่วนที่เป็นทุนหมุนเวียนนั้น ถ้าท่านมีเมตตาจิต มุ่งมั่นที่จะได้เห็นชาวไทยอยู่ร่วมกันด้วยความวัฒนาถาวร ขอได้โปรดร่วมมือกันบริจาคทรัพย์ตามกำลังศรัทธาที่มูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพพิเศษของราชเลขาณูการในพระองค์สมเด็จพระบรมราชินีนาถ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน ได้ทุกวันในเวลาราชการ

ศาสนาในบ้านเรา

คุณหญิงสมร ภูมิณรงค์

ความมั่นคงของประเทศชาตินั้น เราเชื่อกันว่าอยู่ที่ความมั่นคงของสามสถาบัน คือ ชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ สถาบันชาติและสถาบันพระมหากษัตริย์นั้นเป็นผู้รับผิดชอบอย่างจริงจัง ทั้งในด้านบุคคลากร และงบประมาณ ส่วนสถาบันศาสนานั้นเป็นสถาบันที่ดำรงอยู่ด้วยความศรัทธาของมวลศาสนิก จึงเป็นสถาบันที่ประณีตละเอียดอ่อน และต้องการความประคับประคองของผู้เกี่ยวข้องทั้งหลาย

ประเทศไทยเป็นประเทศที่ให้เสรีภาพในการนับถือศาสนามาแต่บรรพกาล ยิ่งกว่านั้นเรายังมีพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่ทรงเป็นอัครศาสนูปถัมภก ทรงให้ความร่มเย็นเป็นธรรมแก่ศาสนิกทุกหมู่เหล่า ทรงฝังแน่นอยู่ในดวงจิตของมวลศาสนิก ด้วยความรู้สึกร่วมกันซึ่งในพระมหากษัตริย์คุณอย่างล้นพ้น

ศาสนาในประเทศไทยมีอยู่ 5 ศาสนาใหญ่ ๆ คือ พุทธ อิสลาม คริสต์ พราหมณ์-ฮินดู และซิกข์ มีกรมศาสนาเป็นผู้รับผิดชอบดูแลและให้ความอุปถัมภ์ ให้เงินอุดหนุนบ้างตามสมควร ส่วนความอยู่มั่นอันแท้จริงนั้นยังต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจของมวลศาสนิก ทั้งด้านกำลังกาย กำลังสติปัญญา และกำลังทรัพย์

ประเทศไทยเป็นประเทศที่ประชาชนมีความเคร่งครัดในศาสนาเป็นชีวิตจิตใจ พี่น้องชาวคริสต์พาศุภทรหลานไปโบสถ์ไม่เว้นอาทิตย์ คุณป้าชาวพุทธไม่ขาดตักบาตร คุณอาชาวมุสลิมถึงเวลาละหมาดต้องวางงานที่ทำอยู่ทุกอย่างเพื่อพระเจ้า คุณน้าคุณหลานชาวซิกข์และเพื่อนชาวฮินดูต่างก็มีความมุ่งมั่นเคร่งครัดในพิธีศาสนาของตน เป็นที่น่าอนุโมทนายิ่ง ทุกหมู่บ้านจะมีศาสนสถานประจำ มีวัด โบสถ์ และมัสยิด บางทีก็อยู่ใกล้ ๆ กัน แต่ศาสนิกต่างก็มีความสามัคคีกัน แม้เราจะไม่ได้ร่วมในพิธีกรรมของกัน

และกัน แต่ในด้านคุณธรรมและจิตใจนั้นเรายึดมั่นร่วมกันอย่างแน่นเหนียว

ในกรมศาสนานี้เอง มีกองกองหนึ่งซึ่งทำหน้าที่ให้ความอุปถัมภ์ศาสนาต่าง ๆ และประสานงานระหว่างองค์การศาสนาทั้งหลายให้มีความกลมเกลียวเหนียวแน่นยิ่งขึ้น ประมาณเกือบยี่สิบปีมาแล้ว ได้มีการรวมตัวกันระหว่างศาสนาต่าง ๆ โดยจัดให้มีการทำงานร่วมกัน มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ภายใต้เป้าหมายอันเดียวกัน คือ “ศาสนาเป็นแสงสว่างของชีวิต” นับแต่ปี พ.ศ.2507 เป็นต้นมา กรมการศาสนาบางที่ก็ใช้สถานที่ราชการแห่งอื่น แล้วแต่จะหาได้ ทำให้เกิดความเข้าใจอันดีระหว่างประชาชนที่นับถือศาสนาต่าง ๆ ยิ่งขึ้นอย่างน่าสรรเสริญ

ต่อมาประมาณปี 2518 ทางกรมได้เริ่มจัดการสัมมนาระหว่างศาสนาต่าง ๆ ขึ้น โดยเชิญนักการศาสนาในระดับต่าง ๆ มาร่วมกันใช้หลักการของศาสนาเป็นส่วนช่วย

ให้คำขวัญ “ศาสนาเป็นแสงสว่างของชีวิต” เป็นแสงสว่างที่พร่างพราย เพื่อเอาชนะ อธรรมที่เกิดขึ้นตามความเจริญของวัตถุ และขัดเกลาจิตใจของผู้หลงผิดทั้งหลาย แม้จะเป็นงานที่ทวนกระแส และค่อนข้างยาก และเหน็ดเหนื่อย แต่ทางการและศาสนิก เหล่าต่าง ๆ ต่างก็ใช้ความพยายามอย่างไม่ ลดละ และยิ่งนับวันจะแน่นแฟ้นกลมเกลียว จนปี พ.ศ.2518 ศาสนาต่าง ๆ ได้รวมตัวกัน ขึ้นในรูปกรรมการ เรียกว่า “คณะกรรมการ ประสานงานองค์การศาสนาแห่งประเทศไทย” กรรมการชุดนี้เริ่มขึ้นที่กรมศาสนาและใช้ สถานที่ประชุมที่กรมศาสนาเป็นประจำ ทุกเดือน ทำงานประสานกัน เป็นการแบ่ง เบาภาระของกรมศาสนาด้วย แต่กว่าจะ รวมกันเป็นปึกเป็นแผ่นจริงจึงก็ตกเข้าปี พ.ศ.2520 วัตถุประสงค์ของกรรมการคณะนี้ มีดังนี้

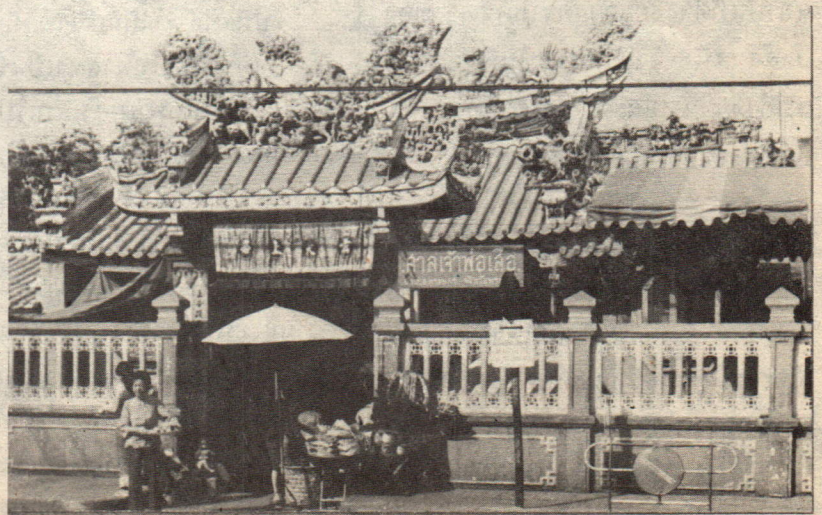
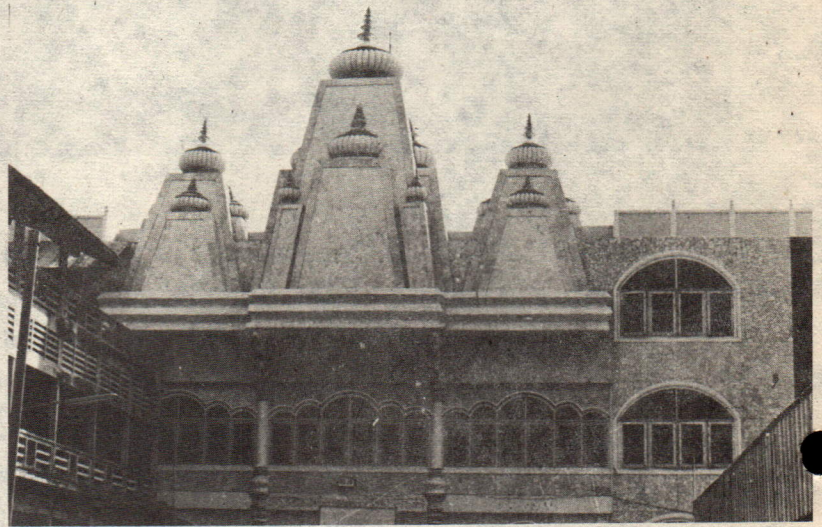
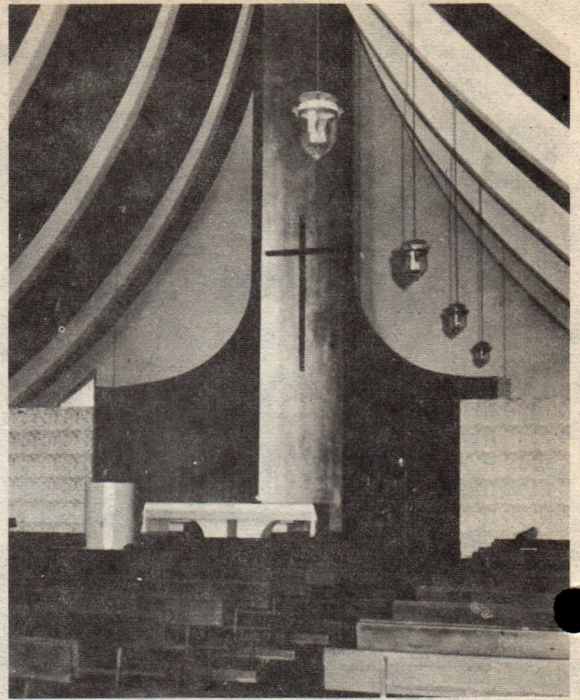
- เพื่อทำหน้าที่เป็นศูนย์ประสาน ระหว่างองค์การศาสนากับราชการ และ ระหว่างองค์การศาสนาด้วยกัน

- เพื่อนำหลักธรรมของทุกศาสนา เป็นประทีปในการอบรมปณิธานให้ดำรงชีพ อยู่ร่วมกันอย่างสันติ

- เพื่อจัดกิจกรรมร่วมกันอันจะก่อให้เกิด ความร่วมมือร่วมใจระหว่างศาสนา

- เพื่อมุ่งแสวงหาและสร้างสรรค วิถีการปฏิบัติร่วมกันในอันที่จะเป็น ประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติ

คณะกรรมการนี้ประกอบด้วยผู้แทน จากทุกศาสนา ๆ ละ 3 คน และให้เลือกตั้ง กันเองเป็นประธาน 1 คน รองประธาน 4 คน มีเลขานุการของคณะ 1 คน และอยู่ ในตำแหน่งคราวละ 2 ปี โอกาสแรกที่ทำข้อ บังคับเสร็จ ก็ได้มีการเลือกตั้งประธานและ รองประธานกันตามข้อบังคับ โดยให้เป็นไป ตามอันดับศาสนาดังนี้คือ พุทธ อิสลาม คริสต์ พราหมณ์ ฮินดู และซิกข์ ฉะนั้นประธาน คนแรกจึงเป็นชาวพุทธ ซึ่งได้แก่คุณบุญยงค์ ว่องวานิช นายกฤษฎาธิกสมาคมแห่ง ประเทศไทยฯ อยู่ในตำแหน่งระหว่างปี 2520-2521 ประธานคนต่อไปจึงเป็นมุสลิม

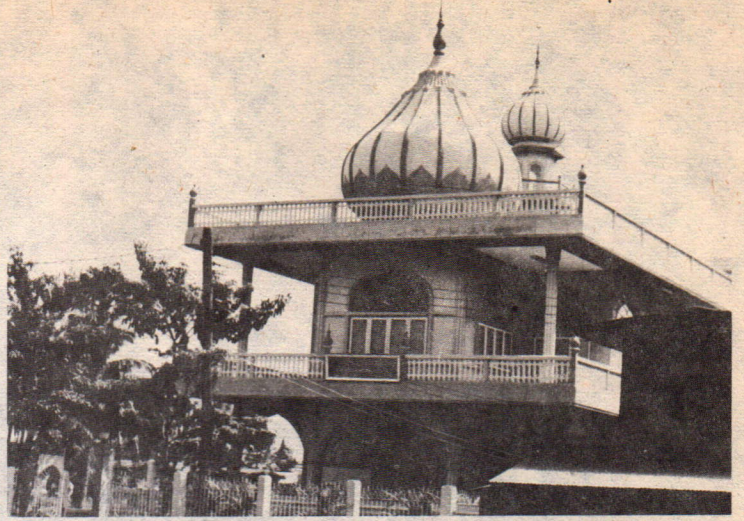

ซึ่งได้แก่ผู้เขียนเอง ดำรงตำแหน่งอยู่จนกระทั่งวันเขียนบทความนี้

การดำเนินงานของคณะกรรมการคณะนี้ได้รับความกรุณาจากกรมการศาสนาเป็นที่ปรึกษา มีเจ้าหน้าที่ของกรมเป็นเลขานุการ และได้รับความอนุเคราะห์จากกรมการศาสนาในด้านค่าใช้จ่ายตามสมควร การดำเนินงานร่วมกันนี้ทำให้เกิดความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ในระหว่างศาสนายเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งยากที่จะหาได้ในประเทศอื่นใด ทั้งนี้ก็เพราะว่าเรามีพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวผู้ประทับอยู่ในดวงใจของประชาชนอยู่แล้วเป็นองค์อัครศาสนูปถัมภก เป็นพระมหากษัตริย์คุณอันหาที่สุดมิได้

งานของคณะกรรมการประสานงานองค์การศาสนาคณะนี้ แม้จะเป็นกรรมการชุดเล็ก ๆ ประกอบด้วยผู้แทนจากองค์การศาสนาต่าง ๆ ซึ่งมีภารกิจ แต่ทุกท่านก็ได้เสียสละเวลามาประชุมมิได้ขาด ที่กรมการศาสนา เป็นเวลาคราวละ 2-3 ชั่วโมง การปรึกษาหารือของเรานั้น บางครั้งก็เป็นปัญหาหนัก และบางครั้งก็เบา ตามจังหวะเหตุการณ์ งานที่สำคัญก็คือ ร่วมกันนำเอาข้อกล่าวหาของศาสนาในทางที่เสื่อมเสียมาปรึกษาหาทางแก้ไข รวมทั้งปัญหาความห่วงใยในสถาบันทั้งสามที่เรารักและหวงแหน และบางครั้งเราก็ไปร่วมกันให้กำลังใจแก่ประสพความทุกข์ เช่น ทหารที่กำลังเจ็บป่วย เขมรอพยพมาพึ่งเรา ทั้งนี้ก็เพราะ จุดประสงค์ของเราก็คือ ความผาสุกของทุกคน และที่สำคัญที่สุดก็คือ การธำรงอยู่ของสถาบันทั้งสามอันเป็นที่รักและหวงแหนของปวงชนชาวไทย

เราเคยเล่าเรื่องความร่วมมือในทางศาสนาให้ชาวต่างประเทศฟัง ว่าเรามีความกลมเกลียวเหนียวแน่น โดยเฉพาะเราได้นำเอาคุณธรรมมาร่วมกันปฏิบัติ และให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน โดยต่างยึดมั่นในเอกลักษณ์ของศาสนา ทำให้เป็นที่แปลกใจของผู้ฟังเป็นอันมาก เพราะแทบจะกล่าวได้ว่า ไม่มีประเทศใดในโลกนี้ที่ชนในชาติต่างเหล่าต่างศาสนาจะรวมกันได้

อย่างแน่นเหนียวเหมือนประเทศไทยของเรา จึงเป็นที่น่าภูมิใจเป็นอย่างมาก

คณะกรรมการประสานงานระหว่างองค์การศาสนาในประเทศไทยมีความมุ่งมั่นอย่างเดียวว่า จะร่วมกันปฏิบัติงานให้เป็นประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติมากที่สุด โดยหวังกุศลที่จะได้รับเป็นสำคัญ เรายินดีที่จะรับใช้ประเทศชาติของเรา เราจะเดินไปสู่ศาสนิกและร่วมกันดำเนินงานทางด้านจิตใจให้เกิดประโยชน์สุขแก่ส่วนรวม และหวังในที่สุดนี้ว่า รัฐบาลจะได้นำศาสนาไปเป็นแสงสว่างในการดำเนินการบริหารประเทศ เพื่อให้การปกครองเป็นไปโดยบริสุทธิ์ยุติธรรม เราจะได้ดำเนินงานของเราให้เป็นไปตามหลักการทางศาสนา และร่วมกันวิงวอนให้ประเทศอันเป็นที่รวมแห่งสถาบันทั้งสาม คือ ชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์จงพัฒนาสถาพร สงบ ร่มเย็น เป็นสุขขั้วนิจนิรันดร

อย่ากลัวศาล

สถิตย์ เล็งไธสง

คนทั่วไปมักจะกลัวศาล เพราะคิดว่าศาลนั้นสั่งลงโทษคนได้ สั่งยึดทรัพย์คนก็ได้ ความจริงศาลไม่มีอะไรน่ากลัวอย่างที่คิดกัน เพราะอำนาจในการสั่งลงโทษหรือยึดทรัพย์คนนั้น ศาลได้มาจากประชาชน ถ้าท่านกลัวศาลก็เท่ากับกลัวตัวของตนเอง ศาลจะลงโทษก็เฉพาะผู้ผิด จะยึดทรัพย์ก็ต่อเมื่อลูกหนี้ไม่ชำระหนี้ตามคำพิพากษา สำหรับผู้สุจริตนั้นศาลให้ความคุ้มครอง คนทั้งหลายจึงเรียกศาลว่า ศาลยุติธรรม

หน้าที่ของศาลก็คือ พิจารณาชี้ขาดตัดสินคดี และบังคับให้การเป็นไปตามคำตัดสินนั้น เช่น ตัดสินให้จำคุกจำเลยก็จะออกหมายจำคุกจำเลยไว้ ตัดสินให้จำเลยชำระหนี้แต่จำเลยไม่ชำระ ก็จะสั่งให้ยึดทรัพย์จำเลยมาขายทอดตลาดชำระหนี้แก่โจทก์ หรือในบางกรณีก็จะสั่งให้จับตัวจำเลยมาขังไว้จนกว่าจะปฏิบัติตามคำพิพากษา ทั้งนี้สุดแท้แต่รูปคดี

คดีนั้นมีสองประเภท คือคดีแพ่งและคดีอาญา คดีอาญาเป็นคดีขอให้ลงโทษจำเลย ส่วนคดีแพ่งนั้นไม่มีโทษ เป็นคดีที่เกี่ยวกับสิทธิของบุคคลตามกฎหมายแพ่ง เช่น ฟ้องขอให้ลูกหนี้ชำระหนี้ ฟ้องให้ลูกหนี้ล้มละลายบางคดีก็ไม่มีข้อพิพาท เช่น คดีร้องขอให้ศาลสั่งตั้งผู้จัดการมรดก หรือขอให้ศาลสั่งให้บุคคลผู้จากถิ่นที่อยู่ไปนาน ๆ เป็นคนสาบสูญ เป็นต้น

เพื่อให้การตัดสินเป็นไปโดยถูกต้องแก่ ศาลยุติธรรมได้ถูกจัดแบ่งไว้เป็น 3 ชั้น คือ ศาลชั้นต้น ซึ่งเป็นศาลเริ่มต้นคดี เมื่อศาลชั้นต้นตัดสินแล้วคู่ความเห็นว่าไม่ถูกต้องก็อาจอุทธรณ์ไปยังศาลอุทธรณ์ และเมื่อศาลอุทธรณ์ตัดสินแล้วคู่ความยังไม่พอใจก็ยังสามารถอุทธรณ์ต่อไปยังศาลสูงสุดที่เรียกว่า ศาลฎีกา ได้อีก และถ้าเป็นคดีอาญา จำเลยซึ่งถูกศาลพิพากษาลงโทษนั้นยังอาจอุทธรณ์ได้ด้วย

ศาลยุติธรรมทั้งหลายเหล่านี้สังกัดอยู่ในกระทรวงยุติธรรม ซึ่งสถาปนาขึ้นเมื่อปี ร.ศ. 110 รวมเอาศาลทั้งหลายมาไว้ในกระทรวงนี้ มีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมเป็นผู้รับผิดชอบในงานธุรการ เช่น การจัดตั้งและการยุบเลิกศาล การจัดหาอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ศาล และผู้พิพากษา ตลอดจนเครื่องมือเครื่องใช้ไม้สอยประจำศาล แต่การพิจารณาตัดสินคดีนั้นเป็นอำนาจของผู้พิพากษาโดยอิสระ ในพระปรมาภิไธยของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

ศาลทหาร

ยังมีศาลที่ควรรู้อีกประเภทหนึ่ง คือศาลทหาร เป็นศาลที่สังกัดอยู่ในกระทรวงกลาโหม มีอำนาจพิจารณาตัดสินคดีอาญาที่ทหารถูกฟ้องว่ากระทำความผิด ไม่มีอำนาจชำระคดีแพ่งเหมือนศาล

พลเรือน และถ้าทหารร่วมกับพลเรือนกระทำผิด เช่น พลทหารแดง ร่วมกับพลเรือนปล้นทรัพย์ พลทหารแดงไม่อยู่ในอำนาจศาลทหาร ต้องขึ้นศาลพลเรือน ศาลทหารไม่มีอำนาจชำระคดีแพ่ง เช่นทหาร เป็นหนี้กันต้องมาฟ้องร้องยังศาลพลเรือน

ศาลทหารมี 3 ชั้น เช่นเดียวกับศาลพลเรือน คือ ศาลทหาร ชั้นต้น ศาลทหารกลาง และ ศาลทหารสูงสุดในเวลาเหตุการณ์บ้าน เมืองปรกติ คู่ความมีสิทธิอุทธรณ์ฎีกาเหมือนกับศาลพลเรือน แต่ ในเวลาคับขันมักจะห้ามอุทธรณ์

ศาลทหารนั้น ปกติไม่มีอำนาจชำระคดีที่พลเรือนกระทำผิด เว้นแต่จะเป็นศาลทหารในยุทธบริเวณที่เรียกว่า ศาลอาญาศึก ศาล อาญาศึกนี้แม้นายแดงนายเขียวซึ่งเป็นพลเรือนกระทำผิดก็มีอำนาจ ตัดสิน

ศาลทหารซึ่งตั้งจากศาลพลเรือน

ในระหว่างปฏิวัติ รัฐประหาร หรือมีการปฏิรูปการปกครอง แผ่นดิน บ้านเมืองอยู่ในภาวะไม่ปรกติ ทางกรมความจำเป็นที่จะต้องกำราบปราบปรามผู้กระทำความผิดบางประเภท ให้มีประสิทธิภาพกว่าในยามปรกติเพื่อควบคุมสถานการณ์ให้อยู่ในความสงบ จึงมักจะมีประกาศให้คดีสำคัญ ๆ อยู่ในอำนาจศาลทหาร แม้พลเรือน เช่น ทิดอ่อน นางวอน ตามี .ยาขมา จะเป็นผู้กระทำความผิด เมื่อ ศาลทหารชั้นต้นตัดสินแล้วก็ให้เป็นอันเด็ดขาดไม่ร้องพิรี้พิไรอุทธรณ์ ฎีกาต่อไป เมื่อคดีเหล่านี้พลเรือนเป็นผู้กระทำความผิด คดีก็ตกดิน ลำพังแต่ศาลทหารที่มีอยู่แล้วตามกรมกองและตามหน่วยทหารนั้น ย่อม จะไม่เพียงพอ และไม่สะดวกที่จะชำระคดีเหล่านี้ ทางกรมจึงต้อง ประกาศแต่งตั้งให้ศาลพลเรือนทั้งหลายซึ่งมีอำนาจชำระคดีเหล่านั้น อยู่เดิม ให้เป็นศาลทหารทำหน้าที่ชำระคดีเหล่านั้นต่อไปจนกว่า เหตุการณ์จะสงบ

ศาลทหารนั้นไม่ว่าจะเป็นประเภทที่แต่งตั้งจากศาลพลเรือน หรือที่มีอยู่เดิม ราษฎรไม่มีอำนาจฟ้องคดีเอง ต้องให้อัยการศาล ทหารเป็นผู้ฟ้องคดีแต่ผู้เดียว สมมุติว่า นายแดง นายดำ และนายเขียว ร่วมกันปล้นทรัพย์ในระหว่างประกาศใช้กฎอัยการศึก คดีนี้อยู่ใน อำนาจศาลทหาร อัยการศาลทหารเท่านั้นมีอำนาจฟ้องบุคคลทั้ง สามนี้ต่อศาล แต่ถ้าคดีนี้เกิดในยามปรกติ ขึ้นศาลพลเรือน ผู้เสียหาย จะร้องทุกข์ให้เจ้าหน้าที่สอบสวนส่งให้พนักงานอัยการฟ้องคดี หรือ ผู้เสียหายจะฟ้องคดีด้วยตนเองก็ได้ ถึงแม้อัยการสั่งไม่ฟ้อง ผู้เสียหาย ก็ยังฟ้องคดีเองได้อยู่ เมื่อศาลชั้นต้นฝ่ายพลเรือนตัดสินแล้ว คู่ความ ยังอุทธรณ์ฎีกาได้อีก แต่ศาลทหารในเวลาไม่ปรกตินั้นมักจะห้าม อุทธรณ์ฎีกา เพราะฉะนั้น เมื่อมีการประกาศใช้กฎอัยการศึกที่ไร คนมักจะหัวใจเต้น ไม่กล้ากระทำความผิดง่าย ๆ ซึ่งเป็นข้อดีอย่างหนึ่ง แต่คนก็ยังคิดถึงศาลพลเรือนอยู่นั่นเอง เพราะราษฎรฟ้องคดีเองก็

ได้ เป็นการหวังอำนาจฝ่ายบ้านเมือง ถึงแม้ว่าอัยการสั่งไม่ฟ้อง ผู้เสียหายยังมีโอกาสฟ้อง เอาตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษเองได้ นอก จากนั้นยังเรียกทรัพย์คืนหรือให้จำเลยชดใช้ค่าเสียหายในทางแพ่งได้ ด้วย แต่ในศาลทหารเรียกทรัพย์คืนไม่ได้ เพราะไม่มีอำนาจชำระ คดีแพ่ง นอกจากนั้นศาลพลเรือนยังอุทธรณ์ฎีกาได้ อันเป็นหลัก ประกันว่า การตัดสินได้กระทำโดยที่ถ้วนถูกต้องหลายขั้นตอน เพราะ ฉะนั้น ศาลทหารประเภทนี้จึงมีอยู่ชั่วคราวระยะเวลาที่เหตุการณ์บ้าน เมืองไม่ปรกติเท่านั้น เมื่อเหตุการณ์ดีขึ้นแล้วทางการก็จะรีบประกาศ ให้คดีประเภทนี้กลับมามีขึ้นอยู่กับศาลพลเรือนตามเดิม เช่น คดีความ ผิดฐานช่องโจร วางเพลิง ล่อลวงหญิง ข่มขืน ฆ่าผู้อื่น ทำร้ายร่างกายบาดเจ็บสาหัส ปล้นทรัพย์ ชิงทรัพย์ และรับของโจรสำคัญ ๆ ซึ่งขึ้นศาลทหารอยู่ตามประกาศของคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ 1 พ.ศ.2519 นั้น ทางรัฐสภาก็ได้ออกกฎหมายให้คดีเหล่านี้ กลับมาขึ้นศาลพลเรือนตั้งแต่วันที่ 27 สิงหาคม 2523 เป็นต้นมา คง เหลือคดีความผิดเกี่ยวกับการกระทำอันเป็นคอมมิวนิสต์เท่านั้นที่ ยังอยู่ในอำนาจศาลทหารเวลานี้

ศาลพลเรือนหรือศาลยุติธรรม

ได้กล่าวมาแล้วว่า ศาลยุติธรรมนั้นมีศาลชั้นต้น ศาลอุทธรณ์ และศาลฎีกา รวม 3 ชั้นด้วยกัน ศาลชั้นต้นกระจายอยู่ทั่วประเทศ ราชอาณาจักร มีเขตอำนาจติดต่อกัน ทั้งนี้เพื่อให้ศาลอยู่ใกล้ประชาชน เป็นความสะดวกแก่ผู้ที่เป็นความและพยานที่จะเดินทางไปศาล เวลา อุทธรณ์ฎีกาก็ให้ยื่นเรื่องต่อศาลชั้นต้น แล้วศาลชั้นต้นจะส่งสำนวน ไปยังศาลอุทธรณ์หรือศาลฎีกาซึ่งอยู่ในกรุงเทพฯ ศาลสูงนั้นมีไว้ เพื่อตรวจตราแก้ไขความบกพร่องของศาลล่าง และในขณะเดียวกัน ก็เป็นผู้หวังรั้งศาลล่างมิให้ตัดสินนอกกลุ่มนอกทาง แต่ไม่ใช่ว่าคู่ความ จะอุทธรณ์ฎีกาได้ทุกคดีไป คดีใดคู่ความจะอุทธรณ์ฎีกาได้บ้างนั้น กฎหมายได้กำหนดไว้อย่างเป็นระเบียบ ประกิดคิดแพ่งที่มีทนายหรื น้อย และคดีอาญาที่ศาลลงโทษจำเลยนิด ๆ หน่อย ๆ มักจะห้าม อุทธรณ์ฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริง แต่คดีแพ่งที่เกี่ยวข้องกรรมสิทธิ์ ในที่ดินบ้านเรือนนั้นอุทธรณ์ฎีกาได้เสมอ เพราะเกี่ยวกับสิทธิของ ราษฎร กฎหมายให้อำนาจไว้เป็นพิเศษ

ศาลชั้นต้นซึ่งมีอยู่ทั่วประเทศนั้นมีหลายชนิดและมีอำนาจ ต่าง ๆ กัน ตามชนิดของศาล คือ

(1) ศาลจังหวัด เป็นศาลที่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดี ทุกตัวบทกฎหมาย ทุกประเภทคดี ไม่ว่าจะเป็นคดีแพ่ง คดีอาญา หรือคดีล้มละลาย และไม่ว่าทนายหรืจะเป็นล้านหรือโทษจะสูงถึง ประหารชีวิตก็ขึ้นศาลจังหวัดได้ มีผู้อุปมาว่าเป็นกระโถนทองพระ โโรง ซึ่งเป็นที่รองรับสารพัดสิ่ง

ศาลจังหวัดนี้มีอยู่ทุกจังหวัด มีเขตอำนาจติดต่อกัน และส่วน

ใหญ่ตั้งอยู่ในตัวเมือง เช่น ศาลจังหวัดปทุมธานีตั้งอยู่ในอำเภอเมืองปทุมธานี เป็นต้น เดิมชื่อว่าศาลเมือง ครั้นต่อมาได้เปลี่ยนชื่อเมืองเป็นจังหวัด ศาลเมืองก็ได้เปลี่ยนชื่อมาเป็นศาลจังหวัดด้วย ศาลเหล่านี้จึงตั้งอยู่ในเมืองหรือในตัวจังหวัด จะได้เป็นศูนย์กลางอำนวยความสะดวกให้แก่ราษฎรในทุกท้องที่อำเภอผู้มาเป็นความ มีบางอำเภออยู่ห่างไกลตัวจังหวัด ไม่สะดวกแก่ราษฎรที่จะเดินทางมาศาลที่อำเภอเมือง ทางการจึงได้จัดตั้งศาลจังหวัดไว้ตามอำเภอซึ่งมีอยู่หลายศาลในเวลานี้ เช่น ศาลจังหวัดมุกดาหารที่อำเภอมุกดาหาร จังหวัดนครพนม เป็นต้น มีชื่อเรียกตามชื่อของอำเภอที่ตั้งศาลนั้น ๆ มีอำนาจในอำเภอนั้นและอำเภอรอบ ๆ ท้องที่ที่ตั้งศาล เช่น ศาลจังหวัดมีนบุรีในกรุงเทพมหานครนี้มีเขตตลอดอำเภอมีนบุรี อำเภอหนองจอกและอำเภอลาดกระบัง ซึ่งเวลานี้เรียกว่าเขต ศาลจังหวัด ซึ่งตั้งอยู่ที่อำเภอ นอกจากนี้ก็มี ศาลจังหวัดเบตง ในจังหวัดยะลา ศาลจังหวัดตะกั่วป่าในจังหวัดพังงา ศาลจังหวัดทุ่งสงและศาลจังหวัดปากพนังในจังหวัดนครศรีธรรมราช ศาลจังหวัดไชยาในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ศาลจังหวัดหลังสวนในจังหวัดชุมพร ศาลจังหวัดธัญบุรีในจังหวัดปทุมธานี ศาลจังหวัดหล่มสักในจังหวัดเพชรบูรณ์ ศาลจังหวัดภูเขียวในจังหวัดชัยภูมิ ศาลจังหวัดแม่สอดในจังหวัดตาก ศาลจังหวัดแม่สะเรียงในจังหวัดแม่ฮ่องสอน ศาลจังหวัดกบินทร์บุรีในจังหวัดปราจีนบุรี นอกจากนี้แล้วเรายังมีศาลจังหวัดเคลื่อนที่คือผู้พิพากษาของศาลจังหวัดพากันเดินทางไปนั่งเป็นศาล ณ ที่ว่าการอำเภอ เพื่อให้ราษฎรในท้องที่อำเภอนั้น ๆ มีความสะดวกในการที่จะมาติดต่อหรือเป็นความกัน เวลามีอยู่หลายแห่ง เช่น ผู้พิพากษาศาลจังหวัดนครราชสีมาไปนั่งเป็นศาล ณ ที่ว่าการอำเภอบัวใหญ่ และที่อำเภอปากช่อง ผู้พิพากษาศาลจังหวัดขอนแก่นไปนั่งที่อำเภอพล ผู้พิพากษาศาลจังหวัดเชียงใหม่ ไปนั่งที่อำเภอฝาง อำเภอแม่เมาะ และอำเภอพร้าว เป็นต้น

(2) ศาลแขวง เป็นศาลที่มีอำนาจชำระความเล็ก ๆ น้อย ๆ คือ คดีอาญามีโทษจำคุกไม่เกิน 3 ปี หรือปรับไม่เกิน 60,000 บาท และคดีแพ่งที่มีทุนทรัพย์ไม่เกิน 10,000 บาท ถ้าเป็นคดีไม่มีทุนทรัพย์เสียเลย เช่น คดีฟ้องหย่า ฟ้องขอให้รับรອງบุตร หรือคดีร้องขอให้ศาลสั่งตั้งผู้จัดการมรดก หรือสั่งให้บุคคลหนึ่งคนใดเป็นคนسابสูญอยู่อย่างนี้ขึ้นศาลแขวงไม่ได้

ศาลแขวงนี้มีอยู่ในบางจังหวัดที่มีประชากรหนาแน่น เพื่อช่วยศาลจังหวัดชำระความเล็ก ๆ น้อย ๆ ให้เสร็จเด็ดขาดไปโดยรวดเร็ว ในต่างจังหวัดมีอยู่เพียง 17 ศาล และในกรุงเทพฯ มี 3 ศาลรวม 20 ศาลด้วยกัน มีวิธีพิจารณาที่รวดเร็วเป็นพิเศษ ถ้าเป็นคดีอาญาพนักงานสอบสวนต้องรีบส่งผู้ต้องหาให้อยู่การฟ้องคดีต่อศาลภายใน 72 ชั่วโมง ถ้าไม่อาจฟ้องได้ภายในเวลาดังกล่าวก็ต้องขออนุญาตศาล ผัดฟ้องยืดเวลาออกไปซึ่งทำได้ภายในเวลา

จำกัด ที่สำคัญก็คือ ถ้าผู้ต้องหารับสารภาพกฎหมายบังคับให้ฟ้องคดีโดยไม่ต้องสอบสวนเหมือนคดีอาญาที่อยู่ในอำนาจศาลจังหวัด นอกจากนั้นกฎหมายยังให้ฟ้องด้วยวาจาและตัดสินด้วยวาจาได้ด้วย จึงเป็นศาลที่มีประโยชน์ในทางคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของบุคคลเป็นอย่างยิ่ง ทางการได้ตระหนักในคุณประโยชน์ของวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวง จึงได้ออกกฎหมายให้ใช้วิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวงในศาลจังหวัดทั่วทุกจังหวัด มีผลตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2521 เป็นต้นมา เวลาคดีเล็ก ๆ น้อย ๆ ได้รับการชำระโดยศาลจังหวัดอย่างมีประสิทธิภาพ ยามมีสิ่งถูกขโมยเขียนหมากอาจจะเดินทางเข้าไปที่ศาลจังหวัด แลกคำฟ้องด้วยวาจาเพื่อให้ศาลเรียกตามผู้ขโมยมาศาลเพื่อพิจารณาลงโทษได้

(3) ศาลแพ่งและศาลอาญา ในกรุงเทพมหานครไม่มีศาลจังหวัด แต่มีศาลแพ่งและศาลอาญาทำหน้าที่แทน โดยสองศาลนี้แบ่งหน้าที่กัน ให้ศาลแพ่งมีอำนาจชำระคดีแพ่งและคดีล้มละลาย ส่วนศาลอาญาชำระคดีอาญากับคดีแพ่งที่เกี่ยวข้องกับคดีอาญา เช่น จะฟ้องเรียกหนี้สิน ฟ้องหย่า ฟ้องขับไล่ ต้องมาฟ้องที่ศาลแพ่ง แต่ถ้าจะฟ้องให้ศาลลงโทษจำเลยต้องไปฟ้องที่ศาลอาญา และถ้าผู้เสียหายมีสิทธิเรียกทรัพย์หรือค่าเสียหายด้วย เช่น ก.ตีศีรษะ ข. ข.มีอำนาจฟ้องคดีอาญาต่อศาลอาญาให้ลงโทษ ก. และฟ้องคดีแพ่งเรียกค่าเสียหายรวมไปกับคดีอาญาที่ศาลอาญาได้ด้วย สองศาลนี้ตั้งอยู่ข้างสนามหลวง กรุงเทพมหานคร อีกไม่กี่วันข้างหน้าทางการจะเปิดทำการศาลแพ่งและศาลอาญารธนบุรี ซึ่งจะทำหน้าที่อย่างเดียวกันกับศาลแพ่งและศาลอาญาฝั่งพระนคร ชำระคดีแพ่ง คดีอาญาและคดีล้มละลายที่เกิดขึ้นทางฝั่งธนบุรี

(4) ศาลคดีเด็กและเยาวชน สำหรับชำระคดีแพ่งและคดีอาญาที่เกี่ยวกับเด็ก (อายุกว่า 7 ไม่เกิน 14 ปี) และเยาวชน (อายุกว่า 14 ไม่ถึง 18 ปี) ซึ่งยังไม่บรรลุนิติภาวะด้วยการสมรส ปัจจุบันมีอยู่เพียง 5 แห่ง คือ ที่กรุงเทพมหานคร สงขลา นครราชสีมา อุบลราชธานี และเชียงใหม่ คาดว่าทางการจะตั้งเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ เพราะเป็นศาลที่ให้ความคุ้มครองเด็กและเยาวชนดีเยี่ยมเป็นพิเศษ ความมุ่งหมายก็คือคุ้มครองประโยชน์และสวัสดิภาพของเด็ก อบรมเด็กที่กระทำการอันกฎหมายบัญญัติว่าเป็นความผิดให้เป็นคนดี โดยเรามีสถานพินิจและคุ้มครองเด็กเป็นผู้ให้ความอบอุ่นแก่เด็กตั้งแต่แรกถูกจับเป็นต้นไป มิให้เด็กไปถูกควบคุมโดยเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองหรือตำรวจซึ่งมักจะปะปนกับผู้ใหญ่ แต่สถานพินิจจะรับตัวเด็กมาควบคุมเอง อาน้ำแต่งตัว แล้วตรวจร่างกายและจิตใจ ถ้ามีโรคภัยอันใดติดตัวมากจะให้การเยียวยารักษา เรามีคุณหมอมือทำหน้าที่นี้โดยไม่ต้องพึ่งที่อื่น ต่อจากนั้นเจ้าหน้าที่ก็จะสอบประวัติประมวลเป็นรายงานเสนอศาลประกอบการพิจารณาคดีนั้น การพิจารณาคดีเด็กจะกระทำในห้องซึ่งจัดให้มีบรรยากาศเหมือนบ้าน มีผู้พิพากษามทบซึ่งเป็น

คนธรรมดาและอย่างน้อยจะต้องเป็นหญิง 1 คน ร่วมหนึ่งพิจารณาด้วย ส่วนเด็กเองก็จะมีที่ปรึกษากฎหมายซึ่งทางศาลจัดให้ ที่ปรึกษากฎหมายนั้นก็ทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยศาลในการที่จะแก้ไขเด็กยิ่งกว่าที่จะให้เด็กรอดพ้นจากการลงโทษ ส่วนโทษนั้นก็ลงอย่างปรานี บางรายอาจจะถูกเขียนบ้าง แล้วทางการจะส่งตัวไปฝึกอบรม ณ สถานฝึกอบรมของสถานพินิจเอง นอกจากอำนาจในทางอาญาแล้วศาลคดีเด็กและเยาวชนยังมีอำนาจชำระคดีแพ่งที่เกี่ยวกับคดีเด็กและเยาวชนอีกด้วย เช่น บิดาใช้อำนาจปกครองบุตรในทางมิชอบ บุตรอาจฟ้องขอถอนอำนาจปกครองที่ศาลคดีเด็กได้ เป็นต้น และสถานพินิจก็มีบทบาทในทางคดีแพ่งเกี่ยวกับเด็กอยู่ไม่น้อย บางรายสถานพินิจอาจทำหน้าที่เป็นผู้กำกับผู้ใช้อำนาจปกครอง ดูแลผลประโยชน์ของเด็ก มิให้บิดามารดาของเด็กใช้ทรัพย์สินของเด็กในทางที่ไม่สมควรก็ได้

(5) ศาลแรงงาน ศาลแรงงานนี้เพิ่งเปิดทำการเมื่อต้นปี พ.ศ.2523 นี้เอง ขณะนี้มีอยู่เพียงศาลแรงงานกลางศาลเดียว ตั้งอยู่ที่แขวงมหาพฤฒาราม เขตบางรัก กรุงเทพมหานคร มีเขตอำนาจตลอดเขตกรุงเทพมหานคร นครปฐม สมุทรสาคร นนทบุรี ปทุมธานี และสมุทรปราการ หมายความว่าคดีเกิดขึ้นในเขตจังหวัดเหล่านี้ อยู่ในอำนาจของศาลแรงงานกลางที่จะชำระ ศาลแรงงานนี้มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีแรงงาน มีวิธีพิจารณาที่รวดเร็วทันอกทันใจ ฟ้องคดีด้วยวาจาก็ได้ คู่ความไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียมศาล ศาลสอบถามพยานเอง ก่อนอื่นศาลจะพูดไกลเกลี่ยหาทางปรองดอง เพื่อให้นายจ้างลูกจ้างได้ทำงานร่วมกันต่อไปด้วยความราบรื่น ศาลแรงงานนี้อุทธรณ์ได้แต่ข้อกฎหมายตรงไปยังศาลฎีกาเลยทีเดียว

บุคคลผู้เกี่ยวข้องกับศาล

ถ้าท่านผู้อ่านไปอยู่ในบริเวณศาล ท่านจะเห็นบุคคลมากมายหลายประเภท ที่แต่งเครื่องแบบสีก็เกือบสำนวนกับเสื้อแพรสีดำ ๆ นั้น เป็นพนักงานอัยการ มีหน้าที่ฟ้องผู้ต้องหาต่อศาล ที่เรียกกันว่าอัยการเอาคนเข้าคุกนั้นแหละ ท่านเหล่านั้นเป็นข้าราชการของกรมอัยการ ไม่ได้สังกัดกระทรวงยุติธรรม เป็นทนายของแผ่นดินที่ทางการจ้างไว้ว่าความให้แก่แผ่นดิน ส่วนใหญ่เป็นความอาญา ส่วนท่านที่แต่งตัวเรียบร้อย ผูกเนคไทสีดำ ๆ เดินเตเร่ไปมาอยู่บนชั้นสองนั้นเป็นผู้พิพากษา ซึ่งทำหน้าที่เป็นศาลทำการพิจารณาพิพากษาคดี ถ้าท่านมาดูที่ศาลคดีเด็กและเยาวชนหรือที่ศาลแรงงาน ท่านจะเห็นผู้พิพากษาอีกประเภทหนึ่ง ซึ่งไม่จำเป็นต้องรู้กฎหมาย เรียกว่าผู้พิพากษาสมทบ ท่านเหล่านี้ช่วยผู้พิพากษารวมดาพิจารณาพิพากษาคดีในศาลทั้งสองนั้น ในศาลคดีเด็กนั้น ผู้พิพากษาสมทบที่ร่วมหนึ่งพิจารณาคดีคนหนึ่งจะต้องเป็นหญิงเสมอไป และถ้าท่านไปดูที่ศาลในสี่จังหวัดภาคใต้ของเรา อันมี สตูล ยะลา นราธิวาส และปัตตานี นั้น ท่านจะเห็นผู้พิพากษาที่เป็นพี่น้องชาวอิสลามเรียก

ว่า ตะโตะยุติธรรม เป็นผู้ร่วมกับผู้พิพากษารวมดาในการพิจารณาพิพากษาคดีเกี่ยวกับครอบครัวและมรดกที่อิสลามศาสนิกเป็นความกัน ผู้ที่นั่งโต๊ะใหญ่ ๆ ชั้นล่างพูดดัง ๆ สั่งเสียมพนักงานศาลคนโน้นคนนี้นั้นคือจำศาล เป็นหัวหน้าฝ่ายธุรการของศาล เป็นจำที่ไม่มียั้งเหมือนตั้งจำตำรวจหรือจำทหาร พวกหนุ่ม ๆ สาว ๆ ที่วิ่งเข้าออกบัลลังก์โน้นบัลลังก์นี้นั้นเรียกว่าเสียมหน้าบัลลังก์ มีหน้าที่ช่วยรักษาความสงบในบริเวณศาล รับใช้ผู้พิพากษา และนำพยานสาบานตนก่อนเบิกความ ผู้ที่นั่งจับเก้าอี้หน้ามีทุกข์ อยู่แถว ๆ ริมไม้ชายคาศาลนั้นเป็นคู่ความกับพยาน คู่ความนั้นอาจเป็นโจทก์คือผู้ฟ้องคดี หรือจำเลยผู้ถูกฟ้องคดีก็ได้ ก่อนขึ้นมาบนศาลก็มักจะซักซ้อมพยานของตนจนแน่ใจว่าพยานจะเบิกความตามที่ตนต้องการ ผู้ที่สวมเสื้อนอกถือกระเป๋าเอกสารกระซิบบอกกระซิบอยู่กับคู่ความและพยานนั้นคือทนายความ เป็นผู้รู้กฎหมาย ได้รับอนุญาตจากเนติบัณฑิตยสภาให้รับจ้างว่าความแทนคู่ความในศาลได้ พวกนี้คู่ความว่าจ้างให้ดำเนินคดีแทนเขาทั้งทางแพ่งและอาญา ด้วยสนนราคามากน้อยต่าง ๆ กันตามแต่คุณภาพ คนที่ถือแผ่นกระดาษแบบฟอร์มหน้าतालอกแล็กเดินกระซิบบอกคนโน้นพูดคนนี้นั้นไม่ได้เป็นอะไรกับศาล แต่เป็นคนมาหากินกับผู้ที่มาติดต่อกับศาล มีฉายาว่า ดินโรงดินศาล พวกนี้อันตรายนัก ทำหน้าที่รีดไถหลอกหลวงคู่ความและผู้ที่มาติดต่อกับขอประกันผู้ต้องหาด้วยเล่ห์เหลี่ยมต่าง ๆ บางทีเขาอาจจะบอกกับท่านว่า เขาจะเข้าหาคนโน้นคนนี้แล้วท่านจะชนะคดี โดยขอเงินสองหมื่นหรือสามหมื่นบาทเป็นค่าตอบแทน บางทีเขาก็จะบอกว่าจะเอาเงินนั้นไปให้ผู้พิพากษา ให้อัยการ ขอท่านอย่าได้ไปเชื่อเขาเป็นอันขาดเชียะ ผู้ที่ถูกควบคุมตัวอยู่ในกรงใต้ถุนศาลนั้นบางคนก็เป็นผู้ต้องหาที่ตำรวจนำมาขอให้ศาลออกหมายขังไว้ในระหว่างสอบสวน ยังไม่ถูกฟ้องเป็นจำเลย แต่บางคนก็ถูกฟ้องแล้ว ผู้ที่ถูกฟ้องแล้วนั้นเราเรียกว่า จำเลย ไม่เรียกว่าผู้ต้องหา ส่วนนายตำรวจที่โค้งคำนับผู้พิพากษาอยู่บนศาลนั้นเป็นพนักงานสอบสวน คือผู้รับคำร้องทุกข์ของราษฎรแล้วรวบรวมพยานหลักฐานในคดีอาญาทำเป็นสำนวนส่งมาให้พนักงานอัยการพิจารณาสั่งฟ้องผู้ต้องหาต่อศาล ท่านเหล่านี้บางทีก็มาฝากขังผู้ต้องหา บางทีก็มาเบิกความเป็นพยานศาล นอกจากนั้นก็มิเสียมพนักงานศาล ซึ่งรวมทั้งเจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ผู้คอยรับใช้ราษฎร

ว่าที่จริงศาลก็มีอะไรน่าสนใจหลาย ๆ อย่างอยู่เหมือนกัน เรา ๆ ท่าน ๆ อาจจะมีสักวันที่จะต้องขึ้นศาลหรือฟังศาล ก็เห็นจะต้องระแวงระวังพวกดินโรงดินศาลไว้ให้ดี อย่าได้ไปหลงเชื่อคารมใครง่าย ๆ ประเดี๋ยวจะถูกหลอกเอาเงิน หากมีความสงสัยให้ไปถามเจ้าหน้าที่ศาล หรือท่านหัวหน้าศาลทันที อีกอย่างหนึ่งควรระวังรองเท่าตะของ ท่านจะหาย เพราะรองเท่าตะที่คนถอดไว้ที่บันไดศาลมีมากมาย เนื่องจากบนศาลนั้นเขาไม่สวมรองเท่าตะกัน □

นักโภชนาการ หรือนักแนะนำการกินดี กล่าวไว้ว่า คนเราต้องกินผักเป็นประจำ เพราะผักมีวิตามิน และแร่ธาตุ มีประโยชน์มากมาย นอกเหนือนี้ แต่ในผักมักจะมีสารที่เป็นพิษคือยาฆ่าแมลงติดอยู่ ทำให้ผู้ที่กินสารนั้นเข้าไปตายโดยผ่อนส่งได้ ในหนังสือแม่บ้าน ได้กล่าวถึงเรื่องผักกับยาฆ่าแมลงไว้ว่า

จากรายงานของสาขาวิจัยวัตถุมีพิษ กรมวิชาการเกษตร ว่าผลการตรวจวิเคราะห์ผักชนิดต่าง ๆ ที่วางขายในท้องตลาดกรุงเทพมหานคร และในส่วนภูมิภาค รวม 1111 ตัวอย่าง พบว่ามียาฆ่าแมลงปะปนอยู่ถึง 716 ตัวอย่าง ผลไม้ 130 ตัวอย่าง พบยาฆ่า

กินผัก หรือกินยาฆ่าแมลง

อุบลรัตน์ เสาวดี

แมลงปะปนอยู่ 60 ตัวอย่าง ถั่วต่าง ๆ 501 ตัวอย่าง พบยาฆ่าแมลงปะปนอยู่ 321 ตัวอย่าง, ปลาสดและเค็ม 177 ตัวอย่าง พบยาฆ่าแมลงปะปนอยู่ 58 ตัวอย่าง, ไข่เป็ด-ไข่ไก่ 49 ตัวอย่าง พบยาฆ่าแมลงปะปนอยู่ 39 ตัวอย่าง, น้ำมันพืชยี่ห้อต่าง ๆ 11 ยี่ห้อ รวม 38 ตัวอย่าง พบ 36 ตัวอย่าง, น้ำมันหมู 9 ตัวอย่าง พบทั้ง 9 ตัวอย่าง, จากหลักฐานข้างต้น มียาฆ่าแมลงปะปนอยู่ด้วยแทบทั้งนั้น

ประเทศไทยกำลังเร่งพัฒนาด้านการเกษตร เพื่อเพิ่มผลผลิตทางการเกษตรให้เพียงพอกับความต้องการภายในประเทศ และมีเหลือส่งไปจำหน่ายยังต่างประเทศ เพื่อนำเงินตราต่างประเทศมาช่วยพัฒนาบ้านเมืองของเราขึ้น ความจำเป็นสิ่งหนึ่งที่จะต้องนำมาใช้ก็คือ “การใช้ยาปราบศัตรูพืช” ในขณะเดียวกัน “ปัญหาเรื่องพิษตกค้างของยาฆ่าแมลง” ในผลิตผลเกษตรกรรมและอาหารก็มีมากขึ้นเป็นเงาตามตัวไปด้วย

ดังนั้น ปัญหาเรื่องยาฆ่าแมลงในผักสดก็มาจากผู้ใช้ยาฆ่าแมลง และผู้ใช้ยาฆ่าแมลงก็คือ เกษตรกรหรือชาวสวนนั่นเอง ถ้าเกษตรกรหรือชาวสวนใช้ยาฆ่าแมลงอย่างถูกต้อง และปฏิบัติตามคำแนะนำของทางราชการอย่างเคร่งครัด ก็จะทำให้ไม่เกิดปัญหานี้ขึ้น หรือถ้าจะเกิดก็เกิดน้อยลง

สาเหตุที่ทำให้ยาฆ่าแมลงปะปนในผักสดมีได้หลายประการคือ

1. ชาวสวนใช้ยาฆ่าแมลงมากเกินไป ความจำเป็น และฟุ่มเฟือยเกินไป กล่าวคือ ในฉลากข้างขวดบอกให้ใช้ประมาณ 1-2 ช้อนแกงต่อน้ำ 1 ปีบ ชาวสวนก็ไม่ปฏิบัติตาม กล่าวคือใช้แล้วจะฆ่าแมลงไม่ตาย ก็เลยใช้เสีย 4-5 ช้อนต่อน้ำ 1 ปีบ และในบางครั้งแมลงยังไม่ทันจะระบด ชาวสวนก็ฉีดยาฆ่าแมลงป้องกันไว้ก่อน การใช้ยาฆ่าแมลงฟุ่มเฟือยแบบนี้ผลิตผลอย่างมาก นอกจากไม่ประหยัดแล้ว ยังทำให้แมลงสามารถดื้อยา

และทำให้เกิดปัญหาเรื่องพิษตกค้างของยาในต้นพืชที่ตัดไปขายตลาดมีมากขึ้นได้อีกด้วย

2. ชาวสวนไม่ทิ้งระยะเวลาการเก็บเกี่ยว หมายความว่า หลังจากใช้ยาฆ่าแมลงฉีดลงบนต้นพืชแล้วปล่อยให้ทิ้งไว้ตามธรรมชาติ ยาฆ่าแมลงจะสลายตัวในต้นพืชได้เอง แต่จะต้องใช้เวลาสักหน่อย ปริมาณยาฆ่าแมลงที่เกาะตามผิวใบจะค่อย ๆ ลดน้อยลงทุกวัน ดังนั้น ถ้าชาวสวนทิ้งระยะเวลาการตัดพืชผักส่งตลาดไว้สัก 3-5 วัน ก็จะช่วยให้มีปริมาณยาฆ่าแมลงปะปนไปกับผักนั้นได้น้อยลงไม่เป็นอันตรายต่อคนที่ซื้อผักนั้นไปรับประทาน

3. ชาวสวนใช้ยาฆ่าแมลงผิดประเภท ตามปกติพืชผักเป็นพืชอายุสั้น ควรใช้ยาฆ่าแมลงประเภทที่ไม่มีฤทธิ์ตกค้างโดยสิ้นเชิง แต่ชาวสวนกลับไปใช้ยาฆ่าแมลงประเภทอื่น ซึ่งมีฤทธิ์ตกค้างนาน หรือบางครั้งชอบผสมยาหลาย ๆ อย่างขึ้นใช้เอง โดยคิดว่าจะสามารถฆ่าแมลงได้ผลดีกว่า ถ้าหากชาวสวนนี้ใช้ยา

ผิด ถึงแม้ว่าจะทิ้งระยะเวลาไป 3-5 วัน จึงตัดพืชผักส่งตลาด ก็จะทำให้มียาฆ่าแมลงปะปนอยู่ในผักปริมาณสูงเช่นกัน เพราะยาที่มีฤทธิ์ตกค้างนาน จะต้องใช้ระยะเวลาในการสลายตัวในพืชนานกว่าพวกที่มีฤทธิ์ตกค้างสั้น

ดังนั้นจึงควรเปลี่ยนวิธีเลือกซื้อผักกันเสียใหม่ โดยเลือกต้นที่มีใบไม่ต้องสวยงามมากนัก จะมีรูพรุน ๆ อยู่บ้างก็ไม่เป็นไร อย่าไปรังเกียจ เพราะรูพรุนไม่ได้บ่งว่าผักสกปรก แต่เป็นเพราะว่ามีแมลงมากะกิน แสดงว่าชาวสวนฉีดยาไม่บ่อยเกินไป เราก็จะได้รับประทานผักที่มียาฆ่าแมลงปะปนอยู่น้อย อันตรายที่ได้รับจากยาฆ่าแมลงก็จะมีน้อยลงไปด้วย สำหรับผักที่กินหัว เช่น หัวผักกาด จะมียาฆ่าแมลงสะสมอยู่มากกว่าผักที่กินใบ

ส่วนการปลูกพืชสวนครัวไว้รับประทานเอง นอกจากจะประหยัดค่าใช้จ่ายแล้ว ยังทำให้ท่านปลอดภัยจากยาฆ่าแมลงได้ดีขึ้นอย่างแน่นอน ถึงแม้ว่าการปลูกพืชสวนครัวจะมีแมลงมารบกวนบ้างก็ตาม เราควรป้องกันกำจัดด้วยวิธีอื่นก่อน เช่นการตัดแต่งกิ่ง การจับแมลงนั้นทำลายด้วยมือ เป็นต้น โดยพยายามหลีกเลี่ยงการใช้ยาฆ่าแมลง แต่ถ้าหลีกเลี่ยงไม่ได้จริงๆ ก็ใช้ยาฆ่าแมลงบ้างเป็นครั้งคราว และสิ่งที่จะลืมเสียไม่ได้ก็คือ จะต้องปฏิบัติตามคำแนะนำในฉลากข้างขวดอย่างเคร่งครัด โดยเฉพาะอย่างยิ่งต้องมีการทิ้งระยะเวลาหลังการฉีดยาไว้ให้ครบเสียก่อนที่จะนำไปรับประทาน สำหรับการปลูกพืชสวนครัว คงไม่สามารถทำได้ทุกครอบครัว โดยเฉพาะครอบครัวที่อยู่ในที่จำกัดจนไม่มี

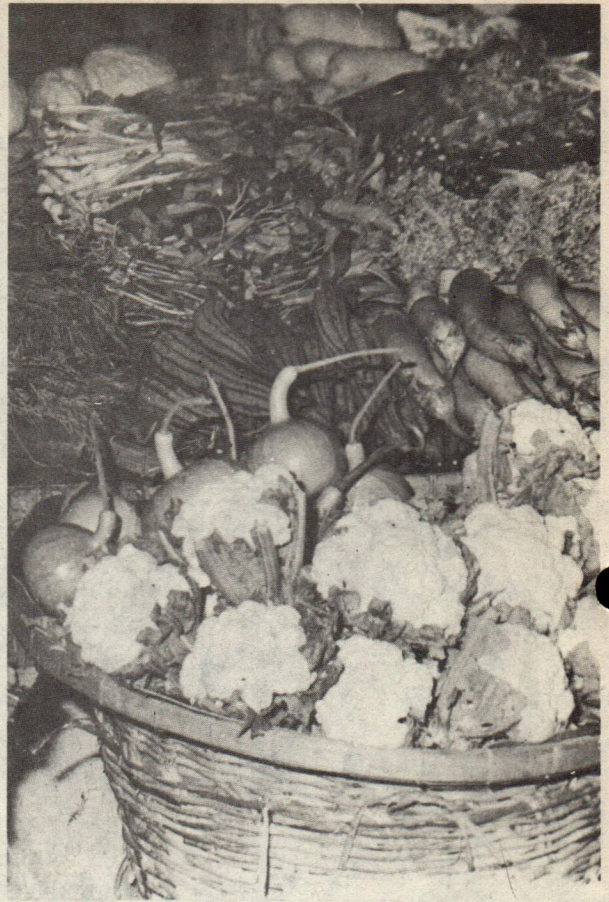
ชีวิตคนเรานั้นมีค่าควรแก่การทะนุถนอม จงอย่ายอมให้สารพิษในยาฆ่าแมลงซึ่งติดในใบพืชผักสดที่ใช้เป็นอาหาร มาบั่นทอนทำลายชีวิตให้ตายแบบผ่อนส่งต่อไปอีกเลย

ที่จะลดต้นไม้ได้แม้แต่ต้นเดียว ถ้าเป็นอย่างนี้ ก็ขอแนะนำอีกวิธีหนึ่ง ซึ่งเป็นวิธีสุดท้าย คือ ควรจะล้างผักอย่างไรจึงจะสะอาดและลดปริมาณยาฆ่าแมลงได้ การล้างผักสดก่อนที่จะนำไปปรุงอาหาร หรือบริโภคโดยตรงนั้น โดยปรกติแม่บ้านจะไม่ค่อยให้ความสนใจมากนัก ที่จริงแล้วการล้างผักด้วยน้ำสะอาดจะช่วยลดปริมาณยาฆ่าแมลงที่เกาะติดมากับผักได้มากเหมือนกัน คือจะลดปริมาณลงได้ประมาณ 12%

ส่วนยาฆ่าแมลงที่ซึมเข้าไปในเนื้อเยื่อของผักแล้วจะล้างด้วยน้ำไม่ออก ควรล้างด้วยน้ำผสมกับด่างทับทิม จะลดปริมาณได้ประมาณ 12-15% หรือการล้างด้วยน้ำผสมผงซักฟอกเพียงเล็กน้อย ก็ยังจะลดปริมาณสารพิษลงได้มากกว่าการล้างด้วยน้ำและน้ำผสมด่างทับทิม ผงซักฟอกจะช่วยล้างส่วนที่เป็นไขมันที่ใบพืชออกมาด้วย แต่เมื่อล้างด้วยวิธีนี้แล้ว จะต้องพยายามล้างผงซักฟอกด้วยน้ำสะอาด จนแน่ใจว่าล้างผงซักฟอกออกหมดแล้ว และการล้างด้วยน้ำยาล้างผักจะลดปริมาณสารพิษได้ประมาณ 25% ถ้าใช้วิธีการต้มผักหรือลวกผักด้วยน้ำร้อน จะลดปริมาณยาฆ่าแมลงสารพิษที่ติดมากับผักได้มากกว่า แต่ถ้าต้มทำเป็นแกงจืด ยาฆ่าแมลงที่ออกมาจากผักก็จะไปปะปนอยู่ในน้ำแกงจืดนั่นเอง

ก็ยังมีอีกวิธีการหนึ่งที่จะแนะนำให้แนะนำ คือ การล้างผักด้วยน้ำโซดา เพราะโซดาจะสามารถลดปริมาณยาฆ่าแมลงได้มากกว่า 50% และถ้าเป็นน้ำโซดาอุ่นจะสามารถลดปริมาณยาฆ่าแมลงที่ติดมากับผักได้เกือบหมด คือประมาณ 90-95%

จากการแนะนำเหล่านี้ เป็นสิ่งที่นำไปใช้กันได้ในชีวิตประจำวัน เพราะอย่างน้อยที่สุดก็สามารถช่วยลดอันตรายจากสารพิษหรือยาฆ่าแมลง ที่ติดมากับผักได้บ้างไม่มากนัก และเป็นวิธีการที่จะช่วยทำให้คุณแม่บ้านทั้งหลาย เพิ่มความระมัดระวังในการนำผักมาปรุงอาหารให้ปลอดภัยขึ้นได้เป็นอย่างดี

จะใช้สอยอย่างไร จึงจะประหยัด

ดร.บุญฤทธิ์ นิงสานนท์

เศรษฐกิจเป็นเรื่องเกี่ยวพันกับชีวิตประจำวันอย่างแยกกันไม่ออก การตัดสินใจด้านเศรษฐกิจเริ่มตั้งแต่มนุษย์เกิดมาในโลก จนกระทั่งตายลง ดังจะเห็นได้ว่า ในการเกิดก็ต้องมีการตัดสินใจว่าจะไปคลอดที่สถานผดุงครรภ์ หรือตามหมอดำแยมาทำคลอด เวลาตายก็ต้องมีการตัดสินใจว่าจะจัดงานศพอย่างไร ใช้จ่ายเงินมากน้อยแค่ไหน ซึ่งเป็นเรื่องที่ต้องตัดสินใจทางเศรษฐกิจทั้งสิ้น

หากพิจารณาในอีกแง่หนึ่ง คนเราตั้งแต่เข้าถึงเข้านอนก็ต้องมีการตัดสินใจที่เกี่ยวข้องกับทางเศรษฐกิจ ไม่ว่าจะเป็นอาหารที่รับประทาน หรือเสื้อผ้าที่นุ่งห่ม ก็ต้องซื้อหาหรือผลิตมาทั้งสิ้น การเดินทางออกนอกบ้าน ไม่ว่าจะใช้รถ เรือ หรือเดินไป ก็เป็นการตัดสินใจด้านกิจกรรมเศรษฐกิจว่า จะใช้จ่ายอย่างไรจึงจะเหมาะสมกับเวลาที่จะใช้ในการเดินทาง หากสามารถประหยัดเวลาก็จะมีเวลาเหลือไปใช้งานอย่างอื่น อันจะเป็นประโยชน์ในการหารายได้หรือผลตอบแทน

มากขึ้น หรือหากประหยัดค่าใช้จ่ายในการเดินทาง ก็จะมีเงินเหลือไปใช้ประโยชน์ด้านอื่นได้เช่นกัน ซึ่งเป็นเรื่องของการตัดสินใจทางเศรษฐกิจ

นอกจากการตัดสินใจในชีวิตประจำวันแล้ว การตัดสินใจที่เกี่ยวข้องกับอนาคตไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของการศึกษาของลูก ในเรื่องของการลงทุน ธุรกิจการค้าที่เกี่ยวข้องกับอนาคต ก็ต้องเกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจ จะให้ลูกเข้าเรียนที่ไหน เรียนสูงแค่ไหน ก็จะต้องใช้จ่ายเงินต่างกันไป จะกู้เงินมาลงทุนจากแหล่งไหน จึงจะเสียดอกเบี้ยน้อยที่สุด การลงทุนทำอะไรจะได้กำไรมากที่สุด การซื้อของเงินเชื่อ หรือจ่ายเงินสด จะมีผลแตกต่างกันอย่างไร การเก็บออมเงินควรจะมีวิธีไหน จึงจะได้ผลตอบแทนสูงสุด สิ่งต่างๆ เหล่านี้ล้วนแล้วแต่เป็นเรื่องที่ต้องมีการตัดสินใจทางเศรษฐกิจทั้งสิ้น

ไม่ว่าจะมองในแง่ไหน ในด้านเศรษฐกิจแล้ว การประหยัด

บทความนี้ ผู้เขียนซึ่งเป็นนักเศรษฐศาสตร์ มุ่งที่จะอธิบายบทบาทและความหมายของเศรษฐกิจ ตลอดจนนโยบายที่จะได้จากวิชาเศรษฐศาสตร์อย่างง่าย เพื่อช่วยแก้ปัญหาเศรษฐกิจในชีวิตประจำวัน ตั้งแต่การตัดสินใจดำเนินชีวิตตามปกติ จนถึงการตัดสินใจที่เกี่ยวข้องกับอนาคต

และประสิทธิภาพ คือประเด็นหัวใจของการตัดสินใจทางเศรษฐกิจ เราจะทำอย่างไรจึงจะให้ผลดีที่สุด ในเวลาสั้นที่สุด การจับจ่ายใช้สอยก็เช่นกัน จะใช้สอยอย่างไรจึงจะประหยัดมากที่สุด แต่เป็นประโยชน์มากที่สุด ทั้งในระยะสั้น ระยะยาว จะซื้อขายอย่างไรจึงจะได้ของที่มีคุณภาพดีและถูกที่สุด

การ ที่ชาวบ้านทุกคนเป็นสมาชิกของประเทศ ทำให้ทุกคนต้องอยู่ใต้กรอบหรือกฎเกณฑ์ที่เป็นข้อจำกัดในการตัดสินใจทางเศรษฐกิจ ในฐานะพลเมืองของประเทศไทย พลเมืองไทยทุกคนมีหน้าที่ต้องเสียภาษีอากร ต้องเคารพสิทธิในกรรมสิทธิ์ที่ดินของเพื่อนบ้าน เป็นต้น นอกจากนี้ ในฐานะที่ประเทศไทยเป็นสมาชิกหนึ่งของสังคมโลก อิทธิพลหรือบทบาทของประเทศอื่นก็ย่อมจะมีส่วนกระทบกระเทือนถึงประเทศไทย และส่งผลต่อเนื่องถึงประชาชนทุกคนในฐานะหน่วยหนึ่งของสังคมไทยอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ และเป็นข้อจำกัดที่รัฐบาลจะต้องคำนึงถึงในการดำเนินการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจที่ประสบอยู่ในปัจจุบันอย่างมาก เนื่องจากปัญหาเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่มีสาเหตุมาจากต่างประเทศแทบทั้งสิ้น เช่น ปัญหาของแพงในปัจจุบัน สืบเนื่องมาจากการขึ้นราคาน้ำมันในตลาดโลก ซึ่งมีผลให้ค่าขนส่งแพงขึ้น และทำให้ของแพงขึ้นอีก การที่จะแก้ไขปัญหาในลักษณะนี้ให้ได้ผลในระบบเศรษฐกิจแบบเสรีนิยม จำเป็นจะต้องอาศัยความร่วมมือจากชาวบ้านเป็นหลัก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการประหยัดการใช้ น้ำมันที่ไม่จำเป็น ดังนั้นการเคลื่อนไหวทางเศรษฐกิจทั้งภายในและภายนอก จึงมีส่วนกำหนดวิถีชีวิตทางเศรษฐกิจของประชาชนแต่ละคนในประเทศ

ความเกี่ยวพันระหว่างเศรษฐกิจส่วนรวมและเศรษฐกิจส่วนตัว ดังกล่าวแล้วข้างต้น ทำให้มีความจำเป็นที่ชาวบ้านจะต้องร่วมมือกับรัฐบาลในการแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจที่ประสบอยู่ ประชาชนทุกคนย่อมต้องการมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดี มีโอกาสได้ศึกษาเล่าเรียนอย่างพอเพียง มีงานที่ดีทำ ได้ผลตอบแทนคุ้มค่าเหนื่อย เวลาเจ็บไข้ได้ป่วยก็มีโอกาสได้รับการรักษาพยาบาล เป็นต้น การที่ประชาชนในประเทศใดจะมีโอกาสบรรลุเป้าหมายในชีวิตข้างต้นได้แค่ไหนอย่างไร ขึ้นอยู่กับว่าชาวบ้านกับรัฐบาลจะร่วมมือกันแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจได้เป็นผลสำเร็จเพียงไร

การที่จะให้ชาวบ้านโดยทั่วไปได้มีส่วนร่วมมือกับรัฐบาลในการแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจนั้น จำเป็นที่จะต้องให้ความรู้และข้อเท็จจริงเกี่ยวกับปัญหาเศรษฐกิจต่าง ๆ แก่ชาวบ้านอย่างทั่วถึงและถูกต้อง เพื่อจะส่งเสริมให้ชาวบ้านมีโอกาสในการที่จะริเริ่ม สร้างสรรค์ มีบทบาทในการสนับสนุนรัฐบาลในการดำเนินนโยบายทางเศรษฐกิจ ซึ่งเป็นส่วนสำคัญของระบบเศรษฐกิจเสรีนิยม ภายใต้การปกครองระบอบประชาธิปไตยที่เป็นอยู่ในปัจจุบันนี้

ตัวอย่างการตัดสินใจทางเศรษฐกิจที่ 1

นาย ก. จะเดินทางไปธุระในเมือง ซึ่งไปได้ 3 ทาง คือ ทางบก ทางเรือ และเดินไป โดยมีระยะเวลาและค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปกลับต่างกันดังนี้ :

	ด้วยรถ	ด้วยเรือ	เดินไป
ค่าโดยสาร ไป/กลับ	20 บาท	40 บาท	ไม่เสียเงิน
ใช้เวลา ไป/กลับ	2 ชั่วโมง	1 ชั่วโมง	8 ชั่วโมง

จะเห็นได้ว่า หากเปรียบเทียบระหว่างการเดินทางทั้ง 3 ประเภท นาย ก. จะประหยัดเวลาและประหยัดเงินได้เป็นสัดส่วนต่าง ๆ กัน ดังนี้คือ

	ประหยัดเวลา	ประหยัดเงิน
เปรียบเทียบ รถ/เรือ		
ทางบก	—	20 บาท
ทางเรือ	1 ชั่วโมง	—
เปรียบเทียบ รถ/เดิน		
ทางบก	6 ชั่วโมง	—
เดินไป	—	20 บาท
เปรียบเทียบ เรือ/เดิน		
ทางเรือ	7 ชั่วโมง	—
เดินไป	—	40 บาท

ถ้า นาย ก. อยู่ว่าง ๆ การเดินทางไปกลับโดยเดินไป จะประหยัดเงินให้ นาย ก. ได้ 20-40 บาท สุดแต่ที่ว่า หากไม่เดินไปแล้ว นาย ก. จะเลือกเดินทางไปโดยวิธีอะไร

แต่ถ้าหากว่า นาย ข. มาจ้างนาย ก. ไปขุดดินยกร่องที่บ้าน นาย ข. โดยให้ค่าจ้างชั่วโมงละ 10 บาท การตัดสินใจว่า จะเดินทางไปทางใด อาจพิจารณาได้จากตารางข้างล่างนี้

	เวลาว่างที่จะมา รับจ้างนาย ข.	รายได้	ค่าเดินทาง	รายได้สุทธิ
เดินไป	ไม่มี	-	-	-
ไป/กลับ ทางบก	6 ชั่วโมง	60 บาท	20 บาท	40 บาท
ไป/กลับ ทางเรือ	7 ชั่วโมง	70 บาท	40 บาท	30 บาท

จะเห็นได้ว่า หากนาย ก. เดินไป แม้จะประหยัดเงินได้ดังกล่าวแล้ว แต่ก็ขาดรายได้ที่อาจได้จากการรับจ้าง นาย ข. ดังนั้นหากนาย ก. อยากรายได้ การที่จะตัดสินใจเลือกวิธีการเดินทางที่จะถูกหลักเศรษฐกิจมากที่สุด จะพิจารณาได้จากว่า การเดินทางไป/กลับโดยรถ จะประหยัดเวลาได้ 6 ชั่วโมง จะรับจ้างนาย ข. ได้ชั่วโมงละ 10 บาท ได้รายได้ทั้งสิ้น 60 บาท เมื่อหักค่าเดินทาง 20 บาท คงเหลือรายได้สุทธิของ นาย ก. 40 บาท แต่หากเดินทางไป/กลับ โดยเรือ นาย ก. จะประหยัดเวลาได้ 7 ชั่วโมง มารับจ้างนาย ข. ได้ชั่วโมงละ 10 บาท ได้รายได้ทั้งสิ้น 70 บาท แต่เมื่อหักค่าเดินทางด้วยเรือ 40 บาท ออกแล้ว จะเหลือเงินรายได้สุทธิเพียง 30 บาท ดังนั้นการเดินทางโดยทางรถ จึงจะมีผลตอบแทนสูงสุด

ตัวอย่างการตัดสินใจทางเศรษฐกิจที่ 2

นาย ก. และ นาย ข. เป็นเพื่อนบ้านกัน มีที่ดินคนละ 10 ไร่ นาย ก. เป็นคนแข็งแรง นาย ข. เป็นคนอ่อนแอ เจ็บไข้ตลอดเวลา นาย ก. ปลูกข้าวในที่ดินทั้ง 10 ไร่เต็มแล้ว แต่นาย ข. มีแรงทำได้แค่ 5 ไร่ ทั้งอีก 5 ไร่ก็ร้างว่างเปล่าอยู่ นาย ก. เห็นนาย ข. มีที่ดินว่างอยู่ 5 ไร่ คิดจะไปเพาะปลูกในที่นาย ข. แต่จะไปทำเปล่า ๆ ไม่ได้ เนื่องจากในระบบเศรษฐกิจเสรีนิยมแบบของประเทศไทยนั้น ประชาชนมีสิทธิมีกรรมสิทธิ์ในที่ดินของตน ดังนั้น นาย ก. ต้องไปขอเช่าที่ดินของ นาย ข. ในการตัดสินใจจะเช่าที่ของ นาย ข. ดีหรือไม่นั้น นาย ก. อาจพิจารณาได้จากตารางข้างล่างนี้

รายการต่อไร่	จำนวนเงิน (บาท)
รายได้จากการเพาะปลูกในที่ นาย ข. ต่อไร่	2,000
ต้นทุนในการเพาะปลูก (ค่าเมล็ดพันธุ์ ค่าปุ๋ย ค่ายาปราบศัตรูพืช ค่าเครื่องมือ ฯลฯ)	1,500
กำไรเบื้องต้น	500
ค่าเช่าที่ดิน นาย ข.	300
กำไรสุทธิ	200

นาย ก. จะเช่าที่ดินนาย ข. หรือไม่นั้น จึงขึ้นอยู่กับว่า กำไรสุทธิต่อไปของนาย ก. ที่ได้ 200 บาทต่อไร่นั้น จะคุ้มค่าน้อยและค่าเสียหายหากเพาะปลูกไม่ได้ผลหรือไม่ แต่ถ้าค่าเช่า นาย ข. สูงขึ้นมาเป็น 400-500 บาทต่อไร่ นาย ก. ก็ย่อมจะไม่สามารถเช่าที่นาย ข. ได้ หรือนาย ข. ตกลงแบ่งผลได้คนละครึ่ง (ค่าเช่าเป็น 1,000 บาท) หากนาย ก. ยังไปเช่าที่นาย ข. นาย ก. ก็จะเป็นฝ่ายขาดทุน

ตัวอย่างการตัดสินใจทางเศรษฐกิจที่ 3

นาย ก.เป็นเกษตรกร ตัดสินใจจะลงทุนปลูกพืช จะปลูกพืชอะไรจึงจะได้รับผลตอบแทนสูงสุด นาย ก.จะคิดได้จากต้นทุนและผลตอบแทนของพืชแต่ละชนิด ดังนี้

(บาท)

	พืชชนิดที่ 1	พืชชนิดที่ 2	พืชชนิดที่ 3
1. ต้นทุนในการผลิต			
1.1 ค่าแรง (คิดวันละ 30 บาท)			
- ค่าเตรียมดิน	(3 วัน) 150	(6 วัน) 180	(9 วัน) 270
- ค่าแรงในการปลูก	(4 วัน) 120	(8 วัน) 240	(15 วัน) 450
- ค่าแรงในการดูแลรักษา	(10 วัน) 300	35 วัน) 1,050	(50 วัน) 1,500
- ค่าแรงในการเก็บรักษา	(5 วัน) 150	(15 วัน) 450	(20 วัน) 600
1.2 ค่าวัสดุ			
- ค่าเมล็ดพันธุ์	100	200	400
- ค่าปุ๋ย	300	500	600
- ค่ายาฆ่าแมลง	300	600	900
- ค่าเครื่องมือเกษตร (จอบ เสียม น้ำมัน)	150	200	250
1.3 ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ			
- ค่าตั้งบรรจุกีบห่อ	150	300	450
- ค่าขนส่ง	150	300	500
- ค่าดอกเบี้ย เงินกู้มาลงทุน	50	60	120
- ค่าเช่าที่ดิน	200	200	200
- ค่าเสื่อมราคาเครื่องมือ (20% ต่อปี)	30	40	50
- ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ	20	40	50
รวมค่าใช้จ่ายทั้งสิ้น	2,170	4,380	6,240

	พืชชนิดที่ 1	พืชชนิดที่ 2	พืชชนิดที่ 3
2. รายได้			
2.1 ผลผลิตที่ได้ต่อปี (กก.)	500	1,000	1,200
- จำนวนครั้งที่เก็บเกี่ยวได้ต่อปี	(1)	(2)	(3)
- ปริมาณผลผลิตที่เก็บเกี่ยวได้ต่อครั้ง	(500)	(500)	(400)
2.2 ราคาขาย ต่อ กก. (บาท)	10	8	7
2.3 รายได้ทั้งหมด (บาท)	5,000	8,000	8,400
หัก ค่าใช้จ่ายทั้งสิ้น	-2,170	-4,380	-6,240
2.4 คงเหลือ รายได้สุทธิ	2,830	3,620	2,160

จะเห็นได้ว่า แม้อัตราผลตอบแทนต่อ กก. ของพืชชนิดที่สองจะต่ำกว่าพืชชนิดแรก ซึ่งขายได้เพียง 8 บาทต่อ กก. เมื่อเทียบกับพืชชนิดแรก 10 บาทต่อ กก. หรือจะเก็บเกี่ยวได้เพียงปีละ 2 ครั้ง เมื่อเทียบกับพืชชนิดที่สามซึ่งเก็บเกี่ยวได้ถึงปีละ 3 ครั้ง แต่เมื่อพิจารณาถึงค่าใช้จ่ายทั้งหมด และหักออกจากรายได้ทั้งหมดแล้ว พืชชนิดที่สองจะทำการรายได้ให้ นาย ก. มากกว่าพืชชนิดที่หนึ่ง หรือพืชชนิดที่สาม

ทั้งนี้ โดยยังไม่ได้นำถึงระยะเวลาในการเก็บเกี่ยวของแต่ละพืช ซึ่งหากระยะเวลาในการเก็บเกี่ยวสั้น ก็จะช่วยให้นาย ก. มีเวลาว่างเหลือที่จะมาทำงานอย่างอื่น เพื่อหารายได้เพิ่มเติม ซึ่งจะต้องพิจารณาว่า รายได้ที่ได้เพิ่มเติมนั้นจะช่วยให้การตัดสินใจปลูกพืชชนิดต่าง ๆ เปลี่ยนแปลงไปหรือไม่ นอกจากนั้น หากระยะเวลาในการเก็บเกี่ยวสั้น ก็จะได้รายได้มาก่อน ซึ่งการได้เงินมาเร็วก็ย่อมจะเป็นประโยชน์ต่อ นาย ก. มากกว่า

ตัวอย่างการตัดสินใจทางเศรษฐกิจที่ 4

นาย ก. จะตัดสินใจปลูกพืช อย่างไม่อย่างหนึ่งในพืช 3 ชนิด ซึ่งมีจำนวนการเก็บเกี่ยว และระยะเวลาการเก็บเกี่ยวแตกต่างกัน ดังนี้

	พืชชนิดที่ 1	พืชชนิดที่ 2	พืชชนิดที่ 3
1. จำนวนการเก็บเกี่ยว (ครั้ง)	1	2	3
2. ระยะเวลาในการเก็บเกี่ยว แต่ละครั้ง (วัน)	120	60	40
3. ระยะเวลาทั้งสิ้น (วัน)	120	120	120
4. ค่าใช้จ่ายต่อการเก็บเกี่ยว (บาท)	1,000	900	1,100
5. ค่าใช้จ่ายทั้งสิ้น (จำนวนการเก็บเกี่ยว ⁽¹⁾ × ค่า ใช้จ่ายต่อการเก็บเกี่ยว ⁽⁴⁾)	1,000	1,800	3,300
6. รายได้ทั้งสิ้น	6,530	6,600	8,790
7. รายได้สุทธิ (รายได้ทั้งสิ้น ⁽⁵⁾ - ค่าใช้จ่าย ทั้งสิ้น ⁽⁶⁾)	5,530	4,800	5,490
8. รายได้สุทธิต่อการเก็บเกี่ยว (รายได้สุทธิ ⁽⁷⁾ ÷ จำนวนการ เก็บเกี่ยว ⁽¹⁾)	5,530	2,400	1,830

การเปรียบเทียบเงินที่ได้จากการขายผลผลิตระหว่างพืชชนิดที่หนึ่ง สอง และสาม ในด้านรายได้สุทธิ จะพบว่า ในระยะเวลาที่เท่ากันคือ 120 วัน พืชชนิดที่ 1 จะทำรายได้ให้มากที่สุด คือ 5,530 บาท ในขณะที่พืชชนิดที่สองทำรายได้ให้ 4,800 บาท และพืชชนิดที่สามทำรายได้ให้ 5,490 บาท

ถ้าดูเพียงเท่านี้ ก็จะคิดว่าการปลูกพืชชนิดที่หนึ่งจะทำเงินให้มากที่สุด แต่การดูรายได้ที่เป็นตัวเงิน โดยที่ยังไม่ได้คิดว่าจะได้เงินมาช้าหรือเร็วนั้น อาจจะทำให้ขาดกำไรไปเพราะเงิน 1 บาทที่ได้ในวันนี้จะมีค่ามากกว่าเงิน 1 บาทที่ได้ในอีก 60 วัน หรือ 120 วัน ข้างหน้า ถ้าได้เงินมาเร็ว นาย ก.จะสามารถหารายได้จากเงินที่ได้มานั้น โดยนำไปฝากธนาคารซึ่งจะได้ดอกเบี้ยร้อยละ 12 ต่อปี (ฝากประจำ) ถ้าจะดูในแง่นี้จะเห็นได้ว่าพืชชนิดที่หนึ่ง จะต้องใช้เวลาในการเพาะปลูกถึง 120 วัน กว่าจะได้เงินมา พืชชนิดที่สองใช้เวลา 60 วัน และพืชชนิดที่สาม ใช้เวลา 40 วัน การที่อายุการเพาะปลูกพืชชนิดที่สาม ใช้เวลาสั้น จะช่วยให้ผู้เพาะปลูกได้เก็บเกี่ยวและได้เงินในเวลาอันสั้น การที่ได้เงินมาเร็ว จะช่วยให้เงินนั้นมีค่ามากขึ้น เพราะหากนำเงินฝากธนาคารเงินนั้นจะงอกเงยได้ดอกเบี้ยเพิ่มขึ้นอยู่ตลอดเวลา หากจะดูรายได้ในเวลาต่าง ๆ กัน อาจดูได้จากตารางข้างล่างนี้

วันที่เริ่มเพาะปลูก

วันที่ 40

วันที่ 60

วันที่ 80

วันที่ 120

รวมรายได้

พืชชนิดที่ 1	พืชชนิดที่ 2		พืชชนิดที่ 3		
	เก็บเกี่ยว หนึ่งครั้ง	เก็บเกี่ยว ครั้งที่ 1	เก็บเกี่ยว ครั้งที่ 2	เก็บเกี่ยว ครั้งที่ 1	เก็บเกี่ยว ครั้งที่ 2
			1,830		
	2,400		บวกดอกเบีย 12% ต่อปี	1,830	
	บวกดอกเบีย 12% ต่อปี 43.20 บ. เป็นเงิน		43.92 บ. เป็นเงิน	บวกดอกเบีย 21.96 บ. เป็นเงิน	
5,530	2,443.20	2,400	1,873.92	1,851.96	1,830
	$(2,443.20 + 2,400) =$ 4,843.20 บาท		$(1,873.92 + 1,851.96 + 1,830) =$ 5,555.88 บาท		

หากดูจากระยะเวลาที่ได้เงินประกอบด้วย โดยคิดดอกเบีย
ของเงินร้อยละ 12 ต่อปี จะเห็นได้ว่าพืชชนิดที่สาม ซึ่งถ้ามองเฉพาะ
รายได้เป็นตัวเงิน จะได้น้อยกว่าพืชชนิดที่หนึ่ง คือ ได้เพียง 5,490 บาท
เมื่อเทียบกับพืชชนิดที่หนึ่ง ซึ่งได้ 5,530 บาท หรือได้น้อยกว่า 40
บาท

แต่ถ้ามองไปถึงว่าพืชชนิดที่สามสามารถทำเงินให้ผู้เพาะปลูก
ได้รวดเร็วกว่า คือใช้เวลาเพียง 40 วัน ในขณะที่พืชชนิดที่หนึ่ง ใช้
เวลาถึง 120 วัน พืชชนิดที่สามกลับจะทำรายได้สูงกว่าพืชชนิดที่หนึ่ง
โดยมีเหตุผลดังนี้

พืชชนิดที่หนึ่งทำรายได้ 5,530 บาท ในวันที่ 120 จากวัน
เพาะปลูก

พืชชนิดที่สาม ทำรายได้ให้ 1,830 บาท ในวันที่ 40 จากการ
เก็บเกี่ยวครั้งที่ 1 อีก 1,830 บาท ในวันที่ 80 ในการเก็บเกี่ยวครั้งที่ 2
และอีก 1,830 บาท ในวันที่ 120 ในการเก็บเกี่ยวครั้งที่ 3 ถ้าคิดดอกเบีย
ร้อยละ 12 ต่อปีแล้ว เงินได้ 1,830 บาท ในวันที่ 40 บวกดอกเบีย
ตั้งแต่วันที่ 40-120 อีก 43.92 บาท เป็นเงิน 1,873.92 บาท เงิน 1,830
บาท ที่ได้ในวันที่ 80 บวกดอกเบียระหว่างวันที่ 80-120 อีก 21.96
บาท จะเป็นเงิน 1,851.96 บาท ซึ่งเมื่อรวมเงิน 1,873.92 บาท
(จากการเก็บเกี่ยวครั้งที่หนึ่ง) กับ 1,851.96 บาท (จากการเก็บเกี่ยว
ครั้งที่สอง) และ 1,830 บาท (จากการเก็บเกี่ยวครั้งที่สาม) เข้าด้วยกัน
แล้ว จะเป็นรายได้จากพืชชนิดที่สามในวันที่ 120 เป็นเงินทั้งสิ้น
5,555.88 บาท ซึ่งเมื่อเทียบกับรายได้พืชชนิดที่หนึ่ง ซึ่งได้ 5,530 บาท
ในวันที่ 120 แต่จะสูงกว่า 25.88 บาท

จะเห็นได้ว่า หากคำนึงถึงค่าของเงินที่จะเพิ่มหากได้เร็ว หรือ
ลดหากได้ช้าแล้ว พืชชนิดที่สามจะให้รายได้ที่แท้จริงแก่ นาย ก.
มากกว่าชนิดที่หนึ่ง

ไผ่

ไผ่เอนกประสงค์

ชากริต จุลกะเสวี

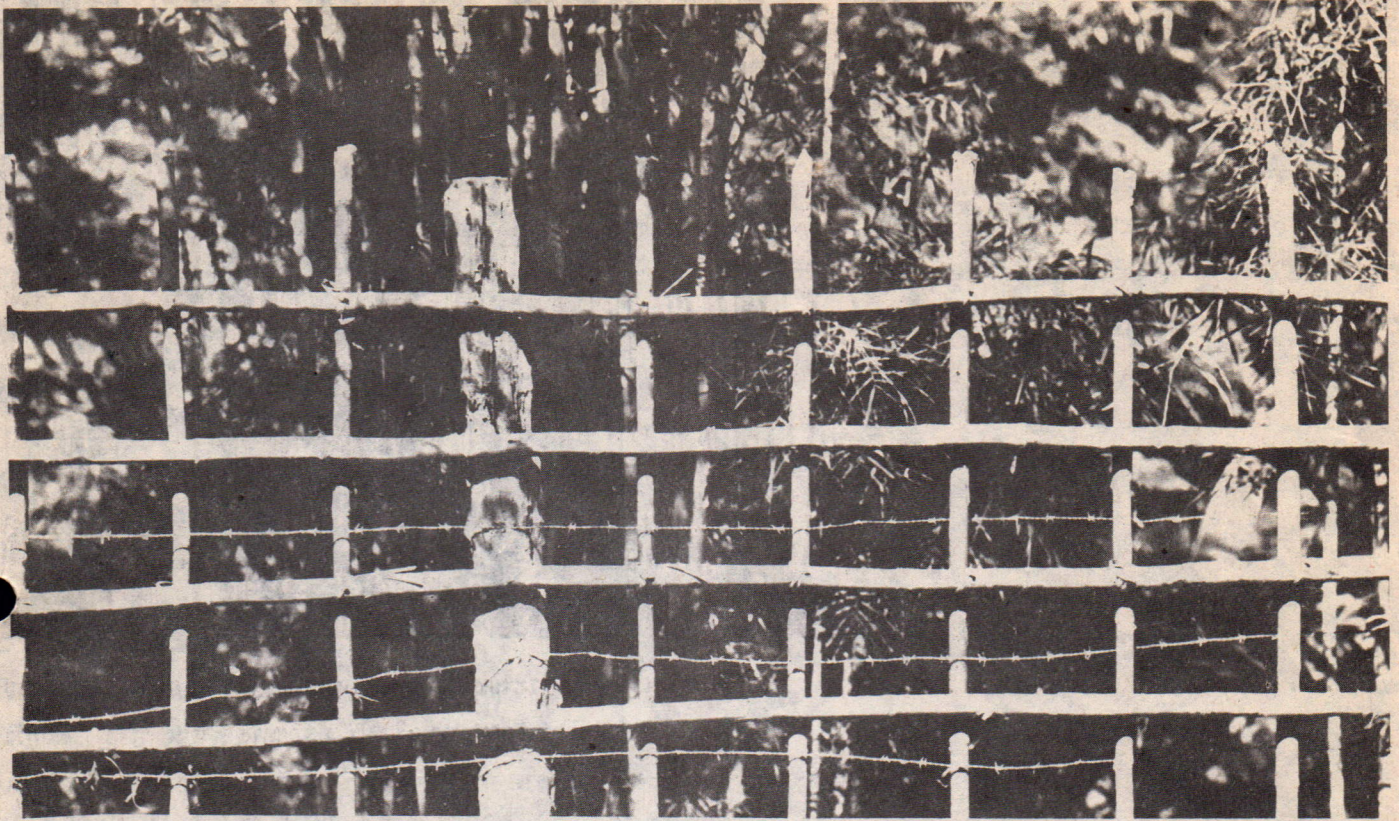
ถ้าจะถามว่าต้นอะไรเอ๋ย เป็นต้นไม้ที่อยู่ในตระกูลเดียวกับหญ้า ลำต้นกลวงเป็นปล้อง ๆ มีเสี้ยนเป็นเส้นตรงจากโคนถึงปลายยอดยาวที่สุดในโลก ?

คำตอบก็คงจะมีตรงเป็นเสียงเดียวกันว่า ก็ “ต้นไผ่” ยังไงละท่าน

ถูกต้องครับ ก็ต้นไผ่ไม้พื้นเมืองของไทยเรานี่เองแหละ

ต้นไผ่ เป็นพืชที่อยู่ในตระกูลหญ้า (Gramineae) ก็จริง แต่เป็นหญ้าที่ต้นค่อนข้างจะใหญ่โต และมีลำต้นขนาดต่าง ๆ กันไป ในเมืองเรานั้นไผ่เล็กที่สุดเห็นจะได้แก่ ไผ่ไผ่แจ้ ซึ่งมีขนาดเท่าก้านไม้ขีดไฟ ที่ใหญ่ที่สุดก็คือ ไผ่ไผ่หก มีขนาดโตเส้นผ่าศูนย์กลางถึง 10 กว่านิ้ว ที่มีลำต้นสูงขนาดตึก 2-3 ชั้นก็ยังมี ไผ่ไผ่เป็นต้นไม้พื้นเมืองเขตร้อนที่คนไทยเรารู้จักดี ทางกรมป่าไม้ได้เคยรายงานไว้ว่า ไผ่ไผ่มีกำเนิดก่อนพวกหญ้า ดังนั้นจึงควรยกฐานะไผ่ไผ่ขึ้นเป็นอีกวงศ์หนึ่งต่างหาก เรียกว่าวงศ์ Bambuseae ไผ่ที่พบอยู่ในโลกเรามีถึง 47 สกุล ประมาณ 1,250 ชนิด ปัจจุบันไผ่ที่เป็นไม้พื้นเมืองของไทยเรามีอยู่ 12 สกุล ประมาณ 50 ชนิด มีขึ้นอยู่ทั่วไปในทุกภาคของประเทศไทย มีทั้งไผ่ที่ปลูกกันขึ้นตามบ้าน ตามสวน และไผ่ที่มีขึ้นอยู่เองในป่าเขาตามธรรมชาติ โดยที่คนเราไม่ได้ช่วยปลูกสร้างมันขึ้นมาเลย มีแต่ตัดมาใช้ประโยชน์

เมืองไทยเราก็มี “ไผ่” ชนิด ๆ ของโลกอยู่มากมาย สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างเอนกประสงค์ ทั้งใช้ในการก่อสร้างบ้านเรือน ทำเครื่องใช้สอย ใช้ทำเยื่อกระดาษ ใช้ในการเกษตร ใช้ทำที่ใส่ผ้า ตลอดจนใช้เป็นอาหารก็ได้ยกคอีกด้วย แทบจะไม่มีอะไรปลูกง่ายเท่าไผ่ แต่ปัจจุบันมีไผ่เหลืออยู่น้อยเต็มที ในป็นี่จึงควรที่ประชาชนทั้งหลาย จะได้ช่วยกันปลูกไผ่เพิ่มเติมกันขึ้นไว้ แม้เพียงบ้านละต้นสองต้นก็ยิ่งดี ผลเอ๋ย ไผ่ก็ไผ่ต้นนั้นก็กลายเป็นกอใหญ่ ให้ทั้งความร่มรื่นและประโยชน์ได้อย่างคุ้มค่า

ไผ่ เป็นพืชที่มีคุณสมบัติพิเศษอีกอย่างหนึ่ง นั่นคือมันสามารถเติบโตได้รวดเร็วอย่างน่าอัศจรรย์ใจเขียวละ แถมยังทนทานต่อความแห้งแล้งได้ดีพอใช้ สามารถขยายพันธุ์ได้ทั้งจากหน่อ ง่า เมล็ด และจากตาที่อยู่บนข้อปล้องแก่อายุราว 1 ปีขึ้นไปของไผ่นั้นเอง ซึ่งนำเอามาตัด ปักชำขึ้นได้ง่ายดีอีกด้วย จึงขยายพันธุ์ได้สะดวกและรวดเร็วมาก

ไม้ไผ่ที่พบเห็นและรู้จักกันดีทั่วไปในป่าและในชนบทของเรา พวกต้นเล็ก ๆ ก็ได้แก่ ไผ่เพ็ก ไผ่จืด ไผ่แจ้ พวกที่ใช้ทำเชือกได้ก็มีพวก ไผ่เลื้อย ไผ่ดลาน ส่วนไผ่ต้นโต ๆ ก็เห็นจะได้แก่ ไผ่ป่า ไผ่หนาม ไผ่บง ไผ่ชาง ไผ่สีสุก ไผ่หอม ไผ่เหี้ยะพวกนี้เอาไม้ทั้งลำมาทำประโยชน์ต่างๆ ได้ดี เช่น ทำแพ ทำไม้ ก่อสร้างชั่วคราว ฯลฯ ไผ่หก หรือ ไม้หก มีลำต้นโตมาก ใช้ทำกระบอกลำธารน้ำ หรือใช้มุงหลังคาแทนกระเบื้อง ใช้ทำฟากกันผาผนังห้อง ได้แผ่นโตกว่าไผ่อื่น ๆ ทั้งสิ้น นอกจากนี้ก็ยังมีพวก ไผ่หอม ไผ่ลำมะลอก ไผ่ตง ไผ่ชางคอย ไผ่เขี้ยว ไผ่ข้าวหลาม เหล่านี้เป็นต้น ส่วนที่ใช้เป็นไม้ประดับก็ได้แก่พวก ไผ่เลี้ยง ไผ่รวก ไผ่หลอดหลอย ไผ่ซี่ ไผ่น้ำเต้า และไผ่เหลือง เป็นต้น

ก็อย่างที่ว่า ต้นไผ่ขยายพันธุ์ได้ง่าย ปลูกขึ้นง่าย เติบโตได้เร็ว ปลูกเอาไว้ตลอด ๆ เพียง 2-3 ปีเท่านั้น ก็เป็นกอใหญ่ ให้ต้นให้หน่อ ใช้ประโยชน์ได้แล้ว ไผ่เป็นต้นไม้ที่ขึ้นง่ายตายยาก ทั้งนี้เพราะมีการแตกหน่อเกิดต้นใหม่ทดแทนได้ทุก ๆ ปี เหมาะสำหรับปลูกเป็นแนวบังลมให้แก่สวนผลไม้ หรือจะปลูกเป็นรั้วไว้ก็ได้ดี แต่ต้อง

ระวังหน่อย ถ้าผล่อ ๆ ปล่อยให้เพียงไม่กี่ปี อาจจะถูกปลูกล้ำที่คนอื่นที่อยู่ติดกันนั้นได้โดยไม่รู้ตัว ต้นไผ่มักขึ้นอยู่เป็นกอใหญ่ ๆ มีรากจำนวนมาก จึงช่วยป้องกันการชะล้างของผิวดินเวลาน้ำท่วมได้ดี และสามารถยึดพื้นดินชายฝั่งน้ำลำคลอง ช่วยลดการพังทลายของตลิ่งหรือชายฝั่งน้ำนั้นได้ดีมาก

โดยเฉพาะหน่อไม้ไผ่ ถ้าเราไม่ขูดเอามากินเสียก่อน ปล่อยให้มันโตต่อไป ลำต้นไผ่ก็จะเติบโตสูงขึ้นรวดเร็ว ผล่อไม่เท่าไร ลำต้นไผ่นั้นก็จะโตเต็มที่ ยิ่งต้นไผ่แก่ มีกอใหญ่และมีอาหารสะสมให้แก่รากที่งอกได้มาก ลำต้นนั้นก็จะโตวันโตคืน เป็นลำเปราสูงสง่าขึ้นได้รวดเร็วมาก

ประโยชน์ของไม้ไผ่มีอยู่เป็นอันมาก ประสงค์ คือใช้ได้สารพัดอย่าง สมัยบรรพบุรุษของพวกเราสมัยโบราณ ท่านก็ใช้ไม้ไผ่นี้แหละ ปลูกสร้างที่พักอาศัย ทำเครื่องใช้ไม้สอย เครื่องประดับ เครื่องดนตรี ทำอาวุธ และใช้เป็นอาหารกินมานานเนแล้ว ก็สุดแต่จะเลือกใช้กันให้เหมาะสม ทั้งนี้เพราะว่าทั้งต้น ใบ หน่อ และรากของไผ่ ก็สามารถเอามาใช้ประโยชน์ได้ดีทั้งนั้น

ลำต้นไผ่ นอกจากจะใช้ในการก่อสร้างต่างๆ แล้ว ยังเอาไปใช้ทำเยื่อกระดาษได้ดี ด้วยมีเส้นใยเนื้อไม้ยาวมาก ในเมืองไทยเราก็มีโรงงานทำเยื่อกระดาษจากเยื่อไม้ไผ่อยู่ที่จังหวัดกาญจนบุรี ดินแดนซึ่งมีป่าไม้ไผ่รวกอยู่อุดมสมบูรณ์มาก

นอกจากการใช้ไม้ไผ่ผลิตเส้นใยกระดาษแล้ว ยังมีภรรนำเอา

ต้นไผ่ไปใช้ประโยชน์ทางอุตสาหกรรมในครัวเรือนได้อีกมากมายหลายชนิด การจักสานทำเครื่องใช้ไม้สอยต่าง ๆ เช่น กระจุง ตะกร้า ชะลอม กระจาด กระจัง ที่นั่งข้าว ที่ใส่ข้าว ฯลฯ ที่ทำเครื่องใช้ในครัวก็มีมากมายหลายอย่าง ที่ทำเป็นเชิงเป็นภาชนะใส่พืชผลต่าง ๆ ในการขนส่งไกล ๆ ก็ใช้ได้ดี นอกจากนี้ยังมีการนำไม้ไผ่ไปทำเสาบ้าน ฝาบ้าน ทำม่าน ทำโต๊ะ เตี้ยนอน ทำไม้คาน ทำรางน้ำ ทำที่มุงหลังคา ทำแปงกบวบ เหล่านี้ได้เป็นอย่างดีอีกด้วย แม้แต่ทำเสอากาศสูงขนาด 70-80 ฟุต ให้ทหารช่างแบกคนเดียวก็ยังใช้ในสนามได้สะดวกมาก แถมไม่เป็นสนิมอีกด้วย

ส่วนประกอบของไม้ไผ่ นอกจากลำต้นก็ได้แก่ ใบไผ่ แขนงไผ่ และหน่อไม้ไผ่ ใบไผ่ นั้นใช้ห่อขนมบางอย่าง และใช้ส่วนประกอบในการจักสาน เช่น ใช้ทำหมวกก็ได้ แขนงปลายใบ ใช้ทำไม้กวาดลานบ้าน สำหรับ หน่อไม้ นั้น โดยทั่วไปก็รู้จักกันดีอยู่แล้วว่า ใช้ทำอาหารได้ดีมาก มีรสอร่อย ขายได้ราคาดี ไม่ว่าจะเป็หน่อไม้ต้ม หน่อไม้เผา หน่อไม้ดอง หน่อไม้สด อย่างเช่นหน่อไม้ฝรั่งก็ขายได้ราคาดี ด้วยมีคนนิยมกินกันมาก เรียกว่าเป็นอาหารประจำตามภัตตาคารร้านค้าทั่วไปในขณะนี้

อย่าทำเป็นเล่นไป “ไผ่” ก็เป็นไม้เอกลักษณ์ของคนไทยเราอย่างหนึ่งเหมือนกันนะจะบอกให้

เมื่อเป็นเช่นนี้ ไผ่ จึงกลายเป็นไม้ที่ให้ประโยชน์ได้เอนกประสงค์ และมีค่าควรแก่การสนใจปลูกรักษาขยายพันธุ์ไว้ใช้ประโยชน์กันให้มาก ๆ ขึ้นต่อไปด้วยก็จะดีแน่ จากการศึกษาที่คนเรานิยมใช้ไม้ไผ่ทำอะไรต่อมิอะไรใช้ประโยชน์ได้ดีดังกล่าวแล้ว และประกอบกับมีการตัดไม้ทำลายป่ากันมากขึ้นด้วย จึงทำให้ปริมาณไม้ไผ่ในป่าของเรามีจำนวนลดลจรวดเร็วมาก อย่างเช่นในภาคเหนือบางเขต ชาวไร่ชาวนา

ผลไม้ ต้องการใช้ไม้ไผ่ทำแข่ง ทำชะลอม เป็นจำนวนปีละมากมาย
อย่างเช่นที่ลำพูน เชียงใหม่ แต่ไม้ไผ่ในเขตเหล่านี้ถูกทำลายลงมาก
แล้ว มีเหลือไม้พอใช้ ต้องเที่ยวไปซื้อหามาจากเขตอื่นไกล ๆ มาใช้
แทน ต้องสิ้นเปลืองค่าขนส่ง เพิ่มต้นทุนการผลิตขึ้นไปอีกโดยไม่
สมควรเลย แม้ทางด้านการประกอบอุตสาหกรรมเครื่องจัก สारก็
เช่นกัน การขาดแคลนไม้ไผ่ในท้องถิ่นได้กลายเป็นปัญหาสำคัญ
ยิ่งขึ้นไปในปัจจุบัน

จากการที่ความต้องการใช้ไม้ไผ่มีเพิ่มสูงขึ้น ในขณะที่ปริมาณ
ไม้ไผ่ในบ้านเมืองเรากลับลดลงเช่นนี้ จึงสมควรที่พี่น้องประชาชน
ทั้งหลาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในชนบททั่วประเทศ ควรจะได้ร่วมมือ
ร่วมใจกัน เร่งปลูกต้นไม้ไว้ใช้สอยกันให้มาก ๆ ทุกครัวเรือน บ้านไหน
พอจะมีที่ว่างหัวไร่ปลายนาอยู่บ้าง ก็ควรปลูกต้นไม้ไว้ จะปลูกไม้เลื้อย
หรือไม้รวก ไม้ตง ฯลฯ ก็เลือกเอาให้เหมาะ เพื่อประโยชน์ของ
ตนเอง จะขายหรือทำเครื่องใช้ไม้สอยอะไรก็ได้ตามแต่จะต้องการ
จะได้มีหน่อไม้ไว้ใช้เป็นอาหารพิเศษ เพื่อลดค่าครองชีพให้ผู้ปลูก
ได้อย่างดีอีกด้วย

ถึงจะไม่ทำอะไรให้เป็นเงินเป็นทองกันโดยตรง แม้เพียงแต่
ร่วมเงาของต้นไม้ ก็ยังมีประโยชน์ช่วยเสริมความงามของทิวทัศน์ เป็น
ร่มเงาได้ดีในยามร้อน ความงามของใบไม้หรือพุ่มไม้ จะช่วยให้ชมแล้ว
สบายใจได้อย่างดี ส่วนใบ ดอก และเมล็ดไม้ที่ร่วงหล่นปนโคลนดิน
ที่โคนกอไม้ นาน ๆ เข้าก็จะกลายเป็นดินขุยไม้ มีคุณสมบัติร่วน โปร่ง
เบา ใช้ประโยชน์ในการเพาะปลูกพืชพิเศษบางอย่างได้อย่างดีอีกด้วย

ไม้ เป็นไม้ที่ปลูกได้ง่ายกว่าต้นไม้ทั้งหลาย ถ้าปลูกโดยใช้ปล้อง
กิ่งตัดหรือโดยใช้เหง้าไม้โดยตรงที่ชำไว้ 1 ปีแล้ว เรื่องหลุมปลูกก็ไม่
ต้องพิถีพิถันอะไร ขุดดินลึกราว 2 คืบ วางกิ่งไม้ลงปลูกให้เอน

ประมาณ 45-70 องศา เพื่อให้ลำต้นใหม่ซึ่งเกิดจากตาที่ข้อปล้อง
ใฝ่โคนกิ่งพันธุ์นั้น จะโค้งงอเติบโตตั้งขึ้นตรงขึ้นมาได้สมบูรณ์ดี
ระยะห่างจัดตามความเหมาะสม ปลูกแล้วควรกลบโคนให้แน่น กะ
กลบดินแล้วยังมีที่ว่างปากหลุมไว้สักหน่อยก็จะดี จะได้กลบพูนโคน
ภายหลังได้สะดวก ต้นใฝ่ของเราจะมั่นคง ทนแรงลมได้ดีขึ้น อย่า
ลืมปักหลักผูกยึดกิ่งที่ปลูกไว้ให้ติดด้วย ในระยะแรกเห็นจะต้องให้น้ำช่วย
การเจริญเติบโตตามสมควร ดังนั้นถ้าจะให้ดีแล้ว เราควรปลูกตั้งแต่
เริ่มต้นฤดูฝน จะประหยัดแรงงานได้ดีกว่าช่วงเวลาอื่น

สำหรับการปลูกใฝ่ตงนั้นเห็นจะต้องพิถีพิถันสักหน่อย เพราะ
ต้องการจะเอาหน่ออ่อน ๆ ของใฝ่ตงมาใช้เป็นอาหาร จึงจำเป็นต้องเตรียม
ดินในหลุมปลูกให้ดีเป็นพิเศษ ระยะห่างระหว่างต้นประมาณ 6-10
เมตร ดินเลวปลูกดี ดินดีก็ปลูกห่างไปหน่อยก็ได้ ซุดหลุมปลูกกว้างราว
50 ซม. ลึก 50 ซม. หาเศษไม้ใบหญ้าคลุมรองกันหลุม ใส่ปุ๋ยมูลวัว
มูลควายเก่า ๆ ที่หาได้ลงไปด้วยมาก ๆ หน่อก็งอกดี ขึ้นบนเสียดินดีเคล้า
ลงไปให้ทั่วแล้วจึงวางกิ่งพันธุ์ปลูกลงไปให้อยู่ตรงกลางหลุมเอียงให้ถูก
วิธีเพื่อให้ต้นใหม่ท่อนั้นเติบโตได้ตรงดี เอาดินชั้นบนผิวดินจาก
บริเวณข้าง ๆ หลุมนั้น ลงกลบรอบโคนกิ่งปลูก กดให้แน่นพอสมควร
แล้วเอาเศษไม้ใบหญ้าคลุมโคนรักษาความชุ่มชื้นไว้แล้ว อย่าลืมปัก
หลักยึดให้มั่นคงด้วย ให้น้ำช่วยบ้างในระยะแรก ๆ เมื่อกิ่งขึ้นมาแข็งแรงดี
แล้วจึงปล่อยให้ ต้องรู้จักหาปุ๋ยมูลสัตว์ใส่รอบโคนต้นให้บ้างปีละครั้งสอง
ครั้ง ถ้าแล้งจืดก็ควรหาน้ำช่วยบ้างตามความจำเป็น ควรหว่านพืช
ตระกูลถั่วให้ขึ้นคลุมดินแปลงใฝ่ตงไว้ด้วยก็จะยิ่งดี เพียง 2-3 ปี ต้นใฝ่
นั้นก็จะมีลำต้นเพิ่มมากขึ้นเป็นกอใหญ่ พอที่จะเริ่มตัดหน่อเอามาใช้
ประโยชน์ได้แล้ว ปีแรก ๆ ต้องใจแข็งหน่อย อย่าย่นใจไปตัดหน่อ ซุดแรก ๆ
มากินเสียก่อนละ เพราะถ้าตัดก็จะทำให้การเติบโตเป็นกอใหญ่มีได้ช้า
ลง เสียเวลาเปล่า ๆ สู้อดเปรี้ยวไว้กินหวานกันดีกว่า

พูดถึงเรื่องหน่อไม้ใฝ่ตงนี้แล้ว เราก็คงจะได้รู้จักกันไว้สักนิด
ด้วยว่า ในปัจจุบันนี้เขานิยมปลูกพันธุ์อะไรกันบ้าง

ใฝ่ตง มีอยู่หลายพันธุ์ ต้องรู้จักเลือกปลูกให้เหมาะสมกับเป้า
หมาย เพราะบางพันธุ์ เช่น **ใฝ่ตงหม้อ** และ **ใฝ่ตงเขี้ยว** ซึ่งมีใบ
ใหญ่ ลำต้นสีเขียวเข้ม ตั้งตรงสูงปรา ขนาคอกจะเล็กกว่าใฝ่ตงบางเล็ก
น้อย ทั้งสองพันธุ์นี้เหมาะสำหรับใช้ประโยชน์จากลำต้น เพราะให้หน่อ
ไม่คอก สู้พวก**ใฝ่ตงดำ** **ใฝ่ตงลาย** และ**ใฝ่ตงจีน** ไม่ได้เพราะพวก

เหล่านี้นอกจากให้หน่อคอก มีขนาดใหญ่ ได้น้ำหนักมากแล้ว หน่อไม้
สดพันธุ์เหล่านี้ยังมีกลิ่นหอมรสหวานกรอบ อร่อย ตลาดต้องการซื้อ
มากเชียวละ

ใฝ่ตงดำ กูเหมือนจะได้รับความนิยมมากที่สุด ให้หน่อคอกที่สุด
ออกหน่อได้หลายรุ่น และมีระยะการออกหน่อได้ยาวนานตลอดฤดูฝน
หน่อไม้ใฝ่ตงพันธุ์นี้จะมีสีน้ำตาลปนดำ ใบจะสั้นและเล็กกว่าใฝ่ตงหม้อ

ใฝ่ตงลาย ก็คล้ายกับใฝ่ตงดำ แต่กาบของหน่อจะมีลายขาวปน
เทาแทรกสลับกับสีน้ำตาลปนดำเป็นพันธุ์ที่ตีมาก ลักษณะต่าง ๆ คล้าย
กับใฝ่ตงดำมากที่สุด

ส่วน**ใฝ่ตงจีน** หรือ**ใฝ่ตงกลาง**นั้น นิยมว่าเป็นต้นพันธุ์เดิม ๆ
ของใฝ่ตงดำ มีผู้นำมาจากเมืองจีนปลูกให้ต้นโต หน่อคอกดี สีออกเทา ๆ
ปนดำ แต่คุณสมบัติต่าง ๆ นั้น เคียงสู้ใฝ่ตงลายไม่ได้ แต่ก็ยังอยู่ในความ
นิยมมากเช่นกัน และขนาดของหน่อออกจะเล็กกว่าหน่อไม้ใฝ่ตงดำ

ใฝ่ตงที่ปลูกเพื่อขายหน่อ นั้น ควรอยู่ในทำเลที่มีน้ำพอจะให้ความ
ชุ่มชื้น ช่วยในระยะที่ต้องการได้เพียงพอก็จะดี

การตัดหน่อไม้ นั้น มักจะตัดกันในตอนเช้าตรู่ นำออกไปขาย
ตลาดได้สด ๆ และอุ้มน้ำมีความชื้นสูงมีน้ำหนักดี การตัดต้องใช้มีด
คมและต้องอาศัยความชำนาญสักหน่อย มิฉะนั้นตัดแล้วหน่ออาจ
เสียหาย เช่นถ้าตัดลึกไปนัก ก็อาจไปถูกตาที่ติดกับแกนต้นข้างเคียง
ที่จะเกิดหน่อช่วงต่อไป ทำให้เสียหายได้ หรือตัดไม่ดีก็อาจเสีย
ราคาไปได้เหมือนกัน ชาวสวนใฝ่ตงมักจะเตือนนักปลูกใหม่ ๆ เสมอ
ว่า หน่อเล็ก ๆ ที่เรียกว่า **หน่อตีนเต่า** คือหน่อที่เกิดห่างจากต้น มัก
จะไม่สมบูรณ์ ไม่ควรเลี้ยงไว้ ควรตัดทิ้งออกไปเสียดีกว่า

วิธีบำรุงหรือเร่งให้ได้หน่อไม้ใฝ่ตงที่มีคุณภาพดีเป็นพิเศษ
กว่าปกติ นั้น นอกจากการบำรุงโดยให้ปุ๋ยมูลสัตว์และให้น้ำอย่าง
เพียงพอแล้ว เมื่อเกิดหน่อขึ้นมาก็ให้ชะดินฉาบบ้วน ๆ จากบริเวณ
ใกล้ ๆ นั้นเอาไปพูนพอกหน่อไม้ที่เพิ่งงอกโผล่พื้นดินนั้นให้มี
พอกให้สูงสัก 1 คอก ก็จะได้หน่อไม้ที่สดอวบโต มีรสหวานกรอบ
น่าซื้อกว่าปกติมาก

อีกวิธีหนึ่งที่พบว่าชาวสวนใฝ่ตงนิยมทำกันอยู่ ก็คือหาปื๊บกัน
ทะเลที่ไม่ได้ใช้อะไรแล้ว เอาไปครอบหน่อที่เพิ่งเกิดใหม่ ๆ นั้น
แล้วเอาขี้เถ้ากลบดำ ๆ นั้นแหละใส่อัดลงไปในปี๊บให้เต็ม พอหน่อไม้
โตสูงจะพันขอบบนปี๊บนั้นก็ตัดออกขายได้จะได้ราคาดีมาก

อาชีพทุกอย่างก็ต้องอาศัยกลเม็ดเด็ดพราย ช่วยเสริมกันอย่าง
นี้แหละ เพื่อช่วยให้ได้รับผลสำเร็จได้ของดีและมีราคาดีที่สุดด้วย
เนื่องจากความต้องการของหน่อไม้สดของตลาดปัจจุบันนี้มีอยู่มาก
จึงได้มีผู้ตั้งโรงงานแปรรูปหน่อไม้ใฝ่ตงขึ้นหลายแห่งแล้ว ทำหน่อไม้
บรรจุกระป๋อง บรรจุปื๊บ ส่งไปขายได้ทั่วประเทศแถมยังมีส่งไป
จำหน่ายต่างประเทศ ทำเงินได้ดีอีกด้วย น่าสนใจไหมละท่าน?

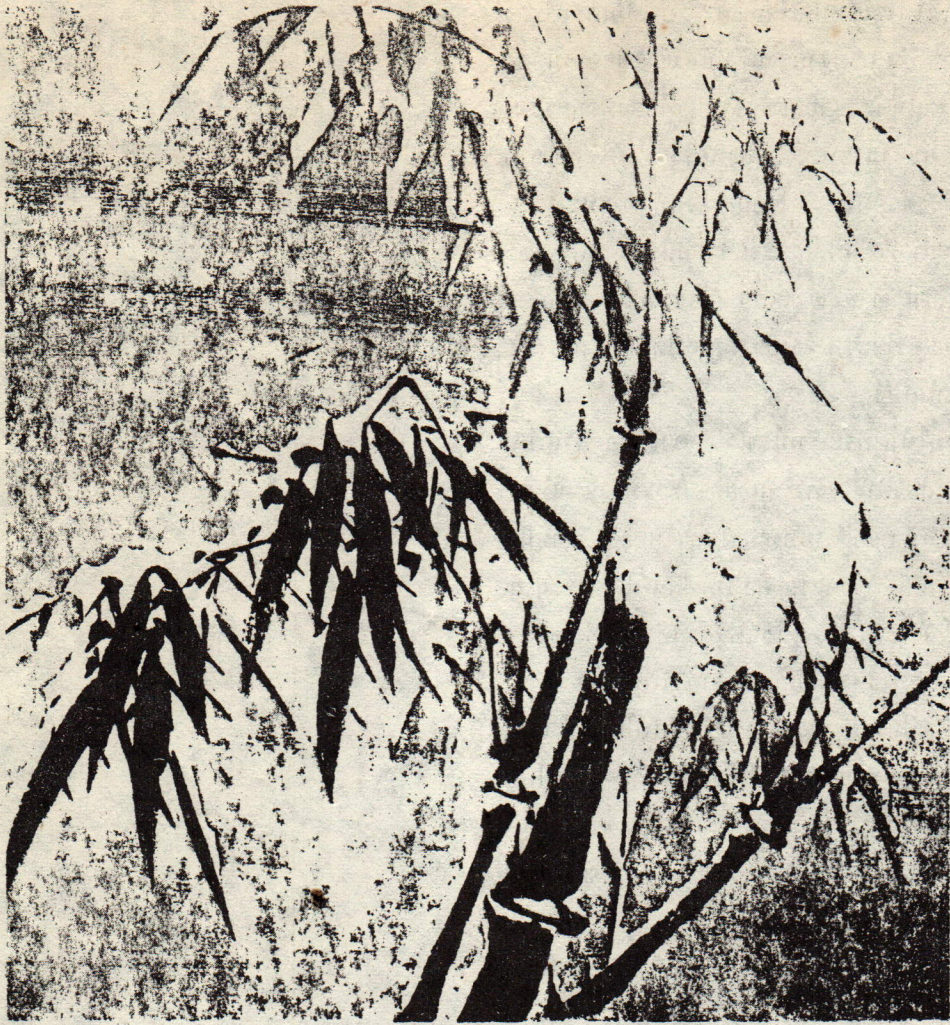
ส่วนไม้ไผ่ต่าง ๆ ที่ไม่ได้ใช้หน่อเป็นอาหาร ก็ได้มีการหาทางพัฒนาใช้ประโยชน์มาทำเป็นเครื่องจักสานที่ทันสมัย ถูกความต้องการของตลาดได้ดีขึ้น งานนี้ต้องขอชมเชยเจ้าหน้าที่กองหัตถกรรม-ไทย กรมส่งเสริมอาชีพของกระทรวงอุตสาหกรรม ที่ได้พยายามดำเนินการด้านนี้อย่างดียิ่งตลอดมา โดยมีการจัดทำภาชนะที่สานด้วยไม้ไผ่ให้เก็บน้ำได้อย่างดีเป็นผลสำเร็จแล้ว มีน้ำหนักเบา และใช้ใส่เก็บน้ำไว้ได้ดีเสียด้วย ทำได้ง่าย เคลื่อนย้ายสะดวก ลงทุนต่ำ ใช้ได้นานตั้ง 7-8 ปี เสียแต่ว่ามีสีดำ จึงไม่ชวนดูเท่าใดนัก ทั้งนี้เพราะได้ทำด้วย "ฟลินโค้ท" นั่นเอง

การจักสานภาชนะไม้ไผ่ที่จะทำที่ใส่น้ำนี้ คงใช้ดอกสานเป็นครุ เป็นกระบุง หรือเป็นเชิงตาดี่ ๆ ที่ใช้กันอยู่ตามธรรมดาแน่นและหาซื้อฟลินท์โค้ทที่ขณะนี้มีขายอยู่ตามปั้มน้ำมันตราหอย เอชชนิดอร์ 3 เป็นเหมาะกว่าอื่น วิธีทำขั้นแรกก็คือ เอาฟลินท์โค้ทประมาณ 2 ส่วน ผสมกับน้ำ 1 ส่วน พอข้น ๆ ใช้แปรงขนอ่อนจุ่มทาบาง ๆ ทั้งด้านภายในและภายนอกภาชนะนั้นแล้ววางตากไว้ให้แห้งสนิท

ต่อไปจึงเริ่มทาหีบเป็นหนที่ 2 คราวนี้ใช้ฟลินท์โค้ท 1 ส่วน ผสมน้ำ 1 ส่วน ทาหีบเฉพาะด้านในก่อนจะเห็นว่า มีฟลินท์โค้ทซึมออกมาด้านนอกบ้าง ก็ใช้แปรงลบเสียให้เรียบร้อย ตากแดดให้แห้งสักพักใหญ่ พอแห้งดีแล้วใช้ฟลินท์โค้ทอย่างเดียวโดยไม่ต้องผสมน้ำ ทาหีบเป็นครั้งที่ 3 ตากแดดไว้อีก

การทำ 3 ครั้งนี้ ถ้าตากแดดดี ๆ จะทำได้ในวันเดียวกันนั้นแหละ เมื่อแห้งดีแล้วขั้นต่อไปก็หาผ้าขาวบาง ผ่าดิบ เอามาคลุกกับฟลินท์โค้ท ซึ่งผสมน้ำ 1 ต่อ 1 ส่วน แล้วเอาไปประกูภายในภาชนะนั้นให้ทั่ว ใช้มือรีดให้ผ้านั้นแนบสนิท อย่าให้มีช่องลมเป็นรอยโป่งอยู่ได้เป็นอันขาด เมื่อผ้าแห้งดีแล้วเอาฟลินท์โค้ทเปล่า ๆ ไม่ต้องผสมผ้าทาหีบผ้าที่กรุนั้นอีกชั้นหนึ่ง ต่อจากนั้นก็ทาหีบด้านนอกให้ทั่วอีกครั้งหนึ่งด้วยเช่นเดียวกัน ตากแดดให้แห้งสนิท ก็ใช้เก็บน้ำได้ดี จะไม่มีกลิ่นไม่มีพิษใด ๆ ละลายออกมาเลย จึงปลอดภัยใช้ได้ดีเหมาะที่จะลองทำใช้กันในชนบททั่ว ๆ ไป ใช้ได้ดีเหมือนโอ่ง ไห ทั่วไป หอบหิ้วไปไหนก็ทำได้ง่าย ไม่มีแตกดีกว่าโอ่งกว่าไหเป็นไหน ๆ ถึงเกิดรั่วขึ้นมาก็ทาฟลินท์โค้ทปะซ่อมได้เรียบร้อย ทางกองหัตถกรรม-ไทยรายงานไว้ว่า ภาชนะที่ทำจากไม้ไผ่ทาฟลินท์โค้ทนี้ ชนิดจุน้ำได้ 40 ลิตร จะใช้ทุนราว ๆ 25 บาท เท่านั้นเอง ใช้ได้นานตั้ง 7-8 ปี

สำหรับ การปลูกไม้เป็นไม้ประดับนั้น ปัจจุบันนี้กำลังได้รับความนิยมมากขึ้น ได้มีการนำไม้ประเภทสวยงามต่าง ๆ มาปลูกเป็นไม้ประดับที่สวยงาม ทั้งตามบ้านตามสวน เรื่องการสนับสนุนให้ประชาชนได้รู้จักคุณค่าความงาม และประโยชน์เอนกประสงค์ของไม้ นอกจากทางกรมป่าไม้ซึ่งมีหน้าที่ในการนี้โดยตรงอยู่แล้ว ก็เห็น

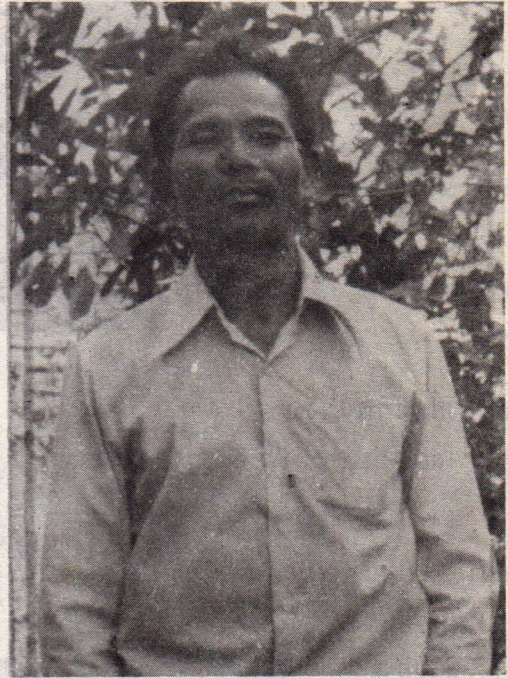

จะต้องขอขอบคุณเป็นพิเศษต่อ คุณเจดีย์ว วัชรพุกก็ อดีตรอธิบดี
กรมทางหลวง ซึ่งเป็นผู้ริเริ่มและดำเนินการจัดทำสวนพันธุ์ไผ่ริม
ทาง ปลุกประดับอย่างร่มรื่นสวยงามไว้ทั่วทุกภาค ไม่ต่ำกว่า 14 แห่ง
นอกจากเป็นที่พักริมทางให้ประชาชนได้ใช้ประโยชน์ทั่วกันแล้ว ยัง
เป็นแหล่งที่พอจะศึกษาดูได้ด้วยว่า ไผ่ชนิดใดรูปปร่างหน้าตามันเป็น
อย่างไร จึงมีประโยชน์ต่อการศึกษาของผู้สนใจทั้งหลายได้อย่างยิ่ง

ผู้เขียนอยากขอเชิญชวนให้หันมาช่วยกันสนใจปลูกไผ่ไผ่กันให้มาก
ขึ้นดีกว่า ปลูกก็ง่ายกินก็ได้ ขายก็คล่อง ยิ่งถ้าเรารู้จักคัดแปลงประกอบ
ผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ให้ดีขึ้นด้วย ก็จะช่วยให้ผู้ปลูกมีรายได้เพิ่มขึ้น และช่วย
ประหยัดรายจ่ายในครัวเรือนของท่านได้อย่างดีอีกด้วย และหากมีต้นไผ่
ปลูกยึดดินริมตลิ่งคันคลองต่าง ๆ ให้มาก ๆ ไว้ ก็จะช่วยกันคลึงพังไถ่ดี
ถ้ายังช่วยกันปลูกให้เป็นป่าไผ่ไว้ด้วย ก็จะช่วยให้มีไม้ไผ่มาใช้ประโยชน์
ต่าง ๆ ได้อย่างเอนกประสงค์ มีแต่คุณไม่มีโทษใด ๆ เลย

เมื่อรู้ว่า มีประโยชน์ดีเช่นนี้แล้ว ปีใหม่นี้ท่านจะไม่ช่วยกันปลูกไผ่
เพิ่มขึ้นไว้สักบ้านละต้นสองต้นบ้างเขียวหรือ?

นายหนู นาคศิริ ประชาชนตัวอย่าง

แนวความคิดที่ให้ประชาชนในชนบทจะอาศัยใช้ผลประโยชน์ได้จากโครงการลงทุนของรัฐ โดยมีเส้นทางและนำไปปฏิบัติได้สำเร็จอย่างน่าชมเชย “นายหนู นาคศิริ” คือเกษตรกรผู้นั้น แม้จะมีความรู้ระดับ ป.4 แต่จากการได้ต่อสู้กับโรคสภาพแห้งแล้งและความยากลำบากในการทำการเกษตรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมาเป็นเวลานานหลายปี ได้มีส่วนช่วยให้ นายหนูเป็นคนสู้ชีวิต ขยันขันแข็งและมีความกระตือรือร้น หาช่องทางยกระดับรายได้อยู่ตลอดเวลา

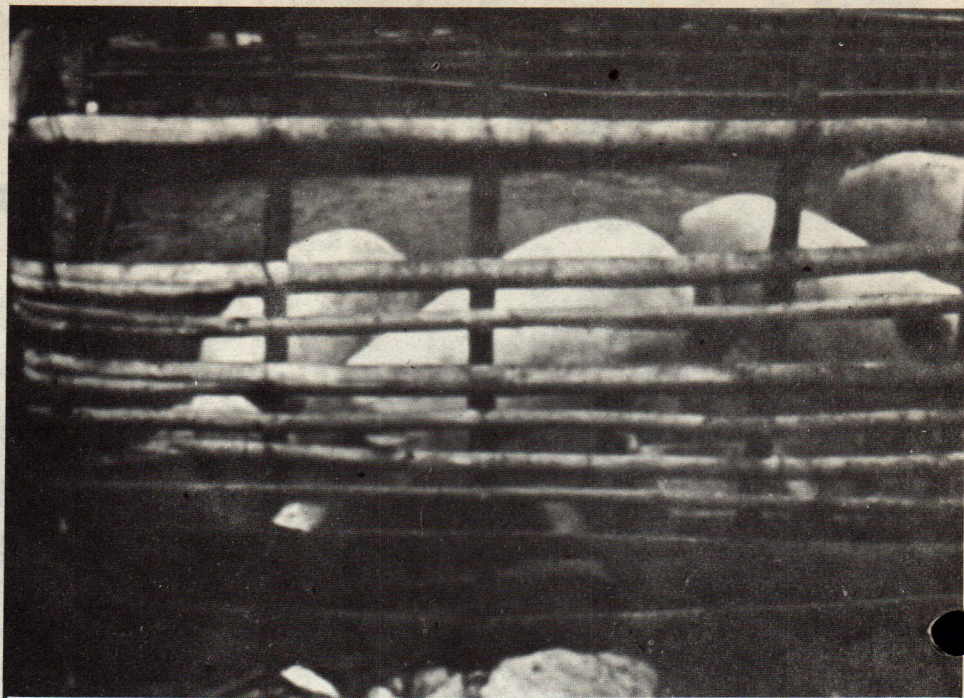
ในที่สุด นายหนูก็สบโอกาสจากโครงการสร้างถนนของรัฐ เขาได้เกิดความคิดที่จะอาศัยผลประโยชน์จากการสร้างถนนเพื่อสร้างสระน้ำขึ้นในนาข้าว สระนี้ได้สร้างประโยชน์ให้นายหนูอย่างเอนกอนันต์ ในขณะที่เพื่อนบ้านของนายหนูจำต้องปล่อยให้ดินให้รกร้างว่างเปล่าในฤดูแล้งเช่นเดียวกับชาวภาคตะวันออกเฉียงเหนือส่วนใหญ่ นายหนูได้ใช้น้ำในสระเพาะปลูกพืชไร่ เลี้ยงปลา และเพาะเห็ดฟางขาย โดยใช้แรงงานในครอบครัวอย่างเดียว รายได้ของครอบครัว หลังจากการมีสระน้ำได้เพิ่มขึ้นอย่างเห็นได้ชัด จึงอยู่บุคคลที่มีลักษณะเช่นนายหนูนี้อาจจะหายาก แต่ “วารสารไทย” เห็นว่าแนวทางในการพัฒนาในรูปแบบของนายหนูเป็นเรื่องที่บุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องควรสนับสนุน และประชาชนในชนบทโดยทั่วไปควรเอาแบบอย่าง เพราะถ้าหากมีผู้ปฏิบัติตามได้เป็นจำนวนมากแล้ว ความสูญเปล่าจากโครงการลงทุนของรัฐคงจะลอคั้วรางวัลแน่นอน

ขอให้ คุณหนู ช่วยเล่าชีวิตตั้งแต่เริ่มต้น

ผมอายุ 45 ปี ไม่ใช่คนที่นี่ พื้นเพมาจากบ้านท่าใหญ่ ตำบลบ่อใหญ่ เป็นลูกคนโตฐานะของพ่อแม่ยากจนก็ไม่ได้ให้มรดกอะไรมาตั้งตัว แต่อาศัยที่ผมเป็นคนเก็บหอมรอมริบ โดยเริ่มอาชีพจากการเป็นช่างไม้ ก็พอดีได้ข่าวว่าไฟไหม้ที่จังหวัดอุดรฯ ก็ไปทำงานทำที่นั่นอยู่ได้ปีกับเจ็ดเดือน พออายุ 23 ก็กลับมาบวช พระครูบริรักษ์ดิ่งผมไปอยู่อำเภอบรบือ พอดีระยะนั้น เด็กที่ไปเรียนหนังสือที่วัดไม่มีบ้านพัก ท่านพระครูบอกให้ผมช่วย สร้างบ้านพักให้ 3 หลังได้ไหม ผมก็บอกว่าได้ พระครูให้ผมทำสัญญาว่าถ้าสร้างไม่เสร็จจะไม่สึกให้ ผมก็สร้างจนเสร็จท่านก็สึกให้ ตอนลาสิกก็ให้เสื้อผม 2 ชุด หลังจากนั้นเกิดไฟไหม้ที่กุมภวา ผมก็ยังหัวล้านอยู่ พอได้ยินข่าวผมก็ลาจากวัดไปทำงานที่กุมภวา ระยะนั้นมีเมียหรือยัง

ยังไม่มีครับ พออยู่กุมภวาได้ 3 ปีก็มีเมีย ผมก็รวบรวมเงินที่เหลือจากแต่งงานมาซื้อที่นา มีเงินเหลือก็มาซื้อหมู 7 ตัว ตอนหลังขายไปแล้วซื้อวัว

(บทความนี้เคยลงตีพิมพ์ในวารสารเศรษฐกิจและสังคม “วารสารไทย” ได้ขออนุญาตนำมาเผยแพร่อีกครั้งหนึ่ง)

หมู 7 ตัวขายได้ที่ตลาดต่างค์

สมัยนั้น หมูกิโลละ 4.50 บาท ตัวหนึ่งรวม 120 กิโลกรัม

ซื้อนาครั้งแรกก็ไร่

ครั้งแรก 5 ไร่ ราคา 3 พันบาท ก็พอกินในครอบครัว

ตอนนั้นมีลูกก็ยัง

มีคนเดียว ตอนหลังญาติทางเมียให้เงินก็มาซื้อเพิ่มเติมจนได้ 30 ไร่

แล้วก็ทำสวนไปเรื่อย ๆ พอมีเงินก็ซื้อเพิ่มรวมมี 70 ไร่ ตอนนั้นก็ทำนา

30 ไร่ อีก 40 ไร่ทำสวน

สวนอะไร

ปลูกมันแกว พอสั้นฤดูมันแกว ก็ปลูกแตงโม

พวกมันสำปะหลังละ ปลูกบ้างหรือเปล่า

เคยลองครั้งหนึ่ง นานแล้วปีฝรั่งซ่อมรบ

ฝรั่งซ่อมรบปีอะไร จำได้ไหม

ปีอะไรหน้า เป็นปีที่ผมมีโชคหลายชั้น ก่อนปีสร้างบ่อ

ปีสร้างบ่อปีอะไร

ประมาณ 7 ปีแล้ว แต่ผมปลูกแตงโมก่อน รู้สึกปีที่จ่อมพลสุษดี

ตาย ระยะนั้นมีผมคนเดียวที่ขายแตงโม ได้เงินเป็นหูเป็นตา เป็นหมื่น

พอดีในหลวงเสด็จผ่านบ้านผู่ ผมก็ได้ถวายแตงโมท่าน

คิดอย่างไรถึงไปเล่นแตงโม

ผมคิดพิสดารคนเดียว เพราะตอนไปทำงานก่อสร้างที่กุมภวาปี ไป

เช่าที่เขาทำไร่ 3 ไร่ปลูกแตงโม

พ่อแม่คุณหนูทำอะไร

๖๒

ทำนา

แตงโมไม่มีใครทำมาก่อน

ในบ้านพ่อแม่ไม่มีเลย ตอนนั้นผมได้ยืมทางวิทยุจากรายการบุญส่ง

โปรดักชันบอกว่าพันธุ์ "วิลลี่" เป็นแตงโมพันธุ์ใหญ่ที่สุด ผมก็เลย

ไปที่สำนักงานบุญส่ง ที่วงเวียนใหญ่ก็ซื้อพันธุ์มาตอนนั้นของละ 5

บาท เสียค่ารถไป 25 บาท

ไปเจอคุณบุญส่งพอดี

เจอพอดี

ลงทุนเท่าไร

150 บาท ขายแดงโมได้เงินหมื่นสาม

ตอนนั้นนอนค้างที่ไหน

ค้างที่บ้านคุณบุญส่งเลย ตอนแรกไปหาคุณบุญส่ง ผมไม่รู้จักมาก่อน เขาไม่สนใจ เขาบอกให้ไปหาเสมียน ผมไม่ยอม บอกว่าต้องการหาคุณบุญส่ง คนออกรายการตอนเช้าแกก็ยอมให้พบ ผมบอกว่ามาจากอีสาน ถ้าไม่มีใจศรัทธา จะไม่ซื้อของจากคุณบุญส่งแม้แต่ชิ้นเดียว ก็เลยคุยกัน แกแนะนำให้ใช้ปุ๋ย

แล้วเดี๋ยวนี้กลับไปหาคุณบุญส่งบ้างหรือเปล่า
ไม่ได้ไปเลย

กลับมาหลังจากปลูกแดงโม แล้วปลูกมันสำปะหลัง
เลยหรือ

ครับ ผมเป็นคนแรกที่นำมาปลูก ตอนนั้นมีปลูกอยู่ 2 บ้าน ปีแรกผมทำอยู่ 2 ไร่ เอามาลองดู ปีแรกได้ 9 ตันกว่า ปีที่สองเหลือ 6 ตัน ปีที่ 3 เลิกปลูก หันมาปลูกแดงโมบำรุงดินเพราะดินตายแล้ว

ทำไมเลิกปลูก

ดินมันตาย

ใครบอก

ผมบอกเอง ผมเห็นมันลดลงไปกับตา

ทำไมว่าแดงโมบำรุงดิน

ผมพิจารณาตัวเอง เห็นว่าแดงโมอายุปลูกสั้น ได้ผลเร็ว

หลังจากปลูกแดงโมแล้วปลูกอะไร

มันแกว

มันแกวได้จากใคร

จุดแรกชาวบ้านบรบีเขาทำมาเรื่อย ๆ ผมก็ซื้อเขามากินก็มาลองทำปีแรกได้ 2 ตัน จ่ายค่าเมล็ดถึงละ 150 บาท หักค่าใช้จ่ายขายได้ราคาถึงละ 1,700-1,800 บาท ก็ได้กำไรก็เลยลองทำมาเรื่อย ๆ ได้ 7-8 ปีแล้วก็เลิก

ยังไม่เลิก ปีที่แล้วก็ปลูก

ไต่ยีนว่าปลูกผักได้ความรู้จากใคร

จากตนเอง ผักปลูก 5 ไร่ ทำมาตั้งแต่หนุ่มอายุ 17 ปี ตั้งแต่อายุกุมภวา
ก็ลองปลูกผัก

ปลูกอะไร

กะหล่ำปลี เขียวปลี ขาวปลี หอม กระเทียม

ใช้น้ำจากไหน

น้ำจากในสระ

สระของคุณหนูกว้างกี่ไร่

ขนาด 3 ไร่ ลึก 3 เมตรครึ่ง

เริ่มขุดสระได้อย่างไร

กรมทางว จะสร้างทางมาขอดินจากผมไป 3 ไร่ ผมก็เลยให้หัวหน้าสร้างทางสัญญาว่า ถ้าขุดได้ 3 เมตรครึ่งจนเจอหินแล้วไม่ต้องจ่ายเงินค่าที่ให้ผม หัวหน้าตกลง ก็ขุดถึง 3 เมตรครึ่ง ขุดอยู่ 2 อาทิตย์ได้ดินสูงถึงบ้าน รถตีนตะขาบมาตักดินไป

ทำไมบอก 3 เมตรครึ่ง

ผมทราบเวลาที่ผมถ้าขุดลึกถึง 3 เมตรครึ่งจะเก็บน้ำได้

สระแค่นั้นพอปลูกผักกี่ไร่

5 ไร่ ปีแรกที่ผมปลูกฝรั่งมาซุ้ไปให้ บอกว่าถ้าได้โอกาสจะทำประปาให้ ถ้าทุนหมดก็สิ้นหวัง

แล้วให้หรือเปล่า

ไม่ให้ บอกว่าทุนหมด

ตกลงท่อประปानीใครทำให้

ผมทำเอง ลงทุนทั้งสร้างและขุด 7,000 บาท แต่เวลาหน้าฝนผมจะปิดท่อไว้เลย

ก็อกนี้เปิดได้

ได้ครับ เวลาจะใช้รดน้ำก็ต่อสายยาง เวลาไม่ใช้ก็ปิด ท่อนี้ผมวางแผนทำเอง ตอนนี้อยู่ปลูกมันเสร็จแล้วก็ปิดเพื่อประหยัดน้ำ

บ่อเก็บน้ำได้ทำไมชาวบ้านแถวนี้ไม่ทำตามบ้าง

เขาสงวนที่ดินเขาไว้ แต่ของผมนยอมเลี้ยงทำ ตอนที่ขุดบ่อ ทุกคนในหมู่บ้าน 4 ว่าผมเป็นบ้าหมด บ้าทำบ่อกลางทุ่ง แต่ในทุ่งนายังไม่มีส่วนน้ำใช้ แต่คนที่ว่าผมบ้าก็มาซื้อปลาจากผม

แล้วเดี๋ยวนี้มีใครอยากทำบ้างไหม

มีอยู่หลังหนึ่งสนใจมาปรึกษาผม ผมสนับสนุนบอกเขาว่าทุนประมาณ 4 หมื่น ผมจะเป็นคนเซ็นให้ ถ้าผมเซ็นให้ ผู้จัดการแบงค์ก็อนุมัติเงินให้ เขาก็ตกลงจะทำ

แล้วเขาปลุกผักไหม

ไม่ได้ทำ

แล้วเอาสระไว้ทำไม

เอาไว้เลี้ยงปลา ไว้ใช้กิน

สรุปว่าสระขนาด 3 ไร่ จะพอปลุกผักได้ในเนื้อที่ 5 ไร่ 1 ครั้ง แล้วยังเอามาใช้กินเป็นน้ำประปาทั้งปี แล้วใช้ในกิจการเพาะเห็ดฟางพอทั้งปี เคยมีบ้างไหมที่ฝนมันแล้งไม่ตก แล้วต้องใช้สระช่วยทำนา

ไม่มี นาอยู่ไกล แต่ปกติน้ำในสระผมไม่เคยหมด ขนาดปี 2518 แล้งมาก น้ำในสระชลประทานแห่งหมด แต่ของผมไม่หมด

น้ำในสระของคุณหนูมาจากฟ้าอย่างเดียว

อย่างเดียว ที่แรกปี 2518 ผมว่าจะรื้อสระก็เอาเครื่องสูบน้ำจากประมงมาสูบ 2 วัน พอตื่นเช้าน้ำก็ขึ้นมาอย่างเก่า สูบครั้งที่ 3 น้ำก็ขึ้นอีกอย่างเก่าก็เลยเลิก

แสดงว่าน้ำออกมาจากตาน้ำใต้ดิน

น้ำออกมาจากพื้นดิน นี่แหละผมจะเป็นบ้าก็เป็นบ้าตอนที่น้ำมันออกมาเอง

พวกอิสราเอลที่มาชมสระน้ำใครพามา

ร.พ.ช.

พอมานี้เห็นก็ชม

ยกโป้งให้เลย บอก โอเค.

ช่วยเล่าเรื่องปลาว่า ทำไมคิดว่าเลี้ยงปลาจนขายได้ไปเอาความคิดมาจากไหน ใครบอก

จุดแรกเห็นจากฝรั่งที่เขาสร้างทางสายมิตรภาพ เห็นบ่อปลาของเขาก็สนใจ เลยมาคิดว่า ถ้าให้ดินเขาไปก็จะได้บ่อมา ถ้ามีปลาก็จะมีเงินใช้ ทรัพย์สินในดินสินในน้ำกินไม่หมด

พอมียบ่อก็เอาปลาใส่ แล้วเอาพันธุ์ปลามาจากไหน ปีแรกผมไปซื้อพันธุ์ปลาพวกประมง เขาไม่รู้จักผม เดี่ยวนี้ผมเป็นที่รู้จักดี ทุกปีเขาต้องเอาพันธุ์ปลามาให้ ต้องการพันธุ์ไหนเขาก็ให้ แล้วคุณหนูต้องการพันธุ์ไหน

ผมเลี้ยงปลานิล ปลาไน ตะเพียนทอง
ทำไมรู้ว่าควรเลี้ยงปลาพวกนี้

สระน้ำผมไม่สามารถถ่ายเทก็ต้องเอาปลาพวกนี้เลี้ยง

ต้องเอาปลาพวกกินผัก

ครับ ปลากินเนื้อเลี้ยงไม่ได้

ปลานิลกินอะไร

กินผัก เศษผักที่ผมปลูกเอง

หน้าไม่ปลูกผักกินอะไร

กินรำ

หน้าปลูกข้าวละ กินอะไร

หน้านี้จะมีแมงเม่าลงมา ปลาก็จะกินแมงเม่า

ใครบอกว่าปลากินแมงเม่า

ผมเห็นเองว่ามันกินไม่มีใครบอก เดินไปเห็นมันกินเอง

จากนั้นก็เลยให้กินแมงเม่า

ครับ เอาไฟมาล่อ พอเห็นไฟมันก็ตกไปในสระ เสียค่าไฟไป 15-18 บาท

สรุปมันกิน รำ แมงเม่า ผัก ถ้าฤดูที่ไม่มีมีทั้งสองอย่างละ มันกินอะไร

ไม่มีหอรก ต้องมีสักอย่าง

ปีหนึ่ง ๆ ลอกสระไหม

ไม่ได้ลอก

แล้วไม่คิดขุดอีกสักบ่อหรือ

ไม่ครับบ่อเดียวก็พอ ถ้าขุดอีกจะเสียเนื้อที่ไป

เปรียบเทียบระหว่าง ทำนา ปลูกมันแกว แต่งโม เพาะเห็ดฟาง เลี้ยงปลา ปลูกผัก อะไรรายได้ดีที่สุด

มันแกว ปลูก 35 ไร่ ได้เงิน 50,000 บาท เห็ดฟางก็ดีเฉลี่ยวันละ 200 บาท

อะไรที่เหนื่อยที่สุดแล้วรายได้ได้น้อยที่สุด

ยาเตอร์กิช รายได้น้อย เฉลี่ย 365 วัน ได้หมื่นบาท ถ้าคิดว่าปลูกผักแค่เดือนเดียวก็ได้หมื่นหกแล้ว

ตอนนี้ คุณหนูยังปลูกข้าวอยู่

ปลูกครับ

ถ้ารายได้ต่างกันดีกว่าทำไมไม่เลิกปลูกข้าว

เลิกไม่ได้มันเป็นตัวชิน ทำมาแต่ครั้งปู่ย่าก็ทำต่อไป

ไม่คิดเลิก

ไม่คิด

ทั้ง ๆ ที่อย่างอื่นดีกว่า

ไม่เลิก นาเป็นอาหารหลัก ปลูกเอง ไม่ต้องซื้อข้าวเขากิน

“วารสารไทย” เป็นวารสารเผยแพร่ข้อมูล ความรู้เชิงสารคดีที่เป็นประโยชน์แก่ประชาชนชาวไทย เพื่อสนับสนุนการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

ที่ปรึกษา

นายกระมล ทองธรรมชาติ
ร.ท. สุวิทย์ ยอดมณี
นายชาคริต จุลกะเสวี
นายวิจิตร อวทะกุล

บรรณาธิการ ผู้พิมพ์ ผู้โฆษณา

นายเย็นใจ เลหาพนิช

บรรณาธิการผู้ช่วย

นายกำพล แก้วทองงค์

คณะผู้จัดทำ

นายเย็นใจ เลหาพนิช
นายชาคริต จุลกะเสวี
นายวิชัย สุวรรณรัตน์
นายสมบูรณ์ สุขสำราญ
นายปราโมทย์ ทัดนาสุวรรณ
นายสกา ปาลเสถียร
นายชลินทร์ มลินทสูต
นางปรารถนา สุทิน
นายกำพล แก้วทองงค์

นายวิจิตร อวทะกุล
นายสถิตย์ เล็งไธสง
นายบุรีรักษ์ นามวัฒน์
นายบุญญรักษ์ นิงสานนท์
นายทอม เชื้อวิวัฒน์
น.ส.อนงค์ ณ บางช้าง
นางศิริวัลย์ เหมะจันทร์
นางจิตรลดา หัษชะพนิช
นางดวงกมล จันทร์สม

ฝ่ายศิลป์

ฝ่ายโสตทัศนูปกรณ์ ศูนย์ปฏิบัติการแห่งชาติ สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี

ฝ่ายจัดการ

นางดวงกมล จันทร์สม
น.ส.สุรีพร พุทธสุวรรณ
น.ส.ปัทมา พรพรรณโรจน์

ประสานงานทั่วไป

น.ส.วัลลภา ทองวิไล

เจ้าของ

สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี

สำนักงานวารสารไทย

ตึกบัญชาการชั้น 2
สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี
ทำเนียบรัฐบาล โทร. 2816706, 2829546

ทรงสนและขอคิดเห็นที่ปรากฏในวารสารนี้ เป็นของผู้เขียนแต่ละท่าน ซึ่งไม่จำเป็นจะต้องตรงกับ
ความเห็นของบรรณาธิการและคณะผู้จัดทำ ผู้ประสงค์จะนำข้อความใด ๆ ไปพิมพ์เผยแพร่ต่อไป ต้อง
ได้รับอนุญาตจากผู้เขียน

วารสารไทย เป็นเอกสารเผยแพร่เป็นนิตินันทนาการแก่ประชาชนทั่วไป

